

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0286

Bevindingen en aanbevelingen van de Bijzondere Commissie inzake het Europees schild voor de democratie

Resolutie van het Europees Parlement van 15 september 2026 over de bevindingen en aanbevelingen van de Bijzondere Commissie inzake het Europees schild voor de democratie (2025/2069(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien zijn besluit van 18 december 2024 over de instelling, de bevoegdheden, het aantal leden en de ambtstermijn van de Bijzondere Commissie inzake een schild voor de Europese democratie¹,
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 12 november 2025: “Europees schild voor de democratie: zorgen voor sterke en veerkrachtige democratieën” (JOIN(2025)0791),
- gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), en met name artikel 2 over de fundamentele waarden van de EU, artikel 5 over de bevoegdheden van de EU, artikel 10 over het democratisch leven en artikel 21 over het extern optreden,
- gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 114 over de interne markt en artikel 222 over solidariteit,
- gezien het Handvest van de Verenigde Naties,
- gezien de bepalingen inzake de vrijheid van meningsuiting van artikel 19 van de Universele Verklaring van de rechten van de mens, artikel 19 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, artikel 10 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) en artikel 11 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,
- gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,
- gezien Verordening (EU, Euratom) 2025/2445 van het Europees Parlement en de Raad van 26 november 2025 betreffende het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen²,

¹ PB C, C/2025/1981, 11.4.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/1981/oj>.

² PB L, 2025/2445, 8.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2445/oj>.

- gezien Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie)³,
- gezien Verordening (EU) 2024/1624 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2024 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen of terrorismefinanciering⁴,
- gezien Verordening (EU) 2024/1083 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU (Europese verordening mediavrijheid)⁵,
- gezien Richtlijn (EU) 2024/1069 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 betreffende bescherming van bij publieke participatie betrokken personen tegen kennelijk ongegronde vorderingen of misbruik van procesrecht (“strategische rechtszaken tegen publieke participatie”)⁶ (de “anti-SLAPP-richtlijn”),
- gezien Verordening (EU) 2024/900 van het Europees Parlement en de Raad van 13 maart 2024 betreffende transparantie en gerichte politieke reclame⁷ (verordening betreffende transparantie en gerichte politieke reclame),
- gezien Verordening (EU, Euratom) 2023/2841 van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2023 tot vaststelling van maatregelen voor een hoog gezamenlijk niveau van cyberbeveiliging in de instellingen, organen en instanties van de Unie⁸ (cyberbeveiligingsverordening),
- gezien Verordening (EU) 2023/1114 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende cryptoactivamarkten en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 1095/2010 en Richtlijnen 2013/36/EU en (EU) 2019/1937⁹ (verordening betreffende cryptoactivamarkten),
- gezien Richtlijn (EU) 2022/2557 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 betreffende de weerbaarheid van kritieke entiteiten en tot intrekking van Richtlijn 2008/114/EG van de Raad¹⁰ (richtlijn betreffende de weerbaarheid van kritieke entiteiten),
- gezien Richtlijn (EU) 2022/2555 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 betreffende maatregelen voor een hoog gezamenlijk niveau van cyberbeveiliging in de Unie, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 910/2014 en

³ PB L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>.

⁴ PB L, 2024/1624, 19.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj>.

⁵ PB L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj>.

⁶ PB L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj>.

⁷ PB L, 2024/900, 20.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj>.

⁸ PB L, 2023/2841, 18.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2841/oj>.

⁹ PB L 150 van 9.6.2023, blz. 40, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj>.

¹⁰ PB L 333 van 27.12.2022, blz. 164, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>.

Richtlijn (EU) 2018/1972 en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2016/1148 (NIS 2-richtlijn)¹¹,

- gezien Verordening (EU) 2022/2065 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG (digitaledienstenverordening)¹², en Verordening (EU) 2022/1925 van het Europees Parlement en de Raad van 14 september 2022 over betwistbare en eerlijke markten in de digitale sector en tot wijziging van Richtlijnen (EU) 2019/1937 en (EU) 2020/1828 (digitaalemarktenverordening)¹³,
- gezien Verordening (EU) 2024/1252 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een kader om een veilige en duurzame voorziening van kritieke grondstoffen te waarborgen, en tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 en (EU) 2019/1020¹⁴ (Europese verordening kritieke grondstoffen),
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 3 december 2025 getiteld “Versterking van de economische veiligheid van de EU” (JOIN(2025)0977),
- gezien Verordening (EU) 2021/692 van het Europees Parlement en de Raad van 28 april 2021 tot vaststelling van het programma “Burgers, gelijkheid, rechten en waarden” en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1381/2013 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EU) nr. 390/2014 van de Raad¹⁵,
- gezien Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden¹⁶,
- gezien Richtlijn 2010/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2010 betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten)¹⁷,
- gezien Besluit 2014/145/GBVB van de Raad van 17 maart 2014 betreffende beperkende maatregelen met betrekking tot acties die de territoriale integriteit, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Oekraïne ondermijnen of bedreigen¹⁸ en Verordening (EU) nr. 269/2014 van de Raad van 17 maart 2014 betreffende beperkende maatregelen met betrekking tot acties die de territoriale integriteit, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Oekraïne ondermijnen of bedreigen¹⁹,
- gezien Besluit 2014/119/GBVB van de Raad van 5 maart 2014 betreffende beperkende maatregelen tegen bepaalde personen, entiteiten en lichamen in het licht van de situatie

¹¹ PB L 333 van 27.12.2022, blz. 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>.

¹² PB L 277 van 27.10.2022, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>.

¹³ PB L 265 van 12.10.2022, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj>.

¹⁴ PB L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>.

¹⁵ PB L 156 van 5.5.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj>.

¹⁶ PB L 305 van 26.11.2019, blz. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj>.

¹⁷ PB L 95 van 15.4.2010, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj>.

¹⁸ PB L 78 van 17.3.2014, blz. 16, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2014/145\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2014/145(1)/oj).

¹⁹ PB L 78 van 17.3.2014, blz. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/269/oj>.

in Oekraïne²⁰, en Verordening (EU) nr. 208/2014 van de Raad van 5 maart 2014 betreffende beperkende maatregelen tegen bepaalde personen, entiteiten en lichamen in verband met de situatie in Oekraïne²¹,

- gezien Besluit 2014/512/GBVB van de Raad van 31 juli 2014 betreffende beperkende maatregelen naar aanleiding van acties van Rusland die de situatie in Oekraïne destabiliseren²², en Verordening (EU) nr. 833/2014 van de Raad van 31 juli 2014 betreffende beperkende maatregelen naar aanleiding van de acties van Rusland die de situatie in Oekraïne destabiliseren²³,
- gezien Besluit (GBVB) 2022/266 van de Raad van 23 februari 2022 betreffende beperkende maatregelen in antwoord op de erkenning van de niet onder regeringsgezag vallende gebieden van de oblasten Donetsk en Loehansk van Oekraïne en het sturen van Russische strijdkrachten naar die gebieden²⁴, en Verordening (EU) 2022/263 van de Raad van 23 februari 2022 betreffende beperkende maatregelen naar aanleiding van de erkenning van de niet onder het gezag van de regering vallende gebieden in de oblasten Donetsk en Loehansk van Oekraïne en het bevel aan de Russische strijdkrachten om die gebieden binnen te trekken²⁵,
- gezien Besluit (GBVB) 2024/2643 van de Raad van 8 oktober 2024 betreffende beperkende maatregelen naar aanleiding van de destabiliserende activiteiten van Rusland²⁶, en Verordening (EU) 2024/2642 van de Raad van 8 oktober 2024 betreffende beperkende maatregelen naar aanleiding van de destabiliserende activiteiten van Rusland²⁷,
- gezien Besluit 2012/642/GBVB van de Raad van 15 oktober 2012 betreffende beperkende maatregelen tegen Belarus²⁸ en Verordening (EG) nr. 765/2006 van de Raad van 18 mei 2006 betreffende beperkende maatregelen tegen president Loekasjenko en bepaalde functionarissen van Belarus²⁹,
- gezien Besluit (GBVB) 2023/1532 van de Raad van 20 juli 2023 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de militaire steun van Iran aan de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne³⁰, en Verordening (EU) 2023/1529 van de Raad van 20 juli 2023 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de militaire steun van Iran aan de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne³¹,
- gezien Besluit (GBVB) 2024/1603 van de Raad van 31 mei 2024 tot wijziging van Besluit (GBVB) 2016/849 betreffende beperkende maatregelen tegen de Democratische Volksrepubliek Korea³² en Uitvoeringsverordening (EU) 2024/1602 van de Raad van

²⁰ PB L 66 van 6.3.2014, blz. 26, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2014/119\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2014/119(1)/oj).

²¹ PB L 66 van 6.3.2014, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/208/oj>.

²² PB L 229 van 31.7.2014, blz. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2014/512/oj>.

²³ PB L 229 van 31.7.2014, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/833/oj>.

²⁴ PB L 42I van 23.2.2022, blz. 109, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/266/oj>.

²⁵ PB L 42I van 23.2.2022, blz. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/263/oj>.

²⁶ PB L, 2024/2643 van 9.10.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2643/oj>.

²⁷ PB L, 2024/2642 van 9.10.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2642/oj>.

²⁸ PB L 285 van 17.10.2012, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2012/642/oj>.

²⁹ PB L 134 van 20.5.2006, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/765/oj>.

³⁰ PB L 186 van 25.7.2023, blz. 20, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2023/1532/oj>.

³¹ PB L 186 van 25.7.2023, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1529/oj>.

³² PB L, 2024/1603, 31.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/1603/oj>.

31 mei 2024 tot uitvoering van Verordening (EU) 2017/1509 betreffende beperkende maatregelen tegen de Democratische Volksrepubliek Korea³³,

- gezien het voorstel van de Commissie van 16 juli 2025 voor een verordening van de Raad tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2028-2034 (COM(2025)0571),
- gezien het voorstel van de Commissie van 21 januari 2026 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake digitale netwerken, tot wijziging van Verordening (EU) 2015/2120, Richtlijn 2002/58/EG en Beschikking 676/2002/EG, en tot intrekking van Verordening (EU) 2018/1971, Richtlijn (EU) 2018/1972 en Besluit 243/2012/EU (verordening digitale netwerken) (COM(2026)0016),
- gezien het voorstel van de Commissie van 20 januari 2026 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het Agentschap van de Europese Unie voor cyberbeveiliging (Enisa), het Europees kader voor cyberbeveiligingscertificering, en de beveiliging van de ICT-toeleveringsketen, en tot intrekking van Verordening (EU) 2019/881 (de cyberbeveiligingsverordening 2) (COM(2026)0011),
- gezien het voorstel van de Commissie van 3 juni 2026 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende een kader voor maatregelen ter versterking van het halfgeleiderecosysteem van de Unie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/1781 (chipsverordening 2.0) (COM(2026)0504),
- gezien het voorstel van de Commissie van 3 juni 2026 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor cloud en AI (verordening cloud- en AI-ontwikkeling) (COM(2026)0502),
- gezien de door het Europees Parlement op 27 november 2025 aangenomen amendementen op het voorstel van een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van geharmoniseerde voorschriften voor de interne markt betreffende de transparantie van namens derde landen uitgevoerde belangvertegenwoordigingsactiviteiten en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937 (COM(2023)0637 – C9-0464/2023 – 2023/0463(COD))³⁴,
- gezien zijn eerdere resoluties over de Russische Federatie en haar agressie tegen Oekraïne, alsook haar vijandige acties tegen de lidstaten, waaronder zijn resolutie van 9 oktober 2025 over een eendrachtig antwoord op recente Russische schendingen van het luchtruim en bedreigingen van kritieke infrastructuur van de EU-lidstaten³⁵,
- gezien zijn resolutie van 29 april 2026 over het verslag van de Commissie over de rechtsstaat 2025³⁶,
- gezien zijn resolutie van 7 mei 2025 over een vernieuwde langetermijnbegroting voor de Unie in een veranderende wereld³⁷,

³³ PB L, 2024/1602, 31.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/1602/oj.

³⁴ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0306.

³⁵ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0230.

³⁶ Aangenomen teksten, P10_TA(2026)0147.

³⁷ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0090.

- gezien zijn resolutie van 23 januari 2025 over de desinformatie en geschiedvervalsing door Rusland om de aanvalsoorlog tegen Oekraïne te rechtvaardigen³⁸ en gezien zijn resolutie van 22 oktober 2025 over het standpunt van de Raad inzake het ontwerp van algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026³⁹, waarin melding wordt gemaakt van het project inzake een gedenksteen in Brussel,
- gezien zijn resolutie van 13 juli 2023 over aanbevelingen voor de hervorming van de regels van het Europees Parlement inzake transparantie, integriteit, verantwoordingsplicht en corruptiebestrijding⁴⁰,
- gezien zijn resolutie van 13 november 2025 over het aanpakken van grensoverschrijdende repressie ten aanzien van mensenrechtenverdedigers⁴¹,
- gezien zijn resolutie van 21 januari 2026 over het aanpakken van straffeloosheid door middel van EU-sancties, met inbegrip van de wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten (“EU-Magnitski-wet”)⁴²,
- gezien zijn resolutie van 1 juni 2023 over buitenlandse inmenging in alle democratische processen in de Europese Unie, met inbegrip van desinformatie⁴³,
- gezien zijn resolutie van 15 december 2022 over vermoedens van corruptie door Qatar en de bredere noodzaak van transparantie en verantwoordingsplicht in de Europese instellingen⁴⁴,
- gezien zijn resolutie van 23 november 2022 over de aanmerking van de Russische Federatie als staatssponsor van terrorisme⁴⁵,
- gezien zijn resolutie van 9 maart 2022 over buitenlandse inmenging in alle democratische processen in de Europese Unie, met inbegrip van desinformatie⁴⁶,
- gezien zijn resolutie van 8 maart 2022 over de steeds beperktere ruimte voor het maatschappelijk middenveld in Europa⁴⁷,
- gezien zijn resolutie van 20 oktober 2021 over de Europese media in het digitale decennium: een actieplan ter ondersteuning van het herstel en de transformatie⁴⁸,
- gezien zijn resolutie van 23 november 2016 over de strategische communicatie van de EU in reactie op negatieve EU-propaganda door derden⁴⁹,

³⁸ PB C, C/2025/2147, 23.4.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2147/oj>.

³⁹ PB C, C/2026/2114, 29.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2114/oj>.

⁴⁰ PB C, C/2024/4011, 17.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4011/oj>.

⁴¹ PB C, C/2026/1664, 22.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/1664/oj>.

⁴² Aangenomen teksten, P10_TA(2026)0015.

⁴³ PB C, C/2023/1226, 21.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1226/oj>.

⁴⁴ PB C 177 van 17.5.2023, blz. 109.

⁴⁵ PB C 167 van 11.5.2023, blz. 18.

⁴⁶ PB C 347 van 9.9.2022, blz. 61.

⁴⁷ PB C 347 van 9.9.2022, blz. 2.

⁴⁸ PB C 184 van 5.5.2022, blz. 71.

⁴⁹ PB C 224 van 27.6.2018, blz. 58.

- gezien zijn aanbeveling van 15 juni 2023 aan de Raad en de Commissie naar aanleiding van het onderzoek naar vermeende inbreuken op en gevallen van wanbeheer bij het toepassen van het Unierecht met betrekking tot het gebruik van Pegasus en soortgelijke spyware voor surveillance⁵⁰,
- gezien zijn aanbeveling van 23 november 2022 aan de Raad, de Commissie en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid betreffende de nieuwe uitbreidingsstrategie van de EU⁵¹,
- gezien zijn aanbeveling van 13 maart 2019 aan de Raad en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid bij het opmaken van de balans ten aanzien van de door de EDEO gegeven follow-up twee jaar na het verslag van het Europees Parlement over strategische communicatie van de EU in reactie op negatieve EU-propaganda door derden⁵²,
- gezien de follow-up van de Commissie van de aanbevelingen van het Parlement in zijn resoluties,
- gezien de mededeling van de Commissie van 12 november 2025 getiteld “EU-strategie voor het maatschappelijk middenveld” (COM(2025)0790),
- gezien de mededeling van de Commissie van 3 juni 2026 over Europese technologische soevereiniteit (“European Tech Sovereignty, accompanied by an EU Open Source Strategy”) (COM(2026)0503),
- gezien de mededeling van de Commissie van 3 juni 2026 getiteld “Strategische routekaart voor digitalisering en AI in de energiesector” (COM(2026)0501),
- gezien de mededeling van de Commissie van 1 april 2025 over ProtectEU: een Europese strategie voor interne veiligheid (COM(2025) 0148),
- gezien de mededeling van de Commissie van 24 juli 2024 getiteld “Verslag over de rechtsstaat 2024 – Situatie op het gebied van de rechtsstaat in de Europese Unie” (COM(2024)0800),
- gezien de mededeling van de Commissie van 8 juli 2025 getiteld “Verslag over de rechtsstaat 2025 – Situatie op het gebied van de rechtsstaat in de Europese Unie” (COM(2025)0900),
- gezien de mededeling van de Commissie van 12 december 2023 over de verdediging van de democratie (COM(2023)0630),
- gezien de mededeling van de Commissie van 3 december 2020 betreffende het actieplan voor Europese democratie (COM(2020)0790),
- gezien de gezamenlijke mededelingen van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 5 december 2018 getiteld

⁵⁰ PB C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj>.

⁵¹ PB C 167 van 11.5.2023, blz. 105.

⁵² PB C 23 van 21.1.2021, blz. 152.

“Actieplan tegen desinformatie” (JOIN(2018)0036) en van 14 juni 2019 getiteld
“Verslag over de uitvoering van het actieplan tegen desinformatie” (JOIN(2019)0012),

- gezien het op 19 mei 2025 vastgestelde veiligheids- en defensiepartnerschap tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland,
- gezien de Amerikaanse Nationale Veiligheidsstrategie van november 2025, en de Amerikaanse nationale defensiestrategie, van januari 2026,
- gezien de politieke beleidslijnen voor de mandaatsperiode 2024-2029 van de Commissie, die op 18 juli 2024 door de voorzitter van de Commissie Ursula von der Leyen zijn gepresenteerd, getiteld “De keuze van Europa”,
- gezien het uitvoeringsbesluit van de Commissie van 28 maart 2025 betreffende de financiering van het programma Digitaal Europa en de vaststelling van het meerjarig werkprogramma 2025-2027 (C2025)1839),
- gezien de voorlopige bevindingen van de Commissie, bekendgemaakt op 6 februari 2026, met betrekking tot de niet-naleving door TikTok van de digitaledienstenverordening wat betreft risicobeoordelingen met betrekking tot zijn aanbevelingssystemen en verslavende ontwerpkenmerken,
- gezien de gedragscode betreffende desinformatie (vastgesteld als de praktijkcode betreffende desinformatie in 2018 en versterkt in 2022), die op 13 februari 2025 door de Europese Commissie en de Europese Raad voor digitale diensten is goedgekeurd als gedragscode krachtens artikel 45 van de digitaledienstenverordening, en waarvan de omzetting met ingang van 1 juli 2025 van kracht is geworden,
- gezien het verslag van de Groep voor samenwerking op het gebied van netwerk- en informatiesystemen van 23 januari 2020 getiteld “Cybersecurity of 5G networks – EU Toolbox of risk mitigating measures”,
- gezien het rapport van 30 oktober 2024 van Sauli Niinistö, voormalig president van de Republiek Finland, in zijn hoedanigheid van speciaal adviseur van de voorzitter van de Europese Commissie, getiteld “Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness”,
- gezien Aanbeveling (EU) 2023/2829 van de Commissie van 12 december 2023 over inclusieve en veerkrachtige verkiezingsprocessen in de Unie en het versterken van het Europese karakter en het efficiënte verloop van de verkiezingen voor het Europees Parlement⁵³,
- gezien Aanbeveling (EU) 2023/2836 van de Commissie van 12 december 2023 over het bevorderen van betrokkenheid en effectieve participatie van burgers en maatschappelijke organisaties bij processen voor de vorming van overheidsbeleid⁵⁴,
- gezien de oprichting van het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen (ECNE) door de Commissie in 2019,

⁵³ PB L, 2023/2829, 20.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2829/oj>.

⁵⁴ PB L, 2023/2836, 20.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2836/oj>.

- gezien het persbericht van de Commissie van 13 november 2025 over de opening van een onderzoek naar een mogelijke inbreuk op de digitale marktenverordening door Google door de inhoud van media-uitgevers in de zoekresultaten lager te rangschikken,
- gezien de conclusies van de Raad van 21 mei 2024 over de toekomst van cyberbeveiliging: samen uitvoeren en beschermen,
- gezien de conclusies van de Raad van 17 oktober 2022 over de beveiliging van de ICT-toeleveringsketens,
- gezien de aanbeveling van de Raad van 8 december 2022 betreffende een Uniebrede gecoördineerde aanpak om de weerbaarheid van kritieke infrastructuur te versterken⁵⁵,
- gezien Besluit (GBVB) 2023/855 van de Raad van 24 april 2023 betreffende een partnerschapsmissie van de Europese Unie in Moldavië (EUPM Moldova)⁵⁶,
- gezien het actieplan getiteld “Strategisch kompas voor veiligheid en defensie – Voor een Europese Unie die haar burgers, waarden en belangen beschermt en bijdraagt aan de internationale vrede en veiligheid”, dat op 21 maart 2022 door de Raad werd goedgekeurd en op 25 maart 2022 door de Europese Raad werd bekrachtigd,
- gezien de informatie die is verstrekt door Litouwen, Denemarken, Estland, Finland, Duitsland, Letland, Slovenië en Spanje in het kader van de vergadering van de Raad Vervoer, Telecommunicatie en Energie op 6 juni 2025, en waarin wordt opgeroepen tot gemeenschappelijke acties als antwoord op het gevaar van jamming en spoofing van wereldwijde satellietnavigatiesystemen (GNSS),
- gezien het Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister⁵⁷,
- gezien het Speciaal verslag 05/2022 van de Europese Rekenkamer van 29 maart 2022 getiteld “Cyberbeveiliging van EU-instellingen, -organen en -agentschappen: Paraatheidsniveau staat over het algemeen niet in verhouding tot dreigingen”,
- gezien de Global Principles for Information Integrity – Recommendations for Multi-stakeholder Action van de VN, gepubliceerd op 24 juni 2024,
- gezien het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, en met name artikel 20,
- gezien het VN-Verdrag inzake het recht van de zee van 10 december 1982, dat op 16 november 1994 in werking is getreden,
- gezien de Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts (artikelen inzake de aansprakelijkheid van staten voor internationale onrechtmatige daden), vastgesteld in november 2001,

⁵⁵ PB C 20 van 20.1.2023, blz. 1.

⁵⁶ PB L 110 van 25.4.2023, blz. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2023/855/oj>.

⁵⁷ PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj.

- gezien de Verklaring van Reykjavik, aangenomen tijdens de vierde top van staatshoofden en regeringsleiders van de Raad van Europa, gehouden op 16 en 17 mei 2023,
- gezien het snellereactiemechanisme van de G7, dat is vastgesteld tijdens de G7-top in Charlevoix, gehouden op 8 en 9 juni 2018,
- gezien het werkdocument dat Estland, Finland, Letland, Litouwen, Polen en Zweden op 13 juni 2025 aan de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie hebben voorgelegd over de terugkerende GNSS-radiofrequentie-interferentie in de Oostzee-, Oost- en Noord-Europese regio's en de gevolgen daarvan voor de veiligheid en beveiliging van de internationale burgerluchtvaart,
- gezien het verslag over het eindresultaat van de Conferentie over de toekomst van Europa, gepubliceerd op 9 mei 2022, en met name de voorstellen 27 en 37,
- gezien de studie in opdracht van de Bijzondere Commissie inzake het Europees schild voor de democratie van het Parlement getiteld “Strengthening Resilience – Towards the European Democracy Shield”, gepubliceerd door zijn directoraat-generaal Rechten van de burger, Justitie en Institutionele Zaken in oktober 2025⁵⁸,
- gezien de in februari 2025 gepubliceerde Eurobarometer-enquête van najaar 2026 van het Parlement, waarin de bezorgdheid van het publiek over veiligheidsrisico's wordt uiteengezet,
- gezien de speciale Eurobarometer 568 van de Commissie: “Protecting and Promoting Democracy”, gepubliceerd in mei 2025,
- gezien het eerste, tweede en derde verslag van de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) in verband met dreigingen van buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging,
- gezien het verslag van de Raad van Europa van 2024 getiteld “Press Freedom in Europe: Time to Turn the Tide – Annual assessment of press freedom in Europe by the partner organisations of the Safety of Journalists Platform”,
- gezien het verslag van het Agentschap van de Europese Unie voor cyberbeveiliging (Enisa) van 1 oktober 2025 getiteld “ENISA Threat Landscape 2025”,
- gezien het verslag van het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving (Europol) getiteld “EU Serious and Organised Crime Threat Assessment – The changing DNA of serious and organised crime”, gepubliceerd in 2025,
- gezien het verslag van de afdeling Coördinatie toezicht algoritmes van de Nederlandse Autoriteit Persoonsgegevens van oktober 2025 getiteld “AI chatbots as voting aid”,

⁵⁸ Studie – “Strengthening Resilience – Towards the European Democracy Shield”, Europees Parlement, directoraat-generaal Rechten van de burger, Justitie en Institutionele Zaken, beleidsondersteunende afdeling Justitie, Burgerlijke Vrijheden en Institutionele Zaken, oktober 2025.

- gezien de maatregelen ten aanzien van influencers die de Italiaanse regelgevende autoriteit voor communicatie (Agcom) op 3 september 2025 heeft vastgesteld,
- gezien de gedragscode voor influencerreclame, die Autocontrol in Spanje heeft vastgesteld op 7 juli 2025,
- gezien de waarschuwing van het Tsjechische nationale agentschap voor cyber- en informatiebeveiliging (NÚKIB) van 3 september 2025 over cyberdreigingen in verband met de overdracht van gegevens naar en het beheer op afstand vanuit de Volksrepubliek China en haar speciale administratieve regio's,
- gezien het verslag getiteld “Manipulation d’algorithmes et instrumentalisation d’influenceurs: enseignements de l’élection Présidentielle en Roumanie & risques pour la France”, gepubliceerd door de Franse overheidsdienst voor waakzaamheid voor en bescherming tegen buitenlandse digitale inmenging (Viginum) in februari 2025,
- gezien het influencerhandboek dat in 2020 door het Finse Mediapooli is opgesteld,
- gezien het verslag van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken van augustus 2020 getiteld “Pillars of Russia’s Disinformation and Propaganda Ecosystem”,
- gezien het gezamenlijke advies inzake cyberbeveiliging van het Amerikaanse Agentschap voor cyberbeveiliging en infrastructuurbeveiliging, het Amerikaanse National Security Agency, het Amerikaanse Federal Bureau of Investigation (FBI) en internationale partners van augustus 2025 getiteld “Countering Chinese State-Sponsored Actors Compromise of Networks Worldwide to Feed Global Espionage System”,
- gezien het verslag van Verslaggevers zonder Grenzen van 25 september 2025 getiteld “The Propaganda Monitor: The Russian Edition”,
- gezien het artikel van het Centrum voor mediapluriformiteit en mediavrijheid van het Europees Universitair Instituut van 1 november 2025 getiteld “Influencers as news creators: implications for media regulation”,
- gezien het artikel van het AlgoSoc-consortium getiteld “1 op de 10 Nederlanders overweegt AI om stemadvies te vragen, en dat is zorgelijk”, gepubliceerd op 28 oktober 2025,
- gezien het verslag van What to Fix van juni 2025 getiteld “Bankrolling sanctioned entities: How Meta Platforms Ireland Ltd. may have violated EU sanctions and channeled money To RT, Sputnik and other EU-sanctioned entities via Facebook’s revenue redistribution programs”,
- gezien het speciaal verslag van NewsGuard van 6 maart 2025 getiteld “A Well-funded Moscow-based Global ‘News’ Network has Infected Western Artificial Intelligence with Russian Propaganda”,
- gezien het verslag van Media Freedom Rapid Response getiteld “Mapping Media Freedom – Monitoring Report 2025”, gepubliceerd in februari 2026,
- gezien het verslag van het Wereld Economisch Forum van januari 2025 getiteld “Global Cybersecurity Outlook 2025”,

- gezien het onderzoeksverslag van VSquare, Delfi Estonia en partnermediaorganisaties getiteld “Kremlin Leaks: Secret Files Reveal How Putin Pre-Rigged his reelection”, gepubliceerd op 26 februari 2024,
- gezien de “Ethical Code of Conduct for Social Media Influencers and Content Creators”, gepubliceerd door het Aspen Institute Germany in 2024,
- gezien het artikel van Debunk.org getiteld “Kremlin spent 1.9 billion USD on propaganda last year, the budget exceeded by a quarter”, gepubliceerd op 4 mei 2023,
- gezien de verklaring van het ministerie van Buitenlandse Zaken van de Russische Federatie van 28 december 2024 over maatregelen naar aanleiding van het 15e sanctiepakket van de EU tegen Rusland, waarin het ministerie de uitbreiding aankondigde van de lijst van EU-functionarissen en -burgers aan wie de toegang tot het land wordt ontzegd,
- gezien het artikel van het Russische persbureau TASS van 28 december 2024 getiteld “Russia substantially expands blacklist of EU officials in response to sanctions – MFA”,
- gezien het persbericht van de Commissie van 18 december 2023 over de inleiding van een formele procedure in het kader van de digitale dienstenverordening tegen X om mogelijke inbreuken op haar verplichtingen te beoordelen, met name wat betreft de beperking van systeemrisico’s in verband met het ontwerp en de werking van haar aanbevelingssystemen, alsook verplichtingen in verband met risicobeoordeling, inhoudsmoderatie, transparantie van reclame en toegang tot gegevens voor onderzoekers,
- gezien een reeks academische en onderzoeksstudies naar aanbevelingssystemen voor sociale media in het kader van de Duitse federale verkiezingen, die wijzen op algoritmische vooringenomenheid en de versterking van polariserende of partijdige inhoud, waardoor de politieke informatieomgeving van gebruikers wordt vormgegeven,
- gezien het persbericht van de Commissie van 30 april 2024 over de inleiding van een formele procedure in het kader van de digitale dienstenverordening tegen Meta-platforms, met name wat betreft de verwerking van politieke inhoud op onlineplatforms ervan,
- gezien de verklaring van TikTok van december 2024 over het blijven beschermen van de integriteit van TikTok tijdens de Roemeense verkiezingen,
- gezien de verklaring van de European Solar Manufacturing Council van 30 april 2025 getiteld “Restrict Remote Access of PV Inverters from High-Risk Vendors”, waarin wordt gewaarschuwd voor de risico’s voor de energieonafhankelijkheid van Europa als gevolg van de ongereguleerde en op afstand bedienbare mogelijkheden van PV-omvormers van niet-Europese fabrikanten met een hoog risico,
- gezien het op 19 maart 2025 gepresenteerde witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030 en Verordening (EU) 2025/1106 van de Raad van 27 mei 2025 tot vaststelling van het instrument “Optreden voor de veiligheid van Europa (SAFE) door middel van versterking van de Europese defensie-industrie”⁵⁹,

⁵⁹ PB L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj>.

- gezien de conclusies van het voorzitterschap van de Raad van 28 november 2025 over toegang tot betrouwbaar nieuws in het kader van het Europees schild voor de democratie,
 - gezien de artikelen 55 en 213 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Bijzondere Commissie inzake het Europees schild voor de democratie (A10-0199/2026),
- A. overwegende dat op 12 november 2025 de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid een gezamenlijke mededeling over de instelling van het Europees schild voor de democratie hebben gepresenteerd, waarin een reeks maatregelen wordt uiteengezet om sterke en veerkrachtige democratieën in de hele EU te versterken, te beschermen en te bevorderen; overwegende dat dit initiatief een unieke kans biedt om een doeltreffende, maatschappijbrede benadering van de bescherming van de Europese democratie, vrijheid en welvaart op te bouwen; overwegende dat democratische veerkracht en Europese veiligheid steeds meer onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn;
- B. overwegende dat armoede, sociaal-economische achterstelling en marginalisering bepaalde segmenten van de samenleving bijzonder kunnen blootstellen aan en kwetsbaar kunnen maken voor buitenlandse inmenging en vijandige informatieactiviteiten;
- C. overwegende dat de bedreiging die Rusland vormt voor de veiligheid en de democratische integriteit van Europa nog steeds ongekend groot is; overwegende dat andere actoren, waaronder China en Iran, ook aanzienlijke uitdagingen met zich meebrengen; overwegende dat het noodzakelijk is een beginsel van informatieafschrikking vast te stellen en, in voorkomend geval, beperkende maatregelen toe te passen tegen actoren die verantwoordelijk zijn voor buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging (FIMI);
- D. overwegende dat de gezamenlijke mededeling over het Europees schild voor de democratie verschillende positieve aanbevelingen en voorstellen bevat, zoals de oprichting van een Europees Centrum voor democratische veerkracht, de uitbreiding van het toepassingsgebied ervan tot toetredingslanden en buurlanden van de EU, en de volledige handhaving van belangrijke EU-wetgeving; overwegende dat beide bijzondere commissies inzake buitenlandse inmenging in alle democratische processen in de Europese Unie, met inbegrip van desinformatie (INGE en INGE 2) van het Parlement reeds hadden opgeroepen tot de oprichting van een EU-structuur, vergelijkbaar met het voorgestelde Europees Centrum voor democratische veerkracht, om FIMI en desinformatie tegen te gaan; overwegende dat een dergelijke structuur bestaande instrumenten, capaciteiten en competenties niet mag dupliceren, maar deze in plaats daarvan moet consolideren tot één entiteit met een duidelijke visie, een duidelijk mandaat, echte bevoegdheden en financiering;
- E. overwegende dat recente verslagen van de EDEO over FIMI-aanvallen blijken geven van een steeds gedetailleerder inzicht in de methoden, technische infrastructuur en beoogde narratieven van kwaadwillige actoren, maar dat dit situationeel bewustzijn nog niet is vertaald in duurzame operationele mechanismen die de lidstaten en de EU in staat stellen tijdig te anticiperen, te voorkomen en op te sporen, en gecoördineerde tegenmaatregelen te nemen; overwegende dat nationale en Europese verkiezingen het

belangrijkste doelwit zijn van vijandige informatiemanipulatiecampagnes en andere vormen van kwaadaardige aanvallen; overwegende dat deze campagnes bepaalde kandidaten of politieke partijen in diskrediet brengen, proberen het verkiezingsproces zelf in diskrediet te brengen, verdeeldheid zaaiende kwesties instrumentaliseren en proberen traditionele media in diskrediet te brengen; overwegende dat de instellingen van de EU en de lidstaten ook intensief worden aangevallen; overwegende dat de EU te kampen heeft met een versnipperde aanpak van de bestrijding van FIMI en desinformatie, met aanzienlijke verschillen in de capaciteiten van de lidstaten en zonder overkoepelend strategisch kader of functionerende transnationale en/of Europese samenwerkingsmechanismen die de operationele respons koppelen aan dreigingsinformatie;

- F. overwegende dat het ECNE, het systeem voor snelle waarschuwingen en het Europees Waarnemingscentrum voor digitale media (EDMO) waardevolle componenten zijn van de algehele weerbaarheid van de EU tegen FIMI en desinformatie, maar dat de doeltreffendheid ervan aanzienlijk wordt beperkt door het ontbreken van een specifieke operationele structuur van de EU met de bevoegdheid om activiteiten ter versterking van de veerkracht en snelle respons- en escalatiemechanismen te coördineren die nationale operationele capaciteiten aan coördinatie op EU-niveau koppelen;
- G. overwegende dat de dreigingen die uitgaan van FIMI en desinformatie verder reiken dan de afzonderlijke lidstaten en een aanval vormen op de essentie van het Europese project; overwegende dat FIMI-activiteiten systematisch gericht zijn tegen de fundamentele democratische waarden van artikel 2 VEU en het beginsel van open, transparante besluitvormingsprocessen dat is vastgelegd in artikel 1 VEU, op een wijze die de belangen van de EU en de democratische processen in de lidstaten schaadt; overwegende dat voornamelijk de Europese burgers uiteindelijk het slachtoffer van deze praktijken zijn, aangezien hun toegang tot betrouwbare informatie, alsmede hun vermogen om een onafhankelijke mening te vormen en op zinvolle wijze deel te nemen aan het democratische leven rechtstreeks worden verzwakt, terwijl ook de openbare veiligheid en de maatschappelijke stabiliteit in gevaar worden gebracht;
- H. overwegende dat enkele afzonderlijke lidstaten die hebben geïnvesteerd in specifieke operationele structuren, met duidelijke statuten en mandaten, alsook voldoende financiering en personeel, aantonen wat haalbaar is, met name in het geval van het Franse Viginum en het Zweedse agentschap voor psychologische verdediging, die een op feiten gebaseerde, technische en onpartijdige aanpak hebben gevolgd; overwegende dat deze instellingen op verzoek of op eigen initiatief waardevolle inzichten verschaffen, maar niet naar behoren met elkaar verbonden zijn;
- I. overwegende dat de snelle ontwikkeling van artificiële intelligentie (AI) en deepfaketechnologieën het aanpassingsvermogen van versnipperde nationale instellingen overtreft en ouderwetse oplossingen, zoals transparantie- of inspanningsverplichtingen, achterhaald maakt; overwegende dat zonder gecoördineerde EU-respons en duidelijke operationele en onderzoekscapaciteiten het technologische voordeel steeds meer in het voordeel van de aanvallers zal werken ten opzichte van de verdedigers, en daarmee een gevaar vormt voor de hoeksteen van onze democratieën; overwegende dat AI-bedrijven hun veiligheidsmaatregelen voor het tegengaan van de verspreiding en generatie van desinformatie via hun diensten niet hebben uitgebreid maar juist hebben teruggedroefd; overwegende dat AI desinformatiecampagnes faciliteert, maar ook instrumenten biedt waarmee onze capaciteit om dergelijke campagnes op te sporen, te analyseren en tegen te gaan, kan worden verbeterd;

- J. overwegende dat het beginsel dat industrieën financieel moeten bijdragen aan het aanpakken van externe effecten die verband houden met hun activiteiten, stevig verankerd is in het recht en de praktijk van de Unie; overwegende dat in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid bepaalde producenten verplicht zijn het beheer van het door hun producten geproduceerde afval te financieren, met rechtstreekse toepassing van het beginsel dat de vervuiler betaalt; overwegende dat in het kader van het gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme alle banken die actief zijn in de bankenunie jaarlijks bijdragen aan het gemeenschappelijk afwikkelingsfonds, zodat de systeemrisico's in verband met hun activiteiten niet ten laste komen van de belastingbetaler; overwegende dat farmaceutische bedrijven verplicht zijn veiligheidsonderzoeken na toelating te financieren, op grond van het feit dat degenen die voordeel halen uit het in de handel brengen van een product moeten bijdragen aan het monitoren van de schade die het kan veroorzaken; overwegende dat deze logica moet gelden voor grote aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij die profiteren van het informatie-ecosysteem en tegelijkertijd systeemrisico's voor de democratische integriteit met zich meebrengen;
- K. overwegende dat de EU bij verschillende gelegenheden met succes juridisch betwiste en opkomende beleidsterreinen heeft beheerd door middel van gestructureerde voorbereidende instrumenten; overwegende dat opmerkelijke voorbeelden onder meer het groenboek van 1988 over het auteursrecht en de uitdaging der technologie, de deskundigengroep op hoog niveau inzake artificiële intelligentie en het aan de algemene verordening gegevensbescherming⁶⁰ voorafgaand raadplegingsproces zijn; overwegende dat FIMI en desinformatie een vergelijkbare uitdaging vormen in verband met technologische, internationale betrekkingen en bedrijfsmodellen die zich samen met maatschappelijke en juridische verschijnselen ontwikkelen en tegelijkertijd concurreren met constitutionele overwegingen; overwegende dat een op maat gesneden multidisciplinair voorbereidingsproces van cruciaal belang kan zijn voor een robuust, rechtsbestendig wetgevingskader met betrekking tot FIMI en desinformatie, met volledige inachtneming van de bevoegdheden van de lidstaten en de bevoegdheden van de EU-instellingen;
- L. overwegende dat democratische samenlevingen in de EU steeds vaker het doelwit zijn van hybride dreigingen, desinformatie en FIMI, met name in de digitale sfeer; overwegende dat de onlineruimte de verspreiding van nieuwe manipulatietechnieken mogelijk maakt, waaronder: a) het oneigenlijke gebruik van sociale media door middel van geautomatiseerde softwareprogramma's, nepaccounts op sociale media en het gebruik van trollenfabrieken, door bots aangestuurde versterking en contacten, b) het gebruik van astroturfing- en floodingtechnieken om het online publieke debat te beïnvloeden, c) de personalisatie, tracking en microtargeting van individuen, d) websites die zijn ontworpen om officiële bronnen na te bootsen, e) de kunstmatige versterking en monetisatie van polariserende inhoud, f) het gebruik van synthetische inhoud, zoals deepfakes en andere door AI gegenereerde inhoud, g) aanbevelingssystemen die zijn ontworpen om betrokkenheid te stimuleren door polarisatie, en h) "LLM (large language model) grooming", d.w.z. het kwaadwillig gebruiken van vooringenomen, misleidende of valse narratieven als input voor het

⁶⁰ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

trainen van grote taalmodellen (LLM's) en andere technieken voor datavergiftiging om dit proces te beïnvloeden; overwegende dat er instrumenten zijn ontwikkeld om deze technieken en negatieve verschijnselen tegen te gaan, maar dat deze nog steeds grotendeels ontoereikend zijn;

- M. overwegende dat onlineplatforms, door inzicht te verwerven in de voorkeuren en kwetsbaarheden van elke individuele gebruiker, meer invloed hebben op het publieke debat dan traditionele uitgevers; overwegende dat er aanwijzingen zijn dat de algoritmen van platforms door hun eigenaren en aandeelhouders kunnen worden gemanipuleerd om prioriteit te geven aan bepaalde politieke inhoud, waardoor de informatieomgeving wordt verstoord en de mogelijkheid voor gebruikers om nauwkeurige en pluralistische informatie te ontvangen, wordt ondermijnd; overwegende dat zeer grote onlineplatforms en zeer grote zoekmachines de facto poortwachters van de openbare ruimte zijn geworden, waardoor zij sterk van invloed zijn op welke informatie burgers tegenkomen, hoe deze prioriteit krijgt en onder welke voorwaarden deze circuleert;
- N. overwegende dat de EU en haar lidstaten onlangs een reeks uitgebreide wetgevingshandelingen hebben vastgesteld om een veilige en transparante onlineomgeving tot stand te brengen, waaronder de digitaledienstenverordening, de digitalemarktenverordening, de verordening betreffende transparantie en gerichte politieke reclame, de Europese verordening mediavrijheid en de verordening artificiële intelligentie (AI-verordening); overwegende dat deze handelingen belangrijke vooruitgang betekenen bij het ter verantwoording roepen van onlineplatforms en het beschermen van democratische processen, het vergroten van de transparantie en het waarborgen van de vrijheid van meningsuiting, en zo bijdragen tot een alomvattende verdediging tegen FIMI, maar dat de doeltreffendheid ervan afhangt van een volledige, tijdige en consistente handhaving, die een uitdaging blijft en traag verloopt, waardoor kwetsbaarheden ontstaan; overwegende dat gestructureerde steun voor de lidstaten in dit verband daarom van bijzonder belang is; overwegende dat de EU en haar lidstaten ook niet-wetgevende maatregelen, gemeenschappelijke benaderingen en methoden moeten blijven ontwikkelen om buitenlandse FIMI te verstoren en de democratie te verdedigen; overwegende dat het Parlement een belangrijke rol speelt bij het controleren en versterken van de digitale wetgeving van de EU, en dat deze inspanningen moeten worden aangevuld met regelmatige evaluaties van de werkmethoden van het Parlement om de doeltreffendheid te waarborgen;
- O. overwegende dat is aangetoond dat de op betrokkenheid gebaseerde aanbevelingssystemen van zeer grote onlineplatforms, waaronder X, TikTok en Instagram, structureel worden aangestuurd door op aandacht gebaseerde economie om verdeeldheid zaaiende, polariserende of misleidende inhoud te versterken, hetgeen risico's met zich meebrengt voor het maatschappelijk debat en de integriteit van verkiezingen, zoals blijkt uit de versterking van extremistische politieke inhoud tijdens verkiezingen in de hele EU; overwegende dat deze systemen de zichtbaarheid van redactioneel onafhankelijke en pluralistische media hebben ondermijnd en de snelle verspreiding van door AI gegenereerde deepfakes en synthetische of gemanipuleerde inhoud hebben vergemakkelijkt, waardoor de uitdaging voor gebruikers, met name kwetsbare groepen, om een onderscheid te maken tussen echte en onjuiste informatie, nog groter is geworden; overwegende dat met de AI-verordening regels zijn ingevoerd inzake de verplichte etikettering van door AI gegenereerde inhoud; overwegende dat zeer grote onlineplatforms op grond van de artikelen 34 en 35 van de digitaledienstenverordening systeemrisico's moeten beoordelen en beperken;

overwegende dat met de digitaledienstenverordening ook belangrijke nieuwe regels zijn ingevoerd om de transparantie en verantwoordingsplicht op het gebied van algoritmen te vergroten, met inbegrip van de mogelijkheid voor gebruikers om niet-gepersonaliseerde feeds te kiezen, waardoor de afhankelijkheid van ondoorzichtige algoritmische curatie wordt verminderd; overwegende dat er nog steeds uitdagingen zijn op het gebied van de uitvoering en de gebruikerservaring; overwegende dat een doeltreffende handhaving van de digitaledienstenverordening en de AI-verordening, ondersteund door actuele richtsnoeren en onafhankelijk toezicht, van essentieel belang is om manipulatie tegen te gaan en democratische processen te waarborgen;

- P. overwegende dat de Amerikaanse regering gerichte sancties, dreigementen met tarieven, visumverboden en persoonlijke sancties heeft opgelegd aan EU-actoren die betrokken zijn bij de vormgeving en handhaving van de digitaledienstenverordening en andere digitale wetgeving, waardoor de integriteit van de besluitvorming van de EU en de rechtsstaat worden ondermijnd; overwegende dat de EU, als open en op regels gebaseerde eengemaakte markt, haar soevereine recht moet handhaven om wetgeving vast te stellen in overeenstemming met democratische waarden, internationale verbintenissen en de bescherming van de grondrechten, met inbegrip van de vrijheid van meningsuiting, hetgeen een kernwaarde is die wordt gedeeld met de Verenigde Staten en gelijkgestemde partners in de hele democratische wereld; overwegende dat ongegronde beschuldigingen van censuur deze gedeelde waarden ondermijnen en de aandacht afleiden van daadwerkelijke ernstige schendingen van de vrijheid van meningsuiting in landen als Rusland, China of Iran; overwegende dat de handhaving van de digitale wetgeving van de EU bestand moet zijn tegen vertragingen of beperkingen als gevolg van geopolitieke overwegingen, met name in gevallen van lobbyactiviteiten door grote technologieplatforms; overwegende dat externe druk, waaronder geo-economische dwang, strategische overnames en steun voor extremistische bewegingen door publieke of zakelijke actoren van buiten de EU, de besluitvormingssoevereiniteit en democratische veerkracht van de EU verder bedreigen; overwegende dat de handhaving van de digitale regels van de EU uitsluitend gebaseerd moet blijven op het recht van de Unie en de bescherming van democratische belangen, zonder ongepaste beïnvloeding door politieke, handels- of externe druk; overwegende dat eenheid tussen de EU-lidstaten en hun politieke afstemming in dit verband van cruciaal belang zijn;
- Q. overwegende dat AI innovatie, toegang tot kennis, productiviteit en nieuwe digitale industrieën stimuleert en nieuwe kansen biedt, zoals de versterking van het verkiezingsbeheer en -toezicht door het opsporen van ongebruikelijke onlineactiviteiten en gecoördineerd manipulatief gedrag; overwegende dat het gebruik van AI, met inbegrip van generatieve modellen en deepfakes, ook aanzienlijke uitdagingen met zich meebrengt voor de betrouwbaarheid van informatie en verkiezingsprocessen, wat derhalve tijdige en doeltreffende democratische waarborgen en regelgevend toezicht vereist; overwegende dat geloofwaardige berichten de activiteiten aan het licht hebben gebracht van een in Moskou gevestigd desinformatienetwerk, dat bekendstaat als “Pravda” en dat zich opzettelijk heeft gericht op en is geïnfilteerd in LLM’s met pro-Kremlin-narratieven die zijn ontworpen om neutrale en op feiten gebaseerde output na te bootsen; overwegende dat dergelijke tactieken een gevaarlijke ontwikkeling van FIMI vormen, aangezien zij misbruik maken van de ondoorzichtigheid en schaalbaarheid van AI-systemen om op subtiele wijze valse of misleidende geopolitieke boodschappen te verspreiden onder het mom van gezaghebbende taal en het democratisch debat en het vertrouwen in digitale technologieën ondermijnen; overwegende dat deze vorm van algoritmische manipulatie het vertrouwen van het

publiek in AI-technologieën dreigt uit te hollen, het democratisch debat dreigt te verstoren en de risico's van desinformatie in de hele EU en wereldwijd dreigt te vergroten; overwegende dat dit de noodzaak onderstreept van betere AI-geletterdheid in het onderwijs, op het werk en in de samenleving in het algemeen, meer transparantie met betrekking tot opleidingen op het gebied van een leven lang leren en adequate onderzoeksfinanciering; overwegende dat AI-outputs vooroordelen kunnen weerspiegelen die door het ontwerp van de systemen worden geïntroduceerd;

- R. overwegende dat online-influencers een belangrijke rol kunnen spelen bij het versterken van de digitale veerkracht van onze samenlevingen, door het vergroten van het bewustzijn over mediageletterdheid en democratische procedures, het bevorderen van op feiten gebaseerde inhoud of het bijdragen aan een gezond politiek debat; overwegende dat tegelijkertijd een groeiend aandeel burgers, met name minderjarigen en jongvolwassenen, sterk afhankelijk is van makers van inhoud en influencers op sociale media, gamingdiensten en diensten voor het delen van video's en content, onder meer voor informatie over nieuws en actualiteit, waardoor zij worden blootgesteld aan risico's in verband met verslavend ontwerp, schadelijke inhoud en manipulatieve praktijken; overwegende dat onlinepersoonlijkheden en -influencers een aanzienlijk vermogen kunnen hebben om de publieke opinie en informatiestromen vorm te geven zonder onderworpen te zijn aan normen op het gebied van verantwoording die vergelijkbaar zijn met de normen voor media;
- S. overwegende dat de presidentsverkiezingen in het najaar van 2024 in Roemenië aanzienlijke kwetsbaarheden in de online-informatieomgeving aan het licht hebben gebracht, met geloofwaardige berichten over het wijdverbreide gebruik van nepaccounts, bots en algoritmisch versterkte inhoud om specifieke politieke narratieven te bevorderen en de verkiezingsstrijd te verstoren; overwegende dat TikTok, een van de meest gebruikte platforms onder jonge kiezers, beweerde meer dan 116 000 spamaccounts te hebben geblokkeerd en 59 000 nepaccounts te hebben verwijderd tijdens een schoonmaakactie na de verkiezingen; overwegende dat het gebruik van influencers, waaronder nano- en microinfluencers, door buitenlandse actoren nog eens benadrukt dat goedkope, onopvallende actoren kunnen worden ingezet om detectie te omzeilen en de publieke opinie te beïnvloeden, wat in strijd is met democratische normen; overwegende dat er aanwijzingen zijn voor twee belangrijke operationele patronen: de gecoördineerde manipulatie van aanbevelingsalgoritmen via netwerken van gesynchroniseerde accounts die kunstmatig verkeer en trendversterking genereren, en de heimelijke instrumentalisering van makers van inhoud, en beide patronen laten zien hoe de dynamiek van technische platforms kan worden uitgebuit en democratische waarborgen kan omzeilen;
- T. overwegende dat Telegram, een berichtenplatform met een groeiende gebruikersbasis in de EU, steeds vaker wordt aangemerkt als doorgeefluik voor desinformatie, buitenlandse inmenging en illegale activiteiten, waaronder de verspreiding van extremistische inhoud, rekrutering voor sabotage, politieke propaganda en desinformatie met betrekking tot EU- en nationale wetgeving; overwegende dat de oorsprong van Telegram in Rusland, en de ondoorzichtige eigendomsstructuur en het gebrek aan betekenisvolle inhoudsmoderatie ervan aanleiding hebben gegeven tot aanhoudende bezorgdheid over de rol van het platform bij het ondermijnen van het democratische debat; overwegende dat Telegram een belangrijk kanaal is geworden voor het aanwerven van "wegwerpagenten" en het uitvoeren van hybride operaties; overwegende dat kwaadwillige overheidsactoren de technologische vaardigheden, financiële behoeften en naïviteit van Telegram-gebruikers, met name jongeren, blijken

te benutten om tegen minimale kosten spionage- en sabotageactiviteiten uit te voeren, met behoud van geloofwaardige ontkenning; overwegende dat uit verslagen blijkt dat Telegram voldoet aan de gebruikersdrempel voor classificatie als zeer groot onlineplatform in het kader van de digitale dienstenverordening, en daardoor onderworpen is aan strengere wettelijke verplichtingen en risicobeperkende eisen; overwegende dat de uitvoerige beoordeling van de Commissie nog niet tot een conclusie heeft geleid;

- U. overwegende dat de toenemende invloed van niet-Europese technologiebedrijven — met name die welke in de Verenigde Staten en China zijn gevestigd — de strategische afhankelijkheid van de EU op kritieke gebieden zoals data-infrastructuur, satellietcommunicatie, clouddiensten, onlineplatforms, betaaloplossingen en IT-software aan het licht heeft gebracht, ook in sectoren als defensie; overwegende dat het bevorderen van innovatie van eigen bodem, het waarborgen van eerlijke en concurrerende digitale markten, het handhaven van het digitale rulebook, het ondersteunen van Europese start-ups en het investeren in soevereine digitale infrastructuur essentiële stappen zijn in de richting van de opbouw van een concurrerend, veilig, veerkrachtig en onafhankelijk digitaal ecosysteem in de EU, waarbij de mogelijkheden voor vijandige inmenging, informatiemanipulatie en economische dwang worden beperkt; overwegende dat het afstemmen van digitale innovatie op democratische waarden en grondrechten de EU een kans biedt om wereldleider te worden op het gebied van verantwoorde technologie waarin de mens centraal staat; overwegende dat AI de globalisering verandert en versnelt, waardoor een nieuwe fase van strategische concurrentie ontstaat; overwegende dat de digitale soevereiniteit van de EU met name moeilijk te verwezenlijken is wanneer zeer grote onlineplatforms en zeer grote onlinezoekmachines de facto een oligopolie vormen;
- V. overwegende dat uit onderzoek blijkt dat er sprake is van een zorgwekkende tendens in de programma's voor inkomstenherverdeling van onlineplatforms, namelijk dat mediakanalen die aan sancties onderworpen zijn, zoals Sputnik en Russia Today, maanden na de invoering van EU-sancties tegen Rusland nog steeds als “partner-uitgevers” op Facebook vermeld stonden, wat de vraag oproept of zij financieel zijn blijven profiteren; overwegende dat dergelijke ondoorzichtige monetisatiemechanismen buitenlandse aan de staat gelieerde actoren in staat stellen te profiteren van het delen van desinformatie en ondanks regulerende maatregelen de EU- en nationale informatieruimten blijven destabiliseren; overwegende dat het niet-transparante karakter van onlinereclame het mogelijk maakt grote geldbedragen van legitieme merken naar desinformatiesites weg te sluizen, waardoor polariserende inhoud wordt gefinancierd en kwaliteitsjournalistiek wordt ondermijnd; overwegende dat Meta het enige grote technologiebedrijf is dat beperkte monetisatiegegevens publiceert, terwijl andere grote technologiebedrijven niet-transparant blijven;
- W. overwegende dat in een enquête die in de aanloop naar de parlementsverkiezingen van 2025 in Nederland werd gehouden, een op de tien respondenten aangaf voor stemadvies waarschijnlijk AI te gebruiken, terwijl nog eens 13 % aangaf er misschien gebruik van te zullen maken; overwegende dat in Nederland meer dan een derde van de jongste respondenten antwoordde dat zij AI waarschijnlijk zouden gebruiken of zouden kunnen gebruiken voor stemadvies; overwegende dat deze tendens in overeenstemming is met de bevindingen in de lidstaten en wereldwijd; overwegende dat uit een recent onderzoek van de Nederlandse autoriteit voor gegevensbescherming blijkt dat stemadviezen die door AI-chatbots worden gegenereerd, vaak een sterk vertekend en gepolariseerd beeld van het politieke landschap geven; overwegende dat investeren in de ontwikkeling van

open source LLM's een manier is om de bezorgdheid over verborgen vooroordelen, achterdeurtjes of misbruik van gegevens in AI-chatbots te verminderen;

- X. overwegende dat actoren op het gebied van buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging gebruikmaken van technologieën om gecoördineerde valse desinformatiecampagnes te organiseren; overwegende dat deze technologieën, met name bots en op AI gebaseerde softwareprogramma's, in staat zijn autonoom gedrag te vertonen en vervolgens het echte publieke debat te verstoren en te ontwrichten, door de communicaties van bestaande personen te overspoelen met nepinhoud;
- Y. overwegende dat het grondrecht op vrijheid van meningsuiting en informatie, zoals verankerd in artikel 19 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, alsook in artikel 11 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en artikel 10 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, een hoeksteen van de democratie is; overwegende dat de inzet van de EU voor de vrijheid van meningsuiting een coherente en principiële strategie vormt in de strijd tegen FIMI, in schril contrast met de beperkingen die autoritaire actoren systematisch aan hun bevolking opleggen; overwegende dat de vrijheid en de pluriformiteit van de media en het bestaan van een bloeiende civiele ruimte samenlevingen in staat stellen manipulatieve narratieven op te sporen, aan de kaak te stellen en te verwerpen door middel van democratisch overleg;
- Z. overwegende dat de vrijheid van meningsuiting en informatie een grondrecht is dat bedoeld is om mensen, en niet machines, bots en AI, te beschermen;
- AA. overwegende dat autoritaire regimes socialemediaplatforms hebben gebruikt om de vrijheid van meningsuiting te ondermijnen; overwegende dat gebruikers transparantie, een eerlijke rechtsgang en de bescherming van de vrijheid van meningsuiting verwachten, die moeten worden gehandhaafd op grond van de vereisten van de digitaaldienstenverordening; overwegende dat volledige handhaving van de digitale wetgeving van de EU daarom noodzakelijk is om deze beginselen te waarborgen;
- AB. overwegende dat vrijheid van meningsuiting en informatie, en de vrijheid en pluriformiteit van de media, zoals verankerd in artikel 11, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en vastgelegd in artikel 10 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, hoekstenen van de democratie en van veerkrachtige samenlevingen zijn; overwegende dat redactioneel onafhankelijke, hoogwaardige, op feiten gebaseerde, goed gefinancierde en commercieel levensvatbare journalistiek, waaronder die van journalisten in ballingschap, een belangrijke waarborg is tegen FIMI en desinformatie en een essentieel instrument is voor geïnformeerde besluitvorming;
- AC. overwegende dat de term "betrouwbaarheid van informatie" regelmatig door de EU-instellingen wordt gebruikt in beleids- en operationele documenten; overwegende dat er op EU-niveau geen officiële of gezamenlijk overeengekomen definitie van dit begrip is vastgesteld; overwegende dat dit ontbreken van een definitie kan leiden tot mogelijke dubbelzinnigheden in de interpretatie en toepassing ervan;
- AD. overwegende dat de Europese verordening mediavrijheid een mijlpaal vormt in de bevordering van een onafhankelijk en pluralistisch medialandschap in heel Europa; overwegende dat de media een democratische functie vervullen die verschilt van die van gewone commerciële entiteiten; overwegende dat solide waarborgen nodig zijn om de

redactionele onafhankelijkheid te beschermen, met name in gevallen van eigendomsconcentratie, overnames of wijzigingen van de zeggenschap, en om te zorgen voor transparantie, bronverantwoordelijkheid en professionele normen; overwegende dat de Commissie zich moet inspannen om kandidaat-lidstaten beter te betrekken bij het mediabeleid van de EU; overwegende dat dit ook een overeenkomstige verbintenis van de kandidaat-lidstaten zelf moet inhouden;

- AE. overwegende dat het ecosysteem voor digitale reclame weliswaar nieuwe mogelijkheden biedt voor media-activiteiten, maar ook heeft geleid tot marktconcentratie en oneerlijke concurrentie, waarbij enkele grote onlineplatforms een onevenredig deel van de reclame-inkomsten verwerven; overwegende dat volgens een verslag uit 2023 van de Franse ARCOM en het Franse ministerie van Cultuur mediaorganisaties die investeren in nieuwsinhoud en audiovisuele creatie in 2022 slechts 40 % van de reclame-inkomsten ontvingen, een daling ten opzichte van 65 % in 2012, en dat dit cijfer naar verwachting zal dalen tot 29 % in 2030; overwegende dat dit vaak ten koste gaat van professionele Europese mediabedrijven en de duurzaamheid van onafhankelijke journalistiek;
- AF. overwegende dat de onrechtmatige praktijken van dominante spelers op de markt voor onlinereclame, zoals de praktijken die ertoe hebben geleid dat de Commissie Google een boete van 2,95 miljard EUR heeft opgelegd wegens verstoring van de mededinging op het gebied van onlinereclame, de noodzaak onderstrepen van meer structurele maatregelen om eerlijke concurrentie, meer transparantie, verantwoordingsplicht en waarborgen ter bescherming van de pluriformiteit van de media, redactionele onafhankelijkheid en de integriteit van democratische processen te waarborgen; overwegende dat de structurele tekortkomingen op de markt voor digitale reclame kunnen worden uitgebuit door kwaadwillende actoren, zoals blijkt uit de zogenaamde Doppelgänger-exploitanten die advertenties op sociale media gebruiken om gebruikers gerichte reclame te tonen en uit verschillende Russische onlinecampagnes die erop gericht zijn Oekraïense mannen ervan te weerhouden in het leger te gaan;
- AG. overwegende dat de digitalemarktenverordening essentieel is om eerlijke digitale markten en de pluriformiteit van de media te waarborgen; overwegende dat er nog steeds uitdagingen zijn bij de uitvoering ervan; overwegende dat ontwikkelaars van apps in het kader van de digitalemarktenverordening klanten kosteloos kunnen informeren over aanbiedingen buiten appstores; overwegende dat de Commissie onderzoek doet naar een mogelijke inbreuk op de digitalemarktenverordening door Google dat de inhoud van media-uitgevers in de zoekresultaten lager rangschikte; overwegende dat op 3 juli 2025 de Commissie is begonnen met haar eerste evaluatie van de digitalemarktenverordening;
- AH. overwegende dat de richtlijn audiovisuele mediadiensten audiovisuele mediadiensten reguleert, en zo consumentenbescherming waarborgt en andere doelstellingen van algemeen belang op de audiovisuele mediamarkt verwezenlijkt; overwegende dat de richtlijn de lidstaten verplicht maatregelen te nemen voor de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van mediageletterdheid en om de drie jaar verslag uit te brengen over hun inspanningen; overwegende dat de Commissie momenteel de richtlijn evalueert en in november 2025 een oproep tot het indienen van bijdragen heeft gedaan ter voorbereiding van de hernieuwde beoordeling die voor 2026 is gepland;
- AI. overwegende dat kinderen moeten worden toegerust met vaardigheden om desinformatie te weerstaan; overwegende dat vijandige actoren zich in dit verband meer

kunnen richten op onderwijsstelsels om de inspanningen ter verbetering van de digitale geletterdheid tegen te gaan; overwegende dat bepaalde groepen, waaronder kinderen en jongeren, om verschillende redenen bijzonder kwetsbaar zijn voor desinformatie omdat zij vaak gebruikmaken van digitale platforms; overwegende dat mediageletterdheid en kritisch denken van jongs af aan moeten worden bevorderd;

- AJ. overwegende dat het EDMO een cruciale rol speelt bij het monitoren en bestrijden van desinformatie; overwegende dat het mandaat van het EDMO is uitgebreid zodat het zijn belangrijke werkzaamheden kan voortzetten; overwegende dat de uitbreiding van het mandaat niet gepaard gaat met een overeenkomstige verhoging van de financiële middelen, waardoor het vermogen van het EDMO om zijn doelstellingen te verwezenlijken, kan worden beperkt;
- AK. overwegende dat het tijdelijke karakter van het programma voor mediaveerkracht een kans kan bieden om nieuwe innovatieve benaderingen ter ondersteuning van onafhankelijke lokale en regionale media te overwegen;
- AL. overwegende dat de Media Freedom Rapid Response in 2025 melding heeft gemaakt van 1 481 schendingen van de persvrijheid, waarbij 2 377 mediagerelateerde personen of entiteiten in 36 Europese landen betrokken waren, waaronder juridische, fysieke en psychologische bedreigingen en verschillende vormen van censuur; overwegende dat dit cijfer weliswaar een lichte daling betekent ten opzichte van de 1 548 schendingen die in 2024 werden geregistreerd, maar nog steeds op een alarmerend hoog niveau ligt en een aanzienlijke stijging vormt ten opzichte van 2023, hetgeen het aanhoudende en systemische karakter van de bedreigingen voor de mediavrijheid in Europa onderstreept; overwegende dat de moorden op onderzoeksjournalisten zoals Jan Kuciak, Giorgos Karaivaz, Peter R. de Vries en Daphne Caruana Galizia tot wijdverbreide publieke verontwaardiging hebben geleid;
- AM. overwegende dat de onderhandelaars van het Parlement en de Raad op 11 december 2025 een voorlopig akkoord hebben bereikt over de voorgestelde verordening betreffende de screening van buitenlandse investeringen in de EU;
- AN. overwegende dat de werkzaamheden van Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL) van strategisch belang zijn voor de EU; overwegende dat de EU voor deze werkzaamheden 5,5 miljoen EUR aan noodfinanciering heeft goedgekeurd, in de nasleep van de hervorming van het Amerikaanse beleid op het gebied van ontwikkelingshulp; overwegende dat er een duurzame financieringsoplossing moet worden ontwikkeld voor RFE/RL en andere onafhankelijke mediakanalen die essentieel zijn voor de versterking van de democratische veerkracht in buurlanden;
- AO. overwegende dat nieuwe technologieën, zoals AI, de arbeidsomstandigheden en werkmethoden van journalisten kunnen verbeteren, maar journalisten ook kunnen blootstellen aan nieuwe bedreigingen, zoals snelle en goedkope imitaties van bestaande media (Doppelgänger-campagnes), de grootschalige aanmaak van desinformatiekanalen en gecoördineerde aanvallen op journalisten; overwegende dat elke imitatie van bestaande media neerkomt op identiteitsdiefstal en door de gerechtelijke autoriteiten op passende wijze moet worden aangepakt; overwegende dat AI-modellen moeten voldoen aan het auteursrecht van de Unie om de bescherming van rechthebbenden en rechtszekerheid te waarborgen; overwegende dat de nieuwsmediasector voor uitdagingen staat als gevolg van de toenemende invloed van AI-systemen, hetgeen gevolgen heeft voor het vertrouwen van het publiek, de reclame-inkomsten en de

auteursrechtelijke bescherming; overwegende dat de ontwikkelingen op het gebied van generatieve AI moeten worden besproken in het kader van de komende herziening door de Commissie van de EU-auteursrechtenrichtlijn⁶¹, aangevuld met een verslag over de belangrijkste bevindingen; overwegende dat een grotere transparantie van trainingsgegevens op het gebied van AI belangrijk is in het kader van het mediabeleid;

- AP. overwegende dat de wijzigingen in het Amerikaans Bureau voor Internationale Ontwikkeling (USAID) gevolgen hebben voor een aantal Europese mediakanalen; overwegende dat dit duidelijk aangeeft dat Europa absoluut zijn eigen medialandschap moet versterken; overwegende dat de EU zich met haar financiering moet richten op initiatieven die de grootste algemene impact hebben en operationele basissteun omvatten;
- AQ. overwegende dat de maatregelen van de vorige Hongaarse regering, die geleid werd door Fidesz, de Commissie ertoe gebracht hebben een inbreukprocedure in te leiden tegen Hongarije omdat het land de Europese verordening mediavrijheid en de richtlijn audiovisuele mediadiensten niet zou naleven;
- AR. overwegende dat de aanhoudende Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne illustreert hoe belangrijk de rol van het maatschappelijk middenveld is wanneer gemeenschappen in crisissituaties verkeren, met name bij het verlenen van humanitaire hulp, het voorzien in basisbehoeften, het waarborgen van de continuïteit van het dagelijks leven van de getroffen bevolkingsgroepen en de reactie op bedreigingen in verband met sabotage en spionage;
- AS. overwegende dat het maatschappelijk middenveld ook een essentiële rol speelt bij het bijdragen aan de beleidsvorming, het verlenen van sociale en gemeenschapsdiensten, het vergroten van het bewustzijn over belangrijke sociale kwesties, het verbeteren van de veerkracht, het vertegenwoordigen van verschillende groepen in kwetsbare situaties, het bevorderen en beschermen van de grondrechten van burgers en het waarborgen van transparantie en verantwoordingsplicht van overheden door middel van publieke controle en democratisch toezicht;
- AT. overwegende dat de Commissie haar EU-strategie voor het maatschappelijk middenveld heeft gepubliceerd, die naar verluidt een aanvulling vormt op de acties die zijn uiteengezet in de gezamenlijke mededeling over het Europees schild voor de democratie; overwegende dat in de EU-strategie voor het maatschappelijk middenveld wordt bevestigd dat het platform voor het maatschappelijk middenveld, dat zal worden opgericht als onderdeel van de uitvoering van de strategie, tot doel zal hebben een regulier en gestructureerd kader te bieden voor de bescherming en bevordering van de waarden van de EU en de stroomlijning en versterking van de betrokkenheid bij grondrechten, democratie, gelijkheid en de rechtsstaat, en in 2026 operationeel zal worden; overwegende dat de strategie ook de oprichting omvat van een onlinekennishub voor de civiele ruimte, dat bestaande initiatieven op het gebied van monitoring, rapportage en bescherming van de civiele ruimte op nationaal, EU- en internationaal

⁶¹ Richtlijn (EU) 2019/790 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt en tot wijziging van Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG (PB L 130 van 17.5.2019, blz. 92, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj>).

niveau moet documenteren, in samenwerking met het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten;

- AU. overwegende dat de democratische veerkracht beter moet worden gefinancierd en dat die middelen op gecoördineerde en doeltreffende wijze moeten worden gebruikt om zoveel mogelijk impact te genereren, zonder te raken aan de onafhankelijkheid van de desbetreffende entiteiten; overwegende dat het AgoraEU-programma, dat de Commissie voor het meerjarig financieel kader (MFK) voor de periode 2028-2034 heeft voorgesteld, met een begroting van 9 miljard EUR, een belangrijke opstap is naar meer EU-steun voor cultuur, media en het maatschappelijk middenveld;
- AV. overwegende dat samenlevingen die doeltreffend investeren in menselijk kapitaal en onderwijs tot de meest concurrerende, veerkrachtige en economisch robuuste samenlevingen behoren; overwegende dat programma's zoals Erasmus+ de Europese waarden bevorderen en democratische jongerenparticipatie en de maatschappelijke veerkracht in de hele EU versterken;
- AW. overwegende dat kwaadwillige actoren uit derde landen geprobeerd hebben het Parlement te verstoren en er ongepaste invloed op uit te oefenen, onder meer door illegale lobbyactiviteiten en corruptie, zoals blijkt uit zaken als "Qatargate"; overwegende dat de besluitvormingsprocessen van de EU daarom absoluut veerkrachtiger en integerder moeten worden gemaakt;
- AX. overwegende dat het Franse ministerie van Binnenlandse Zaken een rapport heeft uitgebracht over de Moslimbroederschap, waarin bezorgdheid wordt geuit over heimelijke beïnvloedingsactiviteiten en infiltratie; overwegende dat er soortgelijke bezorgdheden zijn geuit over andere religieuze actoren, zoals de Russisch-orthodoxe kerk (patriarchaat Moskou);
- AY. overwegende dat hybride aanvallen op kritieke infrastructuur in de EU vaker dan ooit voorkomen, met incidenten die verband houden met dezelfde kwaadwillige actoren uit derde landen, zoals Rusland, Belarus en China, maar ook Iran en Noord-Korea; overwegende dat de EU in een steeds volatieler geopolitiek klimaat ook voorbereid moet zijn op hybride dreigingen van andere actoren dan de genoemde; overwegende dat deze aanvallen dikwijls essentiële systemen, netwerken en faciliteiten als doelwit hebben die van vitaal belang zijn voor de werking van een samenleving, onder meer op het gebied van openbare veiligheid, beveiliging en economische stabiliteit; overwegende dat dergelijke aanvallen verschillende vormen aannemen, zoals fysieke sabotage, brandstichting, spionage en jamming van signalen, alsook cyberaanvallen en andere activiteiten in een grijs gebied, die allemaal blijf geven van een gecoördineerde inspanning om de veiligheid en maatschappelijke veerkracht van de EU op de proef te stellen, te verstoren en te ondermijnen; overwegende dat uit dergelijke aanvallen blijkt dat kwetsbaarheden dringend moeten worden verholpen;
- AZ. overwegende dat aanvallen op spoorweginfrastructuur het leven en de veiligheid van burgers en strategische logistieke netwerken in gevaar brengen, zoals bij de ongekende sabotage van de Poolse spoorweginfrastructuur op de strategische route Warschau-Lublin, met als doel een spoorwegramp te veroorzaken die mogelijk tal van dodelijke slachtoffers had geëist; overwegende dat de Russische militaire inlichtingendienst (GROe) een aanhoudende campagne van fysieke sabotage in alle EU-lidstaten voert, onder meer met de ontploffing in een munitiedepot in Vrbětice (Tsjechië) in 2014 en gerichte aanvallen op kritieke infrastructuur in Litouwen door Cubaanse burgers die

recent waren gerekruteerd voor sabotageacties;

- BA. overwegende dat de Oostzee te maken heeft met een ongekeerde toename van het aantal storingsen aan onderzeese kabels, die van vitaal belang zijn voor de internetconnectiviteit en de stroomvoorziening in de hele Oostzee- en Noordse regio; overwegende dat sinds 2023 ten minste elf gevallen van kabelbeschadiging zijn geregistreerd, wat wijst op gecoördineerde sabotage; overwegende dat de voorgestelde digitalenetwerkenverordening bindende weerbaarheidsverplichtingen op EU-niveau omvat voor onderzeese kabelexploatanten, met inbegrip van verplichte naleving van de vereisten inzake de beveiliging van de toeleveringsketens voor informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het kader van de voorgestelde herziene cyberbeveiligingsverordening; overwegende dat Finland het voortouw neemt bij de oprichting van een nieuw maritiem bewakingscentrum voor de Oostzee, samen met de Baltische bondgenoten en de Commissie, dat gericht is op de bescherming van kritieke onderzeese infrastructuur; overwegende dat de aanwezigheid van Russische schepen in de Ierse wateren sinds het begin van de grootschalige Russische invasie van Oekraïne in 2022 aanzienlijk is toegenomen, wat aanleiding geeft tot bezorgdheid over de veiligheid van de belangrijke interconnectiekabels tussen Ierland en het VK;
- BB. overwegende dat de bescherming van belangrijke maritieme knelpunten bijdraagt aan democratische veerkracht, aangezien hybride aanvallen tegen zulke knelpunten kunnen leiden tot ernstige economische, sociale en veiligheidsverstoringen; overwegende dat Chinese bedrijven met sterke banden met de Chinese Communistische Partij nu belangen hebben in meer dan 30 Europese zeehaventerminals, vaak in de onmiddellijke nabijheid van Europese militaire marinebases; overwegende dat de Commissie en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid zich er in het gezamenlijk witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030 toe verbonden hebben de bestaande EU-wetgeving te evalueren en de regels voor de eigendom van en het toezicht op kritieke vervoersinfrastructuur aan te scherpen;
- BC. overwegende dat er de afgelopen maanden meerdere schendingen van het luchtruim en ongeoorloofde drone-incidenten zijn gemeld in verschillende EU-lidstaten en naburige NAVO-bondgenoten, waaronder Polen, de Baltische staten, Roemenië, Denemarken, Zweden, Duitsland, België en Noorwegen; overwegende dat een aantal van deze incidenten duidelijk toe te schrijven is aan Russische militaire vliegtuigen en drones, terwijl andere incidenten, waarbij niet-geïdentificeerde vliegende objecten betrokken zijn, waaronder “smokkelballonnen” die gebruikt worden voor illegale grensoverschrijdende activiteiten, nog steeds worden onderzocht, maar waarvan algemeen wordt aangenomen dat zij deel uitmaken van hetzelfde patroon van hybride intimidatie en destabilisatie gericht tegen Europa;
- BD. overwegende dat verschillende Europese landen, waaronder Frankrijk, Estland, Duitsland, Polen, Tsjechië en Noorwegen, onlangs te maken hebben gehad met grote cyberaanvallen en sabotage gericht op overheidssystemen, kritieke infrastructuur en particuliere ondernemingen, die worden toegeschreven aan vijandige derde landen, waaronder de militaire inlichtingendiensten van Rusland en Chinese actoren die banden hebben met de staat; overwegende dat deze aanvallen duidelijk maken dat de collectieve cyberweerbaarheid van de EU en haar capaciteiten op het gebied van cyberattributie dringend moeten worden versterkt;
- BE. overwegende dat de afhankelijkheid van de EU van buitenlandse actoren en in het

buitenland vervaardigde technologieën in kritieke infrastructuur en toeleveringsketens een groot punt van zorg blijft en een van de belangrijkste kwetsbaarheden van de EU is; overwegende dat dit met name voorkomt in de technologie- en de digitale sector, wat een grote uitdaging vormt voor cyberbeveiliging en de Europese strategische autonomie;

- BF. overwegende dat de EU nog steeds sterk afhankelijk is van Amerikaanse technologie en financiële diensten, waardoor Europese gegevens en digitale infrastructuur vatbaar zijn voor risico's die uitgaan van Amerikaanse rechtskaders zoals de CLOUD Act, de Foreign Intelligence Surveillance Act en de Patriot Act, op grond waarvan de Amerikaanse autoriteiten ruime toegang hebben tot gegevens van Amerikaanse ondernemingen, zelfs als die in de EU zijn opgeslagen; overwegende dat de Commissie in juli 2023 het kader voor gegevensbescherming EU-VS heeft goedgekeurd, op grond waarvan persoonsgegevens onder passende beschermende regels vrij tussen de EU en de Verenigde Staten mogen circuleren en EU-burgers toegang hebben tot een onafhankelijk en onpartijdig verhaalmechanisme in verband met de verzameling en het gebruik van hun gegevens door de Amerikaanse inlichtingendiensten; overwegende dat Microsoft zelf aan de Franse Senaat heeft toegegeven dat het EU-gegevens niet kan beschermen tegen Amerikaanse surveillance;
- BG. overwegende dat Spanje Huawei een opdracht heeft gegund voor het beheer en de opslag van gerechtelijk goedgekeurde telefoontaps die worden gebruikt door zowel wetshandhavinginstanties als inlichtingendiensten; overwegende dat de Commissie Huawei op grond van veiligheidsoverwegingen heeft uitgesloten van 5G-netwerken in de hele EU;
- BH. overwegende dat alle federale overheidsinstanties van de VS onderworpen zijn aan "Buy American"-vereisten, waardoor zij bij voorrang in Amerika vervaardigde producten moeten aankopen; overwegende dat het aanbestedingskader in de EU anders is en er in sommige gevallen toe kan leiden dat we afhankelijk worden van niet-EU-producten, met alle risico's van dien voor Europese ondernemingen; overwegende dat het Europees Parlement en de andere EU-instellingen, ondanks het feit dat er in veel gevallen redelijke Europese alternatieven beschikbaar zijn, in het buitenland vervaardigde software- en hardwareproducten blijven kopen;
- BI. overwegende dat de Commissie op 20 januari 2026 een herziene cyberbeveiligingsverordening heeft gepresenteerd, waarin bindende vereisten worden voorgesteld voor omgang met de beveiliging van ICT-toeleveringsketens inzake kritieke infrastructuur door middel van systematische risicobeoordelingen en beperkingen voor risicovolle leveranciers uit landen die verhoogde veiligheidsrisico's inhouden; overwegende dat er in dit nieuwe kader verplichte nalevingsvereisten voor de lidstaten worden voorgesteld, waardoor het verder gaat dan de vrijwillige toolbox inzake 5G-cyberbeveiliging uit 2020; overwegende dat bij de voorgestelde herziening van de cyberbeveiligingsverordening de begroting van Enisa met meer dan 80 % zou kunnen stijgen en haar operationele mandaat aanzienlijk zou kunnen uitbreiden tot realtime-coördinatie van cyberincidenten, systemen voor vroegtijdige waarschuwing en de uitwisseling van inlichtingen over dreigingen tussen de lidstaten;
- BJ. overwegende dat de digitalenetwerkenverordening, die de Commissie op 21 januari 2026 heeft voorgesteld, voorziet in EU-toezicht op de spectrumtoewijzing, ook met betrekking tot aanbieders van satellietdiensten, waarbij wordt voorgeschreven dat het recht om netwerken en diensten aan te bieden wordt ingetrokken in gevallen waarin de

aanbieder niet voldoet aan de vereisten inzake de beveiliging van ICT-toeleveringsketens in het kader van de voorgestelde herziene cyberbeveiligingsverordening; overwegende dat verkiezingsinfrastructuur, naast andere kritieke infrastructuur, steeds afhankelijker wordt van digitale netwerken en diverse communicatietrajecten om “single points of failure” te voorkomen;

- BK. overwegende dat fossielvrije energie cruciaal is om Europa energieonafhankelijk te maken; overwegende dat volgens de in 2025 gepubliceerde analyse van Wood Mackenzie negen van de tien grootste leveranciers van omvormers van zonne-energie wereldwijd in China gevestigd waren; overwegende dat er verborgen communicatieapparatuur is aangetroffen in Chinese omvormers van zonne-energie die in Europa en de Verenigde Staten worden gebruikt; overwegende dat er volgens het Tsjechische bureau voor cyberbeveiliging risico's bestaan met betrekking tot gegevensbescherming en, in extreme gevallen, manipulatie op afstand van omvormers van zonne-energie; overwegende dat zonne-energiecentrales die via een gedecentraliseerd, compact netwerk met elkaar zijn verbonden, gevoelig zijn voor cyberaanvallen en er daarom passende cyberveiligheidsmaatregelen nodig zijn;
- BL. overwegende dat hybride aanvallen een erkende veiligheidsbedreiging vormen voor de EU en haar lidstaten, met aanzienlijke gevolgen voor de democratie; overwegende dat interne veiligheid een verantwoordelijkheid van de lidstaten blijft, maar dat er in het licht van het grensoverschrijdende, onderling verweven en multidimensionale karakter van dergelijke aanvallen versterkte samenwerking, systematische informatie-uitwisseling en gecoördineerde actie op EU-niveau nodig zijn, ondersteund door toereikende financiering; overwegende dat in de Europese strategie voor interne veiligheid van april 2025 wordt benadrukt dat het strafrecht van de EU reeds bepaalde vormen van FIMI en desinformatieactiviteiten bestrijkt en dat versterkte EU-samenwerking kan bijdragen tot een doeltreffender bestrijding daarvan; overwegende dat strafrechtelijke instrumenten kunnen bijdragen aan het Europees schild voor de democratie voor zover de desbetreffende activiteiten uit hoofde van het toepasselijk recht strafbare feiten vormen;
- BM. overwegende dat mechanismen voor justitiële en politieke samenwerking en instrumenten voor grensoverschrijdende informatie-uitwisseling moeten worden aangepast en versterkt in het licht van de toenemende uitdagingen voor de interne veiligheid van de EU als gevolg van buitenlandse inmenging; overwegende dat terroristische en criminele organisaties steeds meer nieuwe strategieën aanwenden om activiteiten van buitenlandse inmenging uit te voeren en te financieren, waaronder het gebruik van cryptoactiva en communicatie via verschillende digitale kanalen, waaronder videospelletjes of onlinewinkels, om sancties te omzeilen en illegaal geld over te schrijven; overwegende dat strafrechtelijke en rechtshandavingsinstanties daarom naar behoren moeten worden opgeleid in moderne onderzoeksmethoden en -technologieën en over de volledige waardeketen van manipulatie en inmenging om ervoor te zorgen dat zij in strafrechtelijke procedures op correcte wijze bewijsmateriaal kunnen verzamelen, verwerken, opslaan en gebruiken; overwegende dat de doorgifte van persoonsgegevens aan derde landen of internationale organisaties die nodig is voor strafrechtelijke, politie- of grensbeheersamenwerking, aan specifieke voorwaarden uit hoofde van het Unierecht moet voldoen en alleen mag plaatsvinden als de integriteit en beveiliging van deze gegevens verzekerd is;
- BN. overwegende dat Europol in zijn recentste EU-Socta-rapport, gepubliceerd in maart 2025, heeft gewaarschuwd dat er criminele organisaties betrokken zijn bij hybride

aanvallen, waaronder desinformatiecampagnes; overwegende dat in de mededeling van de Commissie over ProtectEU wordt erkend dat verschillende factoren Europol beletten zijn operationele potentieel bij de ondersteuning van activiteiten ter bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit optimaal te benutten, waaronder lacunes in zijn mandaat met betrekking tot nieuwe veiligheidsdreigingen, met name sabotage, hybride dreigingen en informatiemanipulatie; overwegende dat in de gezamenlijke mededeling over het Europees schild voor de democratie werd aangekondigd dat bij de herziening van de mandaten van Europol en het Agentschap van de Europese Unie voor justitiële samenwerking in strafzaken (Eurojust) zou worden nagegaan hoe de inspanningen om FIMI- en desinformatieactiviteiten te bestrijden, verder kunnen worden opgevoerd;

- BO. overwegende dat de Commissie zich ertoe heeft verbonden een hervorming door te voeren die Europol tot een echt operationele politiedienst zal maken; overwegende dat rechtshandavingsfunctionarissen unieke getuigen zijn van de destabiliserende effecten die FIMI- en desinformatiecampagnes kunnen hebben op de getroffen gemeenschappen; overwegende dat zij daarom een belangrijke partner kunnen zijn bij de bescherming van democratische instellingen; overwegende dat het ethisch, rechts- en beroepskader dat met het oog op de uitvoering van die taak nodig is, beter moet worden afgebakend en verder moet worden geharmoniseerd in de hele EU;
- BP. overwegende dat Eurojust door de lidstaten kan worden verzocht de nationale autoriteiten te helpen alle soorten illegale gedragingen aan te pakken die onder hun rechtsmacht vallen; overwegende dat justitiële samenwerking bijzonder moeilijk kan blijken wanneer deze wordt uitgebreid tot nieuwe vormen van criminaliteit, waardoor een gemoderniseerd juridisch instrumentarium nodig is;
- BQ. overwegende dat de situatie aan de buitengrenzen van de lidstaten die grenzen aan Rusland en Belarus zorgwekkend blijft vanwege aanhoudende hybride dreigingen; overwegende dat de EU-agentschappen op het gebied van justitie en binnenlandse zaken in samenwerking met de nationale autoriteiten een sleutelrol moeten spelen bij de totstandbrenging en handhaving van een gemeenschappelijk situationeel bewustzijn van de risico's in verband met dergelijke dreigingen en bij de verlening van bijstand aan lidstaten in de frontlinie in crisissituaties; overwegende dat de Commissie de versterking van het Europees Grens- en kustwachtagentschap (Frontex) heeft opgenomen in haar vlaggenschipinitiatieven voor de zittingsperiode 2024-2029; overwegende dat andere initiatieven, zoals de oostflankwacht, kunnen helpen om de buitengrenzen beter te beschermen en de weerbaarheid tegen hybride dreigingen te vergroten;
- BR. overwegende dat grensoverschrijdende repressie systematische intimidatie en pesterijen door autoriteiten van derde landen of hun handlangers inhoudt en gericht is tegen journalisten en activisten, mensenrechtenverdedigers, politieke tegenstanders en leden van diasporagemeenschappen die in de EU verblijven, zoals bij de door Rusland gestuurde juridische intimidatie van Oekraïense journalisten, Turkse en Azerbeidzjaanse pogingen om de oppositie het zwijgen op te leggen en de geplande aanvallen op de Belarussische diaspora in Litouwen; overwegende dat de toenemende surveillance van mensenrechtenverdedigers moet worden beschouwd als een vorm van grensoverschrijdende repressie; overwegende dat dergelijke praktijken niet alleen een schending vormen van de veiligheid en de grondrechten van de personen die er het doelwit van zijn, maar ook de soevereiniteit en veiligheid, democratische vrijheden en de rechtsstaat van de EU en de lidstaten ondermijnen; overwegende dat slachtoffers van grensoverschrijdende repressie in de EU bescherming moeten blijven krijgen;

- BS. overwegende dat kandidaat-lidstaten en landen uit het nabuurschap van de EU, met name Oekraïne, Moldavië, Armenië, Georgië en de landen van de Westelijke Balkan, nog steeds het doelwit zijn van FIMI en hybride dreigingen; overwegende dat met name de Republiek Moldavië wordt geconfronteerd met aanhoudende, gecoördineerde en door staten gesteunde desinformatiecampagnes die erop gericht zijn democratische instellingen, de integriteit van verkiezingen en haar toetredingstraject tot de EU te ondermijnen; overwegende dat deze landen steun van de EU nodig hebben om civiele en institutionele veerkracht op te bouwen en om FIMI en hybride dreigingen te bestrijden, onder meer via de financiële ondersteuning in het kader van de faciliteit voor Oekraïne, de hervormings- en groeifaciliteit voor de Westelijke Balkan en de hervormings- en groeifaciliteit voor Moldavië; overwegende dat de EU rekening moet houden met de feedback en ervaring van deze landen, aangezien zij al vele jaren worden geconfronteerd met Russische hybride aanvallen; overwegende dat de inspanningen van de EU om de institutionele veerkracht in kandidaat-lidstaten te versterken, slechts doeltreffend zullen zijn als die landen bereid zijn om relevante maatregelen te nemen, de nodige hervormingen door te voeren en doeltreffend samen te werken;
- BT. overwegende dat de aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne en de assertieve geopolitieke houding van China hebben geleid tot een intensiever gebruik van desinformatie, economische dwang en strategische beïnvloeding, niet alleen gericht tegen de EU, maar ook tegen kwetsbare regio's zoals de Westelijke Balkan, de oostelijke partnerlanden en het Mondiale Zuiden; overwegende dat uit verschillende bronnen blijkt dat de Russische jaarlijkse begroting voor de verspreiding van desinformatie en propaganda miljarden euro's bedraagt; overwegende dat de EU de desinformatieoorlog van Rusland niet met passende financiering of een doeltreffende strategie heeft beantwoord; overwegende dat verkiezingen en politieke gebeurtenissen in heel Europa het doelwit zijn van aanhoudende, gerichte en geavanceerde grootschalige offensieve hybride oorlogvoering door Rusland, met als doel het vertrouwen in Europese politieke systemen en instellingen te ondermijnen en voortdurende verwarring te zaaien tussen feiten en onjuiste informatie; overwegende dat een dergelijke oorlogvoering een passende respons vereist en een verschuiving van een louter defensieve strategie naar een offensieve strategie;
- BU. overwegende dat drie kandidaten die aan de Franse presidentsverkiezingen in 2027 gaan deelnemen reeds het slachtoffer van informatiemanipulatie-acties zijn geworden, en dat die acties aan Rusland zijn toegeschreven;
- BV. overwegende dat de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, alsook de bredere hybride oorlogvoering tegen Europa en de inmenging in de democratische processen van andere landen, mogelijk gemaakt en onderbouwd wordt door de nationalistische imperialistische ideologie van "ruscisme" en deel uitmaakt van een bredere strategie tegen het Westen en zijn belangen en waarden, waaronder de op regels gebaseerde internationale orde, de rechtsstaat, democratie, mensenrechten en gemeenschappelijke veiligheid; overwegende dat het Europees Parlement de ideologie, het beleid en de praktijken van het huidige Russische regime heeft veroordeeld als onverenigbaar met het internationaal recht en de EU-waarden;
- BW. overwegende dat Rusland een meerlagige hybride inmengingscampagne heeft gevoerd om de verkiezingen in Moldavië in 2024 en 2025 te verstoren, waarbij desinformatie, financiële manipulatie, cyberaanvallen en gelieerde netwerken werden gecombineerd; overwegende dat Rusland massaal in deze pogingen heeft geïnvesteerd, maar dat die jammerlijk zijn mislukt doordat het defensieve beleid van Moldavië en de steun van de

EU zo doeltreffend waren; overwegende dat op 24 april 2023 de partnerschapsmissie van de EU (EUPM) in de Republiek Moldavië is opgericht met als uitdrukkelijk doel de Moldavische autoriteiten te ondersteunen bij de bestrijding van FIMI;

- BX. overwegende dat er op 7 juni 2026 in Armenië parlementsverkiezingen zijn gehouden na een periode van intensieve Russische inmenging, waarbij onder meer bepaalde religieuze actoren en de internationale diaspora zijn ingezet om de Armeense democratische instellingen te ondermijnen, de vredesgesprekken met Azerbeidzjan te belemmeren en de invloed van Rusland opnieuw te doen gelden; overwegende dat buitenlandse actoren volgens het jaarverslag van Armenië van 2026 over externe veiligheidsrisico's hun agenten in Armenië aan het inschakelen zijn;
- BY. overwegende dat Servië een belangrijk knooppunt voor desinformatie en een handlanger voor Russische en, in mindere mate, Chinese beïnvloedingsoperaties is geworden; overwegende dat Servië en de Bosnische Servische Republiek in 2024, zoals blijkt uit Moldavische rechterlijke uitspraken, plaats hebben geboden aan een met Rusland verbonden militantenopleidingskamp waar onruststokers zijn gerekruteerd en opgeleid om tijdens de verkiezingen en het referendum in Moldavië de orde massaal te verstoren; overwegende dat de Servische cyberinfrastructuur werd gebruikt om geavanceerde spearphishing-aanvallen uit te voeren tegen ambtenaren en diplomaten van de EU en de NAVO, waarbij de daders deden alsof ze werkten voor de veiligheidsconferentie van Belgrado; overwegende dat Servië een toevluchtsoord is geworden voor Russische spionnen en oligarchen die Russische oppositieleiden in de gaten houden en manieren vinden om sancties te omzeilen; overwegende dat er Servische burgers met vermeende banden met Rusland zijn gearresteerd omdat zij in Frankrijk en Duitsland door haat ingegeven daden zouden hebben gepleegd, waaronder het vernielen van Joodse locaties met als doel etnische en religieuze verdeeldheid te zaaien;
- BZ. overwegende dat de zorgwekkende vermindering van de steun van de VS voor de internationale democratie door zijn terugtrekking uit belangrijke multilaterale en internationale kaders heeft geleid tot een aanzienlijk wereldwijd tekort in de financiering, onder meer voor de bestrijding van desinformatie en autoritaire beïnvloeding;
- CA. overwegende dat de Amerikaanse Nationale Veiligheidsstrategie en Nationale Defensiestrategie neerkomen op een verschuiving van het aloude Amerikaanse buitenlands beleid, bijvoorbeeld wat betreft de expliciete aandacht voor Amerikaanse belangen op het westelijk halfrond en de bagatellisering van de dreiging die uitgaat van Rusland en China; overwegende dat de Nationale Veiligheidsstrategie ook kritische opmerkingen bevat over vermeende democratische tekortkomingen in bepaalde EU-lidstaten en dat er maatregelen in worden aangekondigd die grenzen aan buitenlandse inmenging; overwegende dat wereldwijde ontwikkelingen in de strategie grotendeels worden bekeken in termen van economisch nationalisme en strategische belangen, waaruit een transactionelere benadering van traditionele bondgenoten blijkt en de beginselen die decennialang ten grondslag lagen aan het Amerikaanse buitenlands beleid dus in vraag worden gesteld;
- CB. overwegende dat China in vergelijking met andere actoren geavanceerdere methoden gebruikt om invloed in de EU te verwerven, onder meer door politieke elites te coöpteren, met lucratieve banen voormalige ambtenaren te lokken en een uitgebreid netwerk van studenten, onderzoekers en zakenlui op te bouwen die vervolgens een pro-

Chinees discours en beleid uitdragen; overwegende dat die methoden ook betrekking hebben op gecoördineerde activiteiten op het gebied van informatiemanipulatie en desinformatie in derde landen, zoals blijkt uit rapporten van een uit Republieken en Democraten bestaande Amerikaanse commissie waarin staat dat China een desinformatiecampagne heeft gevoerd om de Franse Rafale-gevechtsvliegtuigen in diskrediet te brengen die India in 2025 in zijn conflict met Pakistan tegen Chinese wapens heeft ingezet;

- CC. overwegende dat internationale initiatieven, waaronder die van de VN, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, de Raad van Europa, gelijkgestemde landen in Oost-Azië waaronder, Japan, Zuid-Korea en Taiwan, en de G7, begonnen zijn met het opstellen van beginselen en kaders om de integriteit van informatie, gebaseerd op democratische waarden, mediapluralisme en mensenrechten, te waarborgen;
- CD. overwegende dat FIMI-campagnes en -activiteiten ook kunnen uitgaan van actoren binnen de EU, waaronder lidstaten; overwegende dat het voor de geloofwaardigheid van democratische instellingen ook belangrijk is dat hun respectieve overheden geen onjuiste, misleidende of politiek geïnstrumentaliseerde informatie verspreiden, met name tijdens natuurrampen, noodsituaties op gezondheidsgebied en humanitaire crises; overwegende dat wanneer voormalige hooggeplaatste functionarissen van EU-lidstaten en de EU-instellingen bezoldigde functies, adviesfuncties of andere vormen van samenwerking met autoritaire regimes van derde landen of hun door de staat gecontroleerde ondernemingen aanvaarden, dit de geloofwaardigheid van de EU en de onafhankelijkheid van haar interne besluitvormingsproces dreigt te ondermijnen;
- CE. overwegende dat het verschijnsel informatiemanipulatie en inmenging in de binnenlandse context, alsook de gevolgen ervan, nader moeten worden onderzocht en begrepen, met name in hun wisselwerking met FIMI; overwegende dat de voorgestelde maatregelen ter bestrijding van FIMI ook bijdragen tot een grotere algehele veerkracht van samenlevingen in de binnenlandse context, met name wat betreft het vergroten van het situationeel bewustzijn, het vergroten van de transparantie en het pluralisme, en het versterken van de mediawijsheid en de digitale en AI-geletterdheid van alle leeftijdsgroepen; overwegende dat voor het doeltreffend verstoren en bestrijden van informatiemanipulatie een samenlevingsbrede aanpak in alle sectoren nodig is;
- CF. overwegende dat de aanbevelingen van de Commissie inzake inclusieve en veerkrachtige verkiezingsprocessen in de Unie, die in december 2023 zijn gepubliceerd, nog niet in alle lidstaten volledig zijn uitgevoerd, met inbegrip van de bepalingen die gericht zijn op versterking van de samenwerking tussen nationale autoriteiten tijdens en voorafgaand aan verkiezingsprocessen door de oprichting van nationale verkiezingsnetwerken;
- CG. overwegende dat FIMI in verkiezingstijd vaak dezelfde patronen volgt, zoals pogingen om kandidaten of politieke actoren in diskrediet te brengen, het vertrouwen in verkiezingsprocessen aan te tasten en maatschappelijke verdeeldheid uit te buiten; overwegende dat er een holistische aanpak nodig is om de integriteit van verkiezingen te waarborgen;
- CH. overwegende dat het ECNE de afgelopen jaren een steeds belangrijkere rol heeft gespeeld, maar momenteel niet over de middelen en capaciteit beschikt om zijn activiteiten naar een hoger niveau te tillen;

- CI. overwegende dat kandidaat-lidstaten zijn uitgenodigd om deel te nemen aan vergaderingen van het ECNE; overwegende dat er naast deze deelname nog steeds aanzienlijke mogelijkheden zijn om de samenwerking met deze landen in het kader van de activiteiten van het ECNE verder te versterken, om van elkaars ervaringen bij het aanpakken van bedreigingen te leren en om optimale praktijken voor de bestrijding van deze bedreigingen uit te wisselen;
- CJ. overwegende dat er duidelijk behoefte is aan een betere bescherming van de infrastructuur van verkiezingen en die van nationale politieke partijen welke ook het doelwit zijn geweest van cyberaanvallen en andere vormen van FIMI, niet in het minst in het licht van de grootschalige cyberaanvallen op de Roemeense verkiezingsautoriteiten in het najaar van 2024; overwegende dat in het jaarverslag van Enisa voor 2019 reeds werd aanbevolen verkiezingssystemen, -processen en -infrastructuur in te delen als kritieke infrastructuur, zodat in de nodige cyberbeveiligingsmaatregelen zou worden voorzien;
- CK. overwegende dat uit verschillende rapporten en onderzoeken, waaronder de conclusies in verband met Doppelgängercampagnes waarbij bekende mediakanalen werden nagebootst, blijkt dat Rusland waarschijnlijk pro-Europese politieke partijen heeft gevisieerd en zo de Duitse Bondsdagverkiezingen van 2025 heeft verstoord; overwegende dat er, in het kader van een breder patroon van inmenging in verschillende Europese landen, mogelijk ook andere actoren uit derde landen zich in dezelfde verkiezingen hebben gemengd;
- CL. overwegende dat de heimelijke financiering van politieke partijen en bewegingen in de EU door derde landen, zoals blijkt uit gedocumenteerde gevallen van buitenlandse inmenging door autoritaire regimes via directe of indirecte financiering van politieke partijen, stichtingen of daaraan gelieerde mediaorganisaties, een ernstige bedreiging vormt voor de democratische veerkracht, de integriteit van verkiezingen en de legitimiteit van het democratische proces;
- CM. overwegende dat het Parlement het doelwit is geworden van spionage en buitenlandse inmenging, waarbij onder meer een medewerker van voormalig lid van het Europees Parlement (EP-lid) Maximilian Krah, van Alternative für Deutschland (AfD), is veroordeeld wegens spionage voor China; overwegende dat EP-leden en hun medewerkers toegang hebben tot gevoelige informatie en documenten in het Parlement;
- CN. overwegende dat de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht een onmisbaar structureel onderdeel is van de integriteit van verkiezingen; overwegende dat de integriteit van verkiezingen afhangt van het bestaan van toegankelijke en doeltreffende rechtsmiddelen tegen schendingen van het recht om te stemmen en verkiezingsprocedures, die gevrijwaard moeten zijn van druk van politieke of bestuurlijke aard;
- CO. overwegende dat de EU sinds 2022 in totaal 21 pakketten uitgebreide en ongekende sancties heeft opgelegd als reactie op de Russische militaire agressie tegen Oekraïne; overwegende dat die sancties gericht zijn op belangrijke sectoren zoals energie, financiën en de defensie-industrie, speciale economische zones en facilitatoren en profiteurs van de Russische aanvalsoorlog en op die manier moeten helpen de druk op de Russische oorlogseconomie aanzienlijk te vergroten, en dat de sancties een einde moeten maken aan de afhankelijkheid van de EU van de invoer van fossiele brandstoffen uit Rusland; overwegende dat de EU ook sancties heeft vastgesteld tegen

Belarus, Iran en Noord-Korea, als respons op hun steun aan de Russische militaire agressie tegen Oekraïne; overwegende dat dergelijke maatregelen doeltreffender moeten worden gemaakt en achterdeurtjes moeten worden gesloten;

- CP. overwegende dat het sanctiekader van de EU sinds 8 oktober 2024 is uitgebreid om een breed scala aan hybride activiteiten van Rusland aan te pakken, waaronder de ondermijning van verkiezingsprocessen en de werking van democratische instellingen, bedreigingen tegen en sabotage van economische activiteiten, diensten van algemeen belang en kritieke infrastructuur, het gebruik van gecoördineerde desinformatie en FIMI, kwaadwillige cyberactiviteiten, de instrumentalisering van migratie en andere destabiliserende activiteiten; overwegende dat dit kader reeds heeft geleid tot het opleggen van sancties aan tientallen personen en entiteiten, waaronder Russische oligarchen, propagandisten, militaire-inlichtingendiensten, mediakanalen en bedrijven, wegens het verspreiden van pro-Kremlin-narratieven, het plegen van sabotage en het ondermijnen van democratische processen; overwegende dat de EU dankzij deze maatregelen thans ook kan overgaan tot bevrozing van activa, reisverboden en de opschorting van omroepvergunningen, en financiële transacties en transacties met cryptoactiva die gelinkt zijn aan hybride activiteiten kan verbieden;
- CQ. overwegende dat het regime in Moskou zich doorgaans bedient van vergeldingsmaatregelen zoals arrestatiebevelen en procedures bij verstek tegen niet-Russische onderdanen in het buitenland die ervan beschuldigd worden het beleid van Rusland te bekritiseren of zijn invloed te weerstaan; overwegende dat de Russische regering op 28 december 2024 heeft aangekondigd dat zij haar zwarte lijst van EU-burgers en -functionarissen “aanzienlijk heeft uitgebreid”, met inbegrip van vertegenwoordigers van EU-instellingen, nationale regeringen, rechtshandavingsinstanties en commerciële organisaties; overwegende dat deze zwarte lijst, die gericht is tegen degenen die democratische waarden bevorderen en zich verzetten tegen de Russische agressie in Oekraïne, tot doel heeft om personen te intimideren en het zwijgen op te leggen door middel van ondoorzichtige en willekeurige beperkingen en onware juridische beschuldigingen, dikwijls zonder formele kennisgeving, rechtvaardiging of recht van beroep; overwegende dat bij dergelijke dwang een patroon van escalatie wordt gevolgd, te beginnen met administratieve uitsluiting, die overgaat in onlinepesterijen en tot slot uitmondt in fysieke bedreigingen, surveillance, de intimidatie van familieleden of zelfs gewelddadige aanvallen; overwegende dat alleen al de dreiging om op de zwarte lijst te komen EU-functionarissen ertoe kan brengen bij voorbaat aan zelfcensuur te doen en geen politieke standpunten in te nemen; overwegende dat het regime in Moskou met het oog op grensoverschrijdende repressie tegelijk lijsten bijhoudt van Russische burgers die niet in Rusland wonen;
- CR. overwegende dat de Russische zwarte lijst moet worden beschouwd als een instrument voor hybride oorlogsvoering en buitenlandse dwang; overwegende dat de EU, als passende reactie hierop, meer inlichtingen moet delen en gerichte sancties moet nemen, zoals het bevrozen van tegoeden en reisverboden voor buitenlandse functionarissen, begeleiders en financiële facilitatoren die verantwoordelijk zijn voor dwangpraktijken, en verstoring van de financiële en logistieke netwerken die voor deze activiteiten worden gebruikt, met inbegrip van cryptovalutakanalen;
- CS. overwegende dat de EU een antidwanginstrument heeft aangenomen om zichzelf en haar lidstaten te beschermen tegen economische dwang door derde landen;

- CT. overwegende dat hybride dreigingen, buitenlandse inmenging en desinformatiecampagnes zijn uitgemond in complexe, grootschalige en sectoroverschrijdende crises met schadelijke gevolgen voor de veiligheid en beveiliging, het welzijn van de burgers en de werking van de samenleving, instellingen en de economie als geheel, waardoor zij een belangrijke uitdaging vormen voor de interne aangelegenheden van de EU, de democratische instellingen in de lidstaten destabiliseren en de toekomst van heel Europa bedreigen, zoals zichtbaar is geworden tijdens de Russische agressie tegen Oekraïne;
- CU. overwegende dat er voor een doeltreffende paraatheid op civiel en defensiegebied een alomvattende, maatschappijbrede, overheidsbrede en alle risico's omvattende aanpak nodig is waarbij de samenwerking en de integratie van de nationale autoriteiten van de lidstaten ten aanzien van de instellingen, organen en instanties van de Unie en bedrijven, de academische wereld, het maatschappelijk middenveld en individuele burgers worden vergemakkelijkt; overwegende dat het Europees schild voor de democratie een unieke kans vormt om deze aanpak vast te leggen; overwegende dat deze inspanningen gepaard moeten gaan met langetermijninvesteringen die realistisch gezien aansluiten bij de omvang van de uitdaging en met een doeltreffende gecoördineerde inzet van middelen, strategische prognoses en de integratie van veerkracht in beleidsvorming, infrastructuurontwikkeling, onderwijsstelsels en toeleveringsketens; overwegende dat de defensie- en paraatheidsinitiatieven van de EU op elkaar moeten zijn afgestemd en in synergie moeten werken;
- CV. overwegende dat het met het oog op een weerbare samenleving essentieel is dat burgers zelfverzekerder in hun schoenen staan dankzij kennis, onderwijs, mediawijsheid, digitale geletterdheid, kritisch denken en toegang tot betrouwbare informatie, zodat alle burgers op risico's kunnen anticiperen, manipulatie kunnen herkennen, correct kunnen reageren tijdens noodsituaties en actief kunnen bijdragen aan de collectieve veerkracht van democratische samenlevingen; overwegende dat radio-uitzendingen via de ether in de hele EU beschikbaar zijn en een betrouwbare en stabiele manier vormen om burgers te informeren in geval van door de mens veroorzaakte rampen of natuurrampen, met name als het internet en andere communicatiemiddelen zouden uitvallen; overwegende dat paraatheid praktische hulpmiddelen moet omvatten, zoals een EU-brede app voor crisiswaarschuwingen, een boekje over paraatheid van huishoudens en brede voorlichtingscampagnes ter bevordering van zelfvoorziening en crisisparaatheid voor alle leeftijdsgroepen en bevolkingssegmenten in de samenleving;
- CW. overwegende dat civiel-militaire samenwerking, vermogens voor tweërlei gebruik en de integratie van paraatheid in onderwijsprogramma's, samen met praktische vaardigheden en kennis op het gebied van civiele verdediging, van essentieel belang zijn om de defensiegereedheid te vergroten door middel van gerichte opleiding, niet alleen voor werknemers in kritieke sectoren, zoals brandweerlieden, gezondheidswerkers en ambtenaren, maar ook voor actoren uit het maatschappelijk middenveld en het grote publiek; overwegende dat burgerschapszin, dreigingsbewustzijn en inzicht van de rol van burgers bij het waarborgen van de veiligheid moeten worden bevorderd;
- CX. overwegende dat technologische soevereiniteit en veilige digitale ecosystemen, waaronder projecten zoals IRIS² en het Europees systeem voor kritieke communicatie, van cruciaal belang zijn om de controle over essentiële communicatiekanalen te behouden en kritieke infrastructuur te versterken; overwegende dat Europese telecommunicatieondernemingen het slachtoffer zijn geworden van cyberspionage,

zoals blijkt uit de recente voorvallen die worden toegeschreven aan Salt Typhoon, een groep die banden heeft met China; overwegende dat de telecommunicatiesector, die een hoeksteen van deze ecosystemen vormt, behoefte heeft aan degelijke cyberbeveiliging en weerstandsmaatregelen om veilig en operationeel te blijven;

- CY. overwegende dat paraatheid afhankelijk is van naadloze samenwerking tussen de instellingen, agentschappen, lidstaten en gelijkgestemde internationale partners van de EU, ondersteund door gezamenlijke oefeningen en opleiding, gedeelde platforms voor situationeel bewustzijn en snelle informatie-uitwisseling; overwegende dat Taiwan, een toonaangevende partner als het gaat om situationeel bewustzijn, in aanvulling op zijn militaire exercities uitgebreide oefeningen inzake civiele verdediging en weerbaarheid organiseert om de toenemende oorlogstactieken van China in een grijs gebied te bestrijden; overwegende dat de samenlevingsbrede aanpak en goede praktijken van Taiwan kunnen helpen het concept paraatheid in de EU te ontwikkelen en het gedeelde situationele bewustzijn, de capaciteit voor vroegtijdige waarschuwing en de algemene doeltreffendheid van het Europees schild voor de democratie te versterken;
- CZ. overwegende dat voor het opbouwen van geloofwaardige veerkracht en het bereiken van een toereikend niveau van paraatheid op civiel en defensiegebied enorme investeringen nodig zijn, die de technologische en industriële basis van Europa versterken en strategische afhankelijkheden verminderen, met name op digitaal gebied; overwegende dat hiervoor nieuwe gerichte financieringsmechanismen moeten worden verkend;

Inleiding

1. is ingenomen met de gezamenlijke mededeling over het Europees schild voor de democratie en de aanhoudende inspanningen om voort te bouwen op de werkzaamheden die reeds zijn verricht in het kader van het actieplan voor Europese democratie en het pakket voor de verdediging van de democratie; is van mening dat de kerntaak van het Europees schild voor de democratie erin moet bestaan de Europese democratie te midden van een steeds veranderend dreigingslandschap te beschermen en uiteindelijk bij te dragen tot de bescherming van de in artikel 2 VEU verankerde waarden; is van mening dat de maatregelen in de mededeling onvoldoende recht doen aan het vereiste ambitie-, prognose- en capaciteitsniveau en dat ze in de loop van de tijd verder moeten worden ontwikkeld en geleidelijk moeten worden versterkt om te waarborgen dat er op doeltreffende wijze solide en bindende maatregelen worden vastgelegd teneinde de democratie te beschermen, in overeenstemming met de omvang van de vastgestelde uitdagingen, zonder te raken aan de op de Verdragen gebaseerde bevoegdheidsverdeling van de EU; beklemtoont dat zachte beleidsmaatregelen vaak ontoereikend zijn wanneer democratische waarden bewust worden ondergraven en dat er voor de bestrijding van buitenlandse inmenging, hybride dreigingen en desinformatie behoefte is aan ambitie en doortastend optreden; is van mening dat de geloofwaardigheid van het Europees schild voor de democratie ook afhankelijk is van de wil en de vastberadenheid om de bestaande EU-wetgeving te handhaven die van belang is voor de verdediging van de democratie; herinnert er daarnaast nogmaals aan dat de versnippering van de EU een zwak punt blijft in de verdediging van de democratie;
2. neemt met bezorgdheid kennis van het steeds complexere en veranderende dreigingslandschap waarbij de democratische processen en instellingen in de EU en haar lidstaten worden ondermijnd en dat wordt gekenmerkt door FIMI, hybride aanvallen en desinformatiecampagnes door kwaadwillige actoren uit derde landen en

hun handlangers in de EU; benadrukt voorts dat hybride oorlogvoering verder gaat dan cyber- of informatieaanvallen alleen en de economische, technologische en maatschappelijke dimensies van strategische confrontatie omvat; onderstreept dat ook veel gelijkgestemde partners van de EU in haar nabuurschap en wereldwijd hiermee te maken krijgen;

3. beklemtoont dat sociale cohesie en vertrouwen in overheidsinstellingen het fundament van democratische veerkracht vormen; benadrukt dat zwakke punten in de rechtsstaat, met name op gebieden als de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, mediapluriformiteit en de doeltreffendheid van corruptiebestrijdingskaders, het vertrouwen van het publiek dreigen te ondermijnen en door zowel interne als externe actoren misbruikt kunnen worden om de democratische consensus te verzwakken en maatschappelijke polarisatie uit te vergroten; wijst erop dat er een omvattende benadering nodig is om problemen in verband met de rechtsstaat aan te pakken en de sociale cohesie, democratische legitimiteit en het maatschappelijk vertrouwen in de EU en haar lidstaten te versterken; wijst er voorts op dat het belangrijk is de rechtsstaat in kandidaat-lidstaten te versterken om hen te helpen aan te sluiten bij de EU-waarden en om de algemene democratische veerkracht in Europa te vergroten;
4. beschouwt Rusland als de belangrijkste externe bedreiging voor de veiligheid en democratische integriteit van Europa en blijft bij zijn standpunt dat Rusland een staatssponsor is van terrorisme is; onderstreept dat er behoefte is aan een omvattende en toekomstgerichte strategie om de Europese democratie te beschermen;
5. hamert erop dat de belangrijkste beleidsprioriteiten die in het initiatief voor het Europees schild voor de democratie worden uiteengezet — waaronder de bestrijding van FIMI en hybride dreigingen, de versterking van de weerbaarheid van verkiezingsprocessen, de verbetering van de cyberveiligheid, de ondersteuning van het maatschappelijk middenveld en de bevordering van onafhankelijke media en onderzoeksjournalistiek — voldoende moeten worden gefinancierd in het komende MFK; onderstreept dat investeringen in democratische veerkracht van cruciaal belang zijn voor de veiligheid, soevereiniteit en welvaart van de EU; drukt zijn steun uit voor de toezegging van de Commissie om democratische veerkracht op te nemen in alle financieringsprogramma's van de EU; benadrukt in dat verband dat er verschillende aspecten van hybride defensie in EU-defensie-initiatieven moeten worden geïntegreerd; benadrukt echter dat duidelijke doelstellingen met tastbare acties en resultaten noodzakelijk zijn om middelen van de EU en de lidstaten doeltreffend te gebruiken en verspilling of versnipperde financiering te voorkomen;
6. veroordeelt de inmenging door derde landen in sommige ultraperifere regio's en bepaalde landen en gebieden overzee, waarvan de gevolgen extra groot kunnen zijn vanwege hun isolement en grote afstand tot het Europese continent;

Europees Centrum voor democratische veerkracht

7. is ingenomen met het voorstel van de Commissie voor een Europees Centrum voor democratische veerkracht (hierna "het Centrum") als een noodzakelijke en logische stap naar een betere coördinatie van de inspanningen om het hoofd te bieden aan veranderende gemeenschappelijke bedreigingen, met name FIMI en desinformatie; neemt kennis van zijn aanpak van een geleidelijke invoering van functies en activiteiten, met inbegrip van een geleidelijke toename van de deelname van de lidstaten; is verheugd over de toezegging van de Commissie dat zij reeds bezig is met de oprichting

van het Centrum onder leiding van de commissaris voor Democratie, Justitie, Rechtsstaat en Consumentenbescherming, met als uitdrukkelijk doel ervoor te zorgen dat het Centrum in de loop van 2026 volledig operationeel is; wijst echter op het gebrek aan duidelijkheid over het tijdschema en de concrete mijlpalen voor de progressieve uitrol van het Centrum, aangezien de verwijzing naar een “geleidelijke” uitvoering op basis van vrijwillige deelname van de lidstaten onvoldoende voorspelbaarheid, verantwoordingsplicht of operationele zekerheid biedt; is ingenomen met de bereidheid van de Commissie om het Parlement regelmatig op de hoogte te houden en te betrekken bij de invoering van het Europees schild voor de democratie en het Centrum;

8. betreurt het echter dat het Centrum, zoals beschreven in het voorstel, geen duidelijk mandaat of duidelijke bevoegdheden heeft uit hoofde van een rechtshandeling, noch specifieke begrotingstoewijzingen en personeel, een specifieke bestuursstructuur of een tijdschema; merkt op dat in de gezamenlijke mededeling over het Europees schild voor de democratie het Centrum niet expliciet wordt gekoppeld aan de daarin beschreven acties, die binnen de Commissie en de EDEO in verschillende administratieve kaders blijven vallen; benadrukt dat het Centrum meerwaarde moet creëren die verder gaat dan de bestaande structuren en dat het niet slechts de zoveelste hub of het zoveelste netwerk, platform of kader mag worden, waardoor het vermogen van de EU om efficiënt gebruik te maken van het volledige scala aan instrumenten dat momenteel beschikbaar is, verder zou kunnen verminderen als gevolg van dubbel werk, groeiende institutionele dubbelzinnigheid, grotere versnippering en krappe begrotingen; is er vast van overtuigd dat het Centrum nationale maatregelen moet helpen toepassen en deze moet uitbreiden, aanvullen en, waar mogelijk, coördineren en aldus moet fungeren als aggregator en consolidator van bestaande maatregelen op EU-niveau;
9. is ingenomen met het feit dat de gezamenlijke mededeling een uitgebreid overzicht biedt van bestaande kaders, structuren, instrumenten, initiatieven en programma's ter bestrijding van FIMI en desinformatie en ter bevordering van veerkracht, alsmede een lijst van de maatregelen die de Commissie en de EDEO hebben toegezegd te zullen nemen; verzoekt de Commissie en de EDEO een duidelijk tijdschema voor te stellen voor de geleidelijke invoering en integratie van de maatregelen binnen het Centrum, met het einde van 2026 als termijn voor die integratie; dringt erop aan dat deze integratie operationele verantwoordelijkheid omvat voor een verbeterd systeem voor snelle waarschuwingen waarmee informatiemanipulatie in real time kan worden aangepakt, alsook de uitbouw en het beheer van een gemeenschappelijke inlichtingendatabank inzake FIMI, waarbij onder meer het instrument EUvsDisinfo verder wordt ontwikkeld, onder andere door platforms in kaart te brengen waarop FIMI en desinformatie worden verspreid, alsook het ECNE en de taskforce desinformatie en strategische communicatie van de Commissie; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat het Centrum gecoördineerde aanvallen op de integriteit van informatie kan analyseren; beklemtoont dat het Centrum in staat moet zijn buitenlandse inmenging en hybride dreigingen op te sporen, te monitoren en erop te reageren, waarbij alle gelieerde organisaties onafhankelijk moeten blijven, met name van grote technologiebedrijven;
10. is verheugd dat de Commissie erkent dat er met de lidstaten en het Parlement moet worden overlegd over het mandaat, de structuur en de werkmethoden van het Centrum, en verzoekt de Commissie als volgende stap een rechtshandeling voor te stellen voor de oprichting van het Centrum als een structureel autonome EU-entiteit met een duidelijk institutioneel statuut en een duidelijke positionering, bestuursstructuur en parlementaire toezichtmechanismen; benadrukt dat institutionele duidelijkheid van essentieel belang is om het Centrum in staat te stellen doortastend op te treden en tegelijkertijd

verantwoording af te leggen; is van mening dat als het Centrum bij een rechtshandeling zou worden opgericht als een permanente structuur, dit zou neerkomen op een kwalitatieve verschuiving van versnipperde coördinatie naar een meer geïntegreerde, operationele en strategische capaciteit op EU-niveau; benadrukt dat er met het oog op coherente en tijdige actie in de EU in het licht van de snel veranderende realiteit een ambitieus tijdschema nodig is om het Centrum via een rechtshandeling op te richten;

11. dringt erop aan dat het Centrum onder meer wordt bestuurd door vertegenwoordigers van elke lidstaat; merkt op dat vrijwillige deelname van de lidstaten, zoals voorgesteld in de mededeling van de Commissie, het risico inhoudt dat er een inefficiënte en versnipperde architectuur wordt bestendigd met verschillende niveaus van bescherming en reacties op gemeenschappelijke dreigingen waar de EU mee te maken krijgt; merkt op dat als het Centrum niet zou worden bestuurd door vertegenwoordigers van alle lidstaten, het waarschijnlijk zal werken op basis van de kleinste gemeenschappelijke deler;
12. benadrukt dat versterkte maatregelen op EU-niveau ter bescherming van de democratie gepaard moeten gaan met sterk democratisch toezicht; dringt er bij de Commissie op aan regelmatig verslag uit te brengen bij het Parlement over de werkzaamheden van het Centrum, met inbegrip van de operationele, strategische en begrotingsaspecten ervan; benadrukt dat het Centrum onder meer moet worden bestuurd door vertegenwoordigers van het Europees Parlement, waardoor de democratische legitimiteit ervan wordt versterkt;
13. verzoekt de Commissie het Centrum een duidelijk mandaat, besluitvormingsmechanismen en handelingsbevoegdheid te geven, zodat het kan functioneren als een onafhankelijk kenniscentrum voor het opsporen, analyseren en bestrijden van FIMI en desinformatieactiviteiten, als een platform voor capaciteitsopbouw dat bijdraagt aan de vaststelling van gemeenschappelijke definities, normen, opleidingen en technische instrumenten in de hele EU, en als een operationele ruggengraat die dreigingsanalyses en vroegtijdige waarschuwingen omzet in concrete, tijdige en empirische operationele output en zorgt voor realtime coördinatie van technische ondersteuning bij het tegengaan van actieve informatiemanipulatiecampagnes, in nauwe samenwerking met nationale autoriteiten en de relevante EU-organen; benadrukt dat het Centrum in crisissituaties snel moet kunnen optreden, met name in de aanloop naar en tijdens verkiezingen, teneinde situationeel bewustzijn in doeltreffende maatregelen om te zetten; merkt op dat de inmengingstactieken van kwaadwillige actoren in de loop der tijd naast de technologische vooruitgang zullen evolueren en dat het mandaat van het Centrum flexibiliteit moet bieden om nieuwe uitdagingen te kunnen aanpakken; benadrukt dat het Centrum een stabiel, multidisciplinair personeelsbestand moet hebben, bestaande uit onder meer FIMI-analisten, deskundigen in inlichtingen uit open bronnen (Osint) en deskundigen op het gebied van cyberbeveiliging en financiële tracering, en gemachtigd moet zijn om grensoverschrijdende taskforces te coördineren met de bevoegde autoriteiten van de lidstaten;
14. verzoekt de Commissie te waarborgen dat de analytische en monitoringcapaciteit van het Centrum formeel gestructureerd wordt als bron van input van onafhankelijke deskundigen voor de systeemrisico-evaluaties in het kader van de digitaaldienstenverordening, met inbegrip van digitaaldienstencoördinatoren in iedere lidstaat, en in het kader van de Europese verordening mediavrijheid, de verordening betreffende transparantie en gerichte politieke reclame en de verordening artificiële

intelligentie, door samen te werken bij de verzameling, de opslag en de analyse van bewijsmateriaal in verband met FIMI en desinformatie, dat rechtstreeks als basis dient voor handhavingsmaatregelen, en door onder meer tijdig verslagen met inlichtingen over dreigingen, analyses van FIMI-patronen en indicatoren voor risico's voor de democratie te verstrekken; beklemtoont dat het Centrum in deze processen steeds een adviserende en analytische rol moet blijven spelen zodat de regelgevende besluitvorming onafhankelijk blijft; benadrukt dat wanneer FIMI- en desinformatieactiviteiten het EU-recht ondermijnen, met behulp van de coördinerende rol van het Centrum moet worden gezorgd voor een rechtstreekse koppeling met organen die bevoegd zijn om onderzoeken en gerechtelijke procedures in te leiden; dringt er bij de Commissie op aan naar behoren rekening te houden met relevante bevindingen over systemische tekortkomingen of terugkerende kwetsbaarheden en deze mee te nemen in haar jaarverslag over de rechtsstaat, in de specifieke onderdelen over desinformatie en media-integriteit in het kader van de pijler voor mediapluriformiteit en vrijheid, en over de integriteit van verkiezingen en waarborgen tegen onbehoorlijke beïnvloeding in het kader van de pijler voor controles en waarborgen; merkt op dat het Centrum ook kan bijdragen aan de opleiding van digitaaldienstencoördinatoren en het personeel van nationale regelgevende instanties voor de media op het gebied van FIMI en desinformatie;

15. is ingenomen met het concept van een stakeholderplatform; merkt echter op dat het doel, de structuur en de meerwaarde ervan nog steeds onvoldoende gedefinieerd zijn, onder meer in verhouding tot de bestaande netwerken en initiatieven; ziet in dat input van het maatschappelijk middenveld een toegevoegde waarde kan hebben bij de opstelling van het mandaat van het Centrum; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat de coördinatie van het Centrum via het voorgestelde platform bestaande inspanningen van het maatschappelijk middenveld en de academische wereld bestrijkt; dringt erop aan dat het Centrum ook mogelijkheden moet bieden voor contacten en leren tussen regeringen en diverse belanghebbenden over de grenzen heen;
16. verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat het Centrum de verantwoordelijkheid krijgt om de integriteit van democratische processen op EU-niveau te waarborgen; wijst er nogmaals op dat de operationele structuren van de lidstaten een eerste verdedigingslinie vormen; benadrukt echter dat hun primaire verantwoordelijkheid de legitieme belangen van de EU met betrekking tot de bestrijding van FIMI en desinformatie en het waarborgen van de integriteit van verkiezingen niet dekt; merkt op dat gecoördineerde informatiemaniplatiecampagnes vaak gericht zijn op de informatieruimte van de EU als geheel, waardoor een specifieke operationele capaciteit op EU-niveau ter bescherming van democratische processen buiten zuiver nationale contexten gerechtvaardigd is; verzoekt de Commissie te verduidelijken dat het Centrum tweeledige en elkaar versterkende doelstellingen moet dienen, namelijk het coördineren van de activiteiten van de lidstaten op dit gebied en het versterken van hun operationele capaciteit, en het beschermen van de democratische belangen van de EU; benadrukt dat werkmethoden en gegevensgebruik volledig interoperabel moeten zijn met bestaande EU- en nationale structuren; onderstreept in dat verband de noodzaak van gemeenschappelijke opensourcemethoden en doeltreffende samenwerking tussen netwerken van actoren, waaronder Osint-onderzoekers, journalisten, voorlichters en beleidsmakers;
17. verzoekt de lidstaten die niet over toereikende specifieke operationele structuren beschikken om met steun van het Centrum specifieke nationale instellingen voor de opsporing van en respons op FIMI en desinformatie op te richten of aanzienlijk te

versterken; verzoekt de Commissie een stappenplan en evaluatieproces op te stellen voor de capaciteitsontwikkeling van de lidstaten; onderstreept dat een dergelijk proces een grondslag zou vormen voor een geleidelijke verhoging van het ambitieniveau van het Centrum;

18. verzoekt de Commissie te beoordelen of het mogelijk is het Centrum de bevoegdheid te verlenen om specifieke EU-middelen te beheren in het kader van het huidige en toekomstige MFK en relevante EU-programma's wanneer deze verband houden met het bestrijden van FIMI, het versterken van de democratische veerkracht en het bevorderen van de integriteit van informatie; verzoekt de Commissie programmering te vermijden die tot verspreide of versnipperde inspanningen leidt of tot het creëren van niet-duurzame tijdelijke kleinschalige initiatieven, en zich te richten op gecoördineerde strategische schaalbare inspanningen die duurzaam zijn voor alle betrokken actoren;
19. verzoekt de Commissie te voorzien in voldoende en voorspelbare financiering voor het Centrum en zijn activiteiten, met inbegrip van voldoende personele en financiële middelen in het kader van het volgende MFK, en in een specifieke EU-begrotingslijn voor de activiteiten van het Centrum, met een duidelijke scheiding tussen operationele financiering en algemene coördinatiekosten; verzoekt de Commissie voorts te zorgen voor voldoende personele middelen en overbruggingsfinanciering uit bestaande begrotingen om voorbereidende werkzaamheden vóór het MFK 2028-2034 mogelijk te maken;
20. verzoekt de Commissie na te gaan of het haalbaar is een financieringsmechanisme in te stellen ter aanvulling van de specifieke begrotingslijn voor de activiteiten van het Centrum; meent dat onder meer grote aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij waarvan de activiteiten een systeemrisico voor de democratische integriteit vormen, moeten bijdragen aan een dergelijk mechanisme; benadrukt dat een dergelijk mechanisme gepaard moet gaan met de grootst mogelijke waarborgen van onafhankelijkheid en de volledige afwezigheid van belangenconflicten;

Digitale veerkracht

21. pleit ervoor het gehele EU-acquis inzake digitale aangelegenheden, met inbegrip van belangrijke wetgeving zoals de digitaledienstenverordening, de digitale marktenverordening, de verordening betreffende transparantie en gerichte politieke reclame, de AI-verordening en de Europese verordening mediavrijheid, in alle lidstaten en met volledige eerbiediging van de grondrechten volledig uit te voeren en doeltreffend te handhaven; benadrukt dat een strikte, consistente, systematische en tijdige handhaving een essentiële pijler is van de Europese digitale soevereiniteit en afschrikking en een voorwaarde moet zijn voor het opereren op de eengemaakte markt; dringt er bij de Commissie op aan regelmatig verslag uit te brengen over de handhaving en toepassing van het EU-recht, met name de digitaledienstenverordening, overdreven vertragingen bij onderzoek te voorkomen en strenge sancties op te leggen aan zeer grote onlineplatforms en zeer grote onlinezoekmachines die voortdurend in overtreding zijn; is van mening dat bij de verdere uitvoering van digitale wetgeving meer nadruk moet worden gelegd op het tegengaan van FIMI en onlinedesinformatie, het waarborgen van de integriteit van informatie en het beschermen van het democratische debat tijdens en buiten verkiezingsperiodes;
22. maakt zich ernstig zorgen over het feit dat de op interactie gebaseerde aanbevelingssystemen van bepaalde zeer grote onlineplatforms vaak een systeemrisico

voor het maatschappelijk debat en verkiezingsprocessen vormen, aangezien daardoor verdeeldheid zaaiende, polariserende of misleidende inhoud wordt versterkt, waarbij vaak desinformatie van buitenlandse en binnen de EU gevestigde actoren wordt bevorderd en sensationeel materiaal onevenredig meer aandacht krijgt dan feiten; wijst erop dat zeer grote onlineplatforms op grond van de artikelen 34 en 35 van de digitaledienstenverordening dergelijke risico's moeten beoordelen en beperken; blijft erbij dat doeltreffende risicobeperkende maatregelen er ook voor moeten zorgen dat kunstmatige of gemanipuleerde inhoud, zoals deepfakes, duidelijk onderscheiden kunnen worden van echt materiaal, en dat redactioneel onafhankelijke en pluralistische media en gecontroleerde bronnen voldoende aandacht krijgen; verzoekt de Commissie te onderzoeken of de verplichtingen van de digitaledienstenverordening in dat verband worden nageleefd en passende maatregelen te nemen, ook voorlopige; stelt voor dat die voorlopige maatregelen onder meer zouden inhouden dat op interactie gebaseerde aanbevelingssystemen die een systeemrisico vormen waar nodig worden beperkt; dringt er voorts bij de Commissie op aan de transparantie en verantwoordingsplicht bij het ontwerp van algoritmische aanbevelings- en advertentiesystemen te bevorderen, vooral in combinatie met andere algoritmische systemen, zodat gebruikers meer keuze hebben en er niet-manipulatieve standaardinstellingen beschikbaar zijn, waarbij de vrijheid van meningsuiting en informatie wordt gestimuleerd; herinnert zeer grote onlineplatforms er in dat verband aan dat ze, in overeenstemming met artikel 35, lid 1, punt d), en artikel 38 van de digitaledienstenverordening, verplicht zijn systeemrisico's te beperken, bijvoorbeeld door hun algoritmisch systemen, met inbegrip van hun aanbevelingssystemen, te testen en aan te passen, en dat ze voor elk van hun aanbevelingssystemen ten minste één optie moeten aanbieden die niet gebaseerd is op profilering; dringt er voorts bij de Commissie op aan om in samenwerking met de digitaledienstencoördinatoren en in overleg met onafhankelijke derden via openbare raadplegingen te waarborgen dat er actuele richtsnoeren voor de beperking van systeemrisico's bestaan, en ervoor te zorgen dat de regels consistent worden nageleefd en er een hoog niveau van bescherming tegen grootschalige manipulatie bestaat;

23. hekelt de gerichte sancties en pogingen tot dwang door de Amerikaanse regering tegen EU-actoren die betrokken zijn bij de vormgeving en handhaving van de digitaledienstenverordening en andere regelgeving op digitaal gebied, met name tegen een voormalig Eurocommissaris; roept ertoe op deze maatregelen onmiddellijk op te heffen; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan de druk te weerstaan, de EU-wetgeving te handhaven en het recht op zelfbestuur en digitale soevereiniteit te verdedigen; onderstreept dat de vrijheid van meningsuiting een grondrecht is in de EU en dat de Verenigde Staten en gelijkgestemde partners in de hele democratische wereld deze kernwaarde delen; wijst erop dat politieke en handelsoverwegingen, alsook druk vanuit derde landen of grote technologiebedrijven, geen ongepaste invloed mogen uitoefenen op de handhaving van de digitale wetgeving van de EU; benadrukt dat besluiten over de toepassing van de EU-regels inzake digitale aangelegenheden alleen mogen uitgaan van het EU-recht en de bescherming van democratische belangen en dat de EU als open en op regels gebaseerde eengemaakte markt het soevereine recht heeft haar economische activiteiten te reguleren in overeenstemming met democratische waarden en internationale toezeggingen; verzoekt de Commissie en de lidstaten ervoor te zorgen dat de beschermings- en verhaalmechanismen van de EU-wetgeving inzake digitale aangelegenheden worden beschermd tegen inmenging die negatieve gevolgen kan hebben voor de onafhankelijkheid of doeltreffendheid ervan en om robuuste waarborgen tegen dergelijke risico's in te voeren;
24. verzoekt de Commissie meer inspanningen te leveren om de

digitaledienstenverordening en andere belangrijke digitale wetgevingshandelingen van de EU in kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten te bevorderen en op elkaar af te stemmen en ervoor te zorgen dat deze landen over de steun, instrumenten en richtsnoeren beschikken die nodig zijn voor de uitvoering van dergelijke wetgeving, zodat zij in voorkomend geval geleidelijk kunnen worden geïntegreerd in de relevante handhavings- en samenwerkingsmechanismen van de EU; benadrukt dat de inspanningen om de tegeldemaking van desinformatie stop te zetten, uitdrukkelijk ook moeten worden gericht op kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten, teneinde mazen in de regelgeving en overloopeffecten over grenzen heen te voorkomen; benadrukt dat bij de uitvoering van verkiezingsgerelateerde werkzaamheden in het kader van de gedragscode betreffende desinformatie in het bijzonder rekening moet worden gehouden met de trends die in kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten worden waargenomen;

25. neemt ter kennis dat de vrijwillige praktijkcode betreffende desinformatie officieel in het kader van de digitaledienstenverordening is geïntegreerd als een gedragscode betreffende desinformatie, die een relevante toetssteen wordt voor het bepalen van de naleving van de digitaledienstenverordening met betrekking tot desinformatierisico's, ter aanvulling van andere doeltreffende risicobeperkende maatregelen van zeer grote onlineplatforms en zeer grote onlinezoekmachines om systeemrisico's voor democratische processen aan te pakken; merkt op dat de gevolgen van mogelijke niet-naleving van de code voor de naleving en handhaving van de digitaledienstenverordening verder kunnen worden verduidelijkt; onderstreept dat de code een dynamisch instrument moet blijven dat de meest recente trends volgt en dat de Commissie toezicht moet blijven houden op de doeltreffende uitvoering door de ondertekenaars; is van mening dat bij de uitvoering van de digitaledienstenverordening het gecoördineerde niet-authentieke gebruik van onlineplatforms moet worden aangepakt, bijvoorbeeld door middel van bots, nepaccounts, polariserende algoritmen en kunstmatige betrokkenheid en versterking die de illusie van publieke steun wekken; beschouwt deze verschijnselen als een van de ernstigste risico's voor een vrij, authentiek en open debat online, met name in verkiezingsperiodes; benadrukt dat buitenlandse autoritaire actoren, met name Rusland, desinformatiecampagnes hebben ontwikkeld waarvan de gevolgen steeds duidelijker zichtbaar zijn geworden tijdens recente verkiezingen in heel Europa; dringt er bij alle zeer grote onlineplatforms en zeer grote onlinezoekmachines die in de EU actief zijn op aan zich volledig aan de code te houden, en dringt er bij platform X op aan zich opnieuw bij de code aan te sluiten;
26. is ingenomen met de toezegging van de Commissie om een protocol inzake incidenten en crises in het kader van de digitaledienstenverordening op te stellen, met inbegrip van duidelijke processen voor coördinatie tussen de betrokken autoriteiten, om ernstige incidenten en inmenging in de informatieomgeving verder aan te pakken; is van mening dat dit protocol de deelname van onlineplatforms en onlinezoekmachines moet aanmoedigen en onder meer gericht moet zijn op inmenging in verkiezingen door gecoördineerd niet-authentiek gedrag in de onlineruimte, met name door middel van door bots aangestuurde versterking en betrokkenheid die het echte publieke debat daadwerkelijk verstoren; benadrukt dat platforms snel en doeltreffend tegen dergelijke inmenging moeten optreden door middel van preventieve en corrigerende maatregelen, en dat de autoriteiten in gevallen van niet-naleving snel moeten reageren in plaats van achteraf maatregelen te nemen en de wet laatijdig te handhaven; is in dit verband ingenomen met het feit dat Google in 2025 proactief bijna 11 000 YouTube-kanalen en -accounts heeft verwijderd die verband hielden met door de staat gesteunde propaganda uit China en Rusland en van andere kwaadwillige actoren, en dringt er bij alle platforms

op aan dergelijke bedreigingen systematisch aan te pakken;

27. is ermee ingenomen dat de Commissie haar onderzoek naar de schending door platform X van de transparantieplichtingen uit hoofde van de digitaledienstenverordening heeft afgerond en vervolgens een geldboete van 120 miljoen EUR heeft opgelegd, en dat de Commissie heeft besloten een onderzoek in te stellen naar de integratie van de AI-applicatie Grok in platform X en de lopende onderzoeken uit te breiden naar de aanbevelingssystemen van X; dringt er bij de Commissie op aan de resterende onderzoeken, onder meer naar Meta, te versnellen, met name in het licht van de voorlopige bevindingen over inbreuken op de verplichtingen inzake transparantie en gebruikersbescherming, en verslagen die wijzen op aanhoudende problemen in verband met oplichtingsadvertenties en omzeiling van de regelgeving; benadrukt dat er handhavingsmaatregelen moeten worden genomen in gevallen van inmenging in verkiezingen, aanhoudende ondoorzichtigheid van algoritmen en de grootschalige verspreiding van nepaccounts en botnetwerken die het publieke debat verstoren; verzoekt de Commissie in dit verband snel het onderzoek af te ronden naar de naleving door TikTok van de digitaledienstenverordening met betrekking tot buitenlandse inmenging in de Roemeense presidentsverkiezingen van 2024, waaruit zorgwekkend bleek hoe aanbevelingssystemen en botnetwerken kunnen worden uitgebuit, en met betrekking tot de verplichting van TikTok om systeemrisico's voor democratische processen te beperken en te zorgen voor afschrikking tijdens verkiezingsperiodes; neemt voorts kennis van de voorlopige beoordeling door de Commissie dat TikTok wegens zijn verslavende ontwerp de digitaledienstenverordening zou schenden;
28. onderstreept dat er meer transparantie nodig is met betrekking tot actoren achter online-inhoud en -accounts, met name voor reclamedoelinden; benadrukt dat maatregelen ter bestrijding van gecoördineerd niet-authentiek gedrag, zonder de anonimiteit online af te schaffen, van essentieel belang zijn om FIMI, botfarms en heimelijke politieke campagnes te voorkomen; verzoekt de Commissie mogelijke maatregelen te onderzoeken die onlineplatforms zouden ondersteunen bij het ondernemen van evenredige stappen om na te gaan of er achter een account een mens zit, en zo de activiteiten van botaccounts tegen te gaan; verzoekt de platforms prioriteit te geven aan de ontwikkeling van doeltreffende mechanismen voor het identificeren, controleren en, waar nodig, opdoeken van niet-authentieke accounts, met name die welke betrokken zijn bij gecoördineerde beïnvloedingsoperaties; benadrukt dat maatregelen tegen niet-authentieke accounts geen afbreuk mogen doen aan de mogelijkheid om online anoniem te blijven, hetgeen essentieel is voor de bescherming van journalisten, activisten, gemarginaliseerde gemeenschappen en personen in kwetsbare situaties (zoals klokkenluiders, dissidenten en politieke tegenstanders van autocratische regimes), en ruimte moeten blijven bieden voor satirische en humoristische accounts;
29. verzoekt de Commissie en de relevante regelgevende autoriteiten systematisch onderzoek te doen naar heimelijke desinformatiecampagnes waarbij generatieve AI-systemen worden misbruikt, waaronder netwerken die gecoördineerde propaganda verspreiden en verhalen als waar laten uitschijnen, zoals de activiteiten van het in Moskou gevestigde "Pravda"-netwerk en de expliciete manipulatie van Grok (xAI), en deze campagnes publiekelijk aan de kaak te stellen zodat ze zich niet verder verspreiden; benadrukt dat het belangrijk is de precieze verplichtingen van aanbieders en gebruiksverantwoordelijken met betrekking tot het als dusdanig aanmerken van "kunstmatig gegenereerde content" als bedoeld in artikel 50 van de AI-verordening en de praktijkcode betreffende desinformatie te verduidelijken en te specificeren in

hoeverre eindgebruikers en platforms onder dit kader vallen; dringt er bij aanbieders van AI-systemen op aan dit verschijnsel naar behoren aan te pakken en te beperken door middel van hun systemen voor risicobeheer in verband met AI; verzoekt voorts het AI-bureau zijn inspanningen op te voeren om het veiligheidslandschap van AI-modellen te monitoren en bij te dragen tot de ontwikkeling van methoden voor AI, met inbegrip van LLM's, om te zorgen voor meer transparantie en eerbiediging van de persoonlijke integriteit bij het trainen van gegevensbronnen;

30. verzoekt de Commissie, zoals eerder gebeurde met WhatsApp, in samenwerking met de Belgische regelgever haar beoordeling van de gebruikersbasis en de werking van Telegram met spoed af te ronden om te bepalen of het in het kader van de digitaledienstenverordening als zeer groot onlineplatform moet worden bestempeld, en rekening te houden met mogelijk nieuw bewijsmateriaal of veranderingen in de gebruikspatronen; dringt er bij de Commissie en de betrokken autoriteiten op aan een onderzoek in te stellen naar de potentiële rol van Telegram bij het faciliteren van criminele activiteiten, inmenging in verkiezingen en de verspreiding van desinformatie, extremisme en terroristische inhoud binnen de EU, en de mogelijke banden van Telegram met Russische inlichtingendiensten en de veiligheid van zijn servers en gegevensverwerkingspraktijken op te helderen; benadrukt dat alle beschikbare handhavingsstappen moeten worden doorlopen om ervoor te zorgen dat Telegram volledig voldoet aan alle toepasselijke EU-voorschriften inzake transparantie, inhoudsmoderatie en gegevenstoegang, om een gelijk speelveld te waarborgen en het vertrouwen van de burgers in de digitale informatieruimte te handhaven; moedigt Telegram voorts ten zeerste aan zich aan te sluiten bij de vrijwillige praktijkcode betreffende desinformatie;
31. beveelt aan nader onderzoek te doen naar de rol van influencers, met inbegrip van nano- en micro-influencers, bij het vormgeven van het publieke debat en het beïnvloeden van verkiezingen, zowel degenen die buitenlandse desinformatiecampagnes bestrijden als degenen die er bewust of onbewust aan bijdragen; is ingenomen met de toezegging van de Commissie om de rol van online-influencers te beoordelen bij de komende evaluatie van de richtlijn audiovisuele mediadiensten of als onderdeel van de op stapel staande wetgevingshandeling inzake digitale rechtvaardigheid; benadrukt in dit verband de noodzaak van richtsnoeren en robuuste normen inzake transparantie, onder meer inzake door platforms gefaciliteerde financierings-, belonings- en sponsoringsregelingen, inzake het onderscheid tussen geadverteerde en organische inhoud en inzake informatie-integriteit voor makers van politieke online-inhoud, met name influencers die actief zijn in een grijs gebied tussen commerciële promotie en politieke boodschappen; is ingenomen met de bestaande gedragscodes, opleidingen en andere initiatieven die zijn ontwikkeld om sociale media en influencers verantwoordelijker en transparanter te maken; stelt voor dat ethische normen en verplichtingen voor journalisten als inspiratiebron kunnen dienen voor het opstellen van normen voor influencers; verzoekt de Commissie voorts de verordening betreffende transparantie en gerichte politieke reclame te blijven handhaven, met name met betrekking tot onlineplatforms, en de naleving voor influencers te vergemakkelijken via het geplande EU-netwerk van influencers;
32. dringt aan op de ontwikkeling van testomgevingen voor regelgeving en financieringsmechanismen ter ondersteuning van startende technologiebedrijven in de EU en op waarden gebaseerde Europese alternatieven, op basis van een billijke vergoeding, zoals die welke in Nederland ontstaan, om strategische afhankelijkheden te verminderen; is ingenomen met de door de Commissie voorgestelde

opensourcestrategie van de EU; steunt voorts de langetermijnvisie inzake socialemediaplatforms van de EU die zijn ontworpen in overeenstemming met de EU-waarden van transparantie, gegevensbescherming, grondrechten, vrijheid van meningsuiting en democratische verantwoordingsplicht;

33. onderstreept dat reclame- en inkomstendelingspraktijken de verspreiding van manipulatieve of schadelijke inhoud kunnen stimuleren, de integriteit van verkiezingen kunnen ondermijnen en kunnen leiden tot de opkomst van nieuwe desinformatieactoren en -netwerken; wijst erop dat de tegeldemaking van desinformatie niet kan worden beëindigd zolang de bestaande tegeldemakingspraktijken niet voldoende transparant zijn; verzoekt de Commissie, de digitale regelgevers van de EU, de nationale bevoegde autoriteiten en onlineplatforms samen te werken om illegale financiering op te sporen en te voorkomen en te zorgen voor transparantie in programma's voor de herverdeling van inkomsten, reclamebeleid en andere diensten voor het genereren van inkomsten die FIMI-actoren of zelfs aan sancties onderworpen entiteiten in staat zouden kunnen stellen inkomsten of andere voordelen te verwerven; verzoekt platforms de beloningsstromen en de begunstigden ervan ten minste eenmaal per jaar openbaar te maken; is van mening dat de tegeldemaking van FIMI-activiteiten in het kader van dergelijke programma's moet worden aangepakt als onderdeel van de verplichtingen inzake risicobeoordeling en -beperking in het kader van de digitaledienstenverordening; beschouwt de tegeldemaking van inhoud van aan sancties onderworpen entiteiten als een systeemrisico, dat snelle corrigerende maatregelen vereist, zoals het opschorten van het delen van inkomsten; onderstreept dat echte makers en mediakanalen moeten worden vergoed voor hun verliezen in geval van onterechte of oneerlijke beëindiging van de tegeldemaking; is bezorgd over de geleidelijke terugdraaiing van toezeggingen van bedrijven met betrekking tot initiatieven op het gebied van internetvrijheid;
34. neemt met bezorgdheid kennis van de bevindingen van de Nederlandse gegevensbeschermingsautoriteit, die duiden op bredere zorgen in de hele Unie, dat AI-chatbots partijdig en onbetrouwbaar stemadvies kunnen geven, wat risico's inhoudt voor de integriteit van verkiezingen; verzoekt het AI-bureau na te gaan of dergelijke praktijken het toepasselijk recht, en met name de AI-verordening, schenden en haar toezegging na te komen om richtsnoeren op te stellen voor de toepassing van AI in verkiezingsprocessen teneinde een verantwoord gebruik van AI te waarborgen;

Vrijheid van meningsuiting

35. onderstreept dat het Europees schild voor de democratie de vrijheid van meningsuiting en informatie moet beschermen en handhaven als een grondrecht dat van toepassing is op zowel offline- als onlineruimten; wijst erop dat de EU kan bogen op een van de krachtigste regelingen ter bescherming van de mensenrechten ter wereld, en dat bedrijven die in de EU actief willen zijn en Europese klanten willen aantrekken, een verantwoordelijkheid delen om deze bescherming te eerbiedigen en te waarborgen; onderstreept daarom dat zeer grote onlineplatforms en zeer grote onlinezoekmachines de bredere maatschappelijke en democratische gevolgen van hun diensten moeten erkennen en doeltreffend moeten aanpakken, onder meer door middel van robuuste systeemrisicobeoordelingen en risicobeperkende maatregelen, in overeenstemming met het Unierecht; merkt in dit verband op dat de versterking van bepaalde inhoud of meningen, en het monddood maken van andere, een systeemrisico kan vormen voor het maatschappelijk debat en verkiezingsprocessen of een inbreuk kan vormen op de vrijheid van meningsuiting, met name de vrijheid om vrij kennis te nemen en te geven van informatie en ideeën; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat platforms in dit

verband verantwoordelijk worden gehouden op grond van de digitaledienstenverordening; benadrukt in dit verband dat de EU actief moet blijven optreden tegen valse beweringen dat haar digitale en democratische wetgeving de vrijheid van meningsuiting ondermijnt; benadrukt dat de vrijheid van meningsuiting en van informatie is ontworpen ter bescherming van mensen en niet van machines of software die niet-authentiek gedrag vertonen, zoals AI en door bots aangestuurde versterking en betrokkenheid, en geautomatiseerde softwareprogramma's die via een netwerk repetitieve taken uitvoeren met als doel echte gebruikers te imiteren; benadrukt voorts dat de inzet voor de vrijheid van meningsuiting niet mag worden gebruikt als voorwendsel voor het tolereren van illegale inhoud of de hybride operaties van autoritaire regimes die tot doel hebben de EU en haar democratische processen te destabiliseren;

36. wijst erop dat onlineplatforms een essentiële rol spelen bij het faciliteren van een open publiek debat, het werk van journalisten en de pluriformiteit van de politiek; erkent dan ook het belang van doeltreffende waarborgen voor gebruikers bij de uitoefening van hun democratische rechten, met inbegrip van de mogelijkheid om de beslissingen van platforms inzake inhoudsmoderatie en tegeldemaking onder meer voor administratieve en gerechtelijke autoriteiten aan te vechten en de verplichtingen van onlineplatforms om gebruikers te informeren wanneer hun inhoud wordt verwijderd of beperkt, af te dwingen; onderstreept in dit verband het belang van toegang tot hoogwaardige inhoudsmoderatie in alle EU-talen; herinnert eraan dat onlineplatforms uit hoofde van de digitaledienstenverordening verplicht zijn om daartoe volledige transparantie te betrachten en te voorzien in een afzonderlijk klachtenbehandelingsmechanisme en ervoor te zorgen dat de kennisgeving, melding en mogelijkheid van verhaal gemakkelijk toegankelijk en gebruiksvriendelijk blijven; merkt op dat niet alle onlineplatforms dergelijke mechanismen hebben ingevoerd in overeenstemming met de bepalingen van de digitaledienstenverordening, en dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan de handhavingsmaatregelen te voltooien; benadrukt dat voor de bescherming van de grondrechten van individuele gebruikers ook grondige beoordelingen moeten worden uitgevoerd en systeemrisico's die de integriteit van de informatieruimte aantasten, moeten worden beperkt;

Integriteit van media en informatie

37. is van mening dat maatregelen ter bevordering en ondersteuning van vrije, geloofwaardige en redactioneel onafhankelijke media, met inbegrip van media op lokaal en regionaal niveau, een centraal onderdeel vormen ter verwezenlijking van de doelstellingen van het Europees schild voor de democratie; benadrukt voorts dat het beschermen van de mediasector tegen politieke, economische of structurele beïnvloeding een voorwaarde is om de democratische veerkracht te waarborgen; merkt op dat de bescherming van onafhankelijke media van vitaal belang is om hybride dreigingen van vijandige actoren tegen te gaan; merkt in dit verband voorts op dat de huidige digitale informatieomgeving media-actoren die redactionele verantwoordelijkheid en verplichtingen van algemeen belang op zich nemen, vaak benadeelt, ten gunste van tussenpersonen zonder dergelijke verplichtingen; is ingenomen met de baanbrekende gemeenschappelijke minimumnormen voor vrijheid en pluriformiteit van de media die zijn vastgesteld door de goedkeuring van de Europese verordening mediavrijheid; herinnert de lidstaten aan de verplichtingen in de verordening om media te beschermen tegen ongepaste concentraties op de mediamarkt; onderstreept echter dat het belang van de Europese verordening mediavrijheid alleen kan worden beoordeeld op basis van de uitvoering ervan in de praktijk; verzoekt de

lidstaten de Europese verordening mediavrijheid snel uit te voeren en verzoekt de Commissie te zorgen voor een robuuste handhaving van de bepalingen ervan, onder meer door maatregelen te nemen wanneer verplichtingen, met name die van zeer grote onlineplatforms om redactionele inhoud te beschermen tegen ongerechtvaardigde verwijdering of beperking van de zichtbaarheid, niet worden nageleefd; is ingenomen met de aangekondigde nieuwe toezeggingen inzake mediasteun via het programma voor mediaveerkracht en dringt erop aan de langetermijntoezeggingen in het komende MFK daarop af te stemmen; benadrukt voorts dat de financieringscrisis waarmee de Europese media worden geconfronteerd, erop wijst dat er nieuwe financieringsoplossingen moeten worden onderzocht;

38. benadrukt dat de mogelijke gevolgen van EU-initiatieven voor de journalistiek en redactionele media zorgvuldig moeten worden beoordeeld, met bijzondere aandacht voor het waarborgen van de pluriformiteit van de media en voor de duurzaamheid van de bedrijfsmodellen van mediabedrijven; dringt aan op empirisch onderbouwde effectbeoordelingen en passende raadpleging van belanghebbenden in de mediasector alvorens initiatieven te nemen die de levensvatbaarheid van Europese mediabedrijven kunnen aantasten; benadrukt in dit verband het belang van het monitoren van ontwikkelingen die van invloed zijn op de vrijheid en pluriformiteit van de media in de hele EU, en beschouwt het jaarlijkse verslag over de rechtsstaat, met het hoofdstuk over mediavrijheid en pluriformiteit van de media, als een centraal instrument in dit streven; verzoekt de Commissie deze pijler van het verslag verder te ontwikkelen om nieuwe uitdagingen beter in kaart te brengen;
39. onderstreept, in de context van mediabedrijven die abonnementen aanbieden via apps, dat het belangrijk is de digitalemarktenverordening volledig uit te voeren en doeltreffend te handhaven; neemt kennis van het niet-nalevingsbesluit dat de Commissie op 23 april 2025 heeft uitgevaardigd met betrekking tot Apple en Meta, en van het lopende onderzoek naar een mogelijke inbreuk op de digitalemarktenverordening door Google door de inhoud van media-uitgevers in de zoekresultaten lager te rangschikken; benadrukt dat een robuuste en tijdige handhaving van de digitalemarktenverordening van essentieel belang is om billijkheid, betwistbaarheid en pluralisme in de digitale omgeving van de EU te waarborgen en structurele afhankelijkheden en marktconcentratie aan te pakken, onder meer in de context van op AI gebaseerde diensten;
40. is ingenomen met het feit dat in de gezamenlijke mededeling sprake is van nieuwe ondersteunende acties ter bevordering van digitale en mediageletterdheid, zoals het programma voor mediaveerkracht, de steunregeling voor basisvaardigheden voor scholen en de versterking van de deskundigengroep mediageletterdheid, met inbegrip van de oprichting van een nieuw deskundigennetwerk voor mediageletterdheid, en geactualiseerde richtsnoeren voor leerkrachten en opvoeders; wijst erop dat de huidige initiatieven op het gebied van mediawijsheid in de EU nog steeds versnipperd zijn; dringt aan op samenhangender, EU-brede benaderingen en op het onderzoeken van aanvullende maatregelen, waaronder de ontwikkeling van digitale instrumenten en platforms op EU-niveau; moedigt de systematische uitwisseling van goede praktijken tussen nationale autoriteiten aan, onder meer via de versterkte deskundigengroep voor mediawijsheid en het EDMO; wijst voorts op de rol van cultuureducatie bij het versterken van de democratische geletterdheid en weerbaarheid tegen desinformatie; onderstreept dat bij de komende herziening van de richtlijn audiovisuele mediadiensten de bepalingen inzake minimumvereisten voor de werkzaamheden van de lidstaten op het gebied van mediageletterdheid moet worden versterkt; benadrukt dat het belangrijk

is een kritisch inzicht in door AI gegenereerde inhoud te bevorderen, als onderdeel van bredere inspanningen op het gebied van mediawijsheid en digitale geletterdheid;

41. is ingenomen met de aangekondigde actualisering van de aanbeveling van de Commissie over de veiligheid van journalisten⁶² en de komende herziening van de anti-SLAPP-aanbeveling⁶³; onderstreept dat bij deze actualisering en herzieningen rekening moet worden gehouden met de veranderende en terugkerende aard van bedreigingen, geweld, sabotage en andere acties die erop gericht zijn journalistiek werk te belemmeren, met inbegrip van nieuwe uitdagingen, zoals identiteitsdiefstal en gecoördineerde deepfake-campagnes, die de veiligheid en onafhankelijkheid van journalisten kunnen ondermijnen; benadrukt dat bijzondere aandacht moet uitgaan naar de afschrikkende werking van een aanhoudend klimaat van angst, politieke druk of ongepaste inmenging door publieke of private actoren; verzoekt de lidstaten, in overeenstemming met hun nationale rechtskaders en gevestigde praktijken, te overwegen in het strafrecht specifieke verzwarende omstandigheden in te voeren voor strafbare feiten die tegen journalisten zijn gepleegd wanneer dergelijke daden zijn ingegeven door of verband houden met hun beroepsactiviteiten; wijst voorts op het potentiële belang van de ontwikkeling van steunmaatregelen om journalisten te helpen omgaan met opkomende kwesties zoals door AI aangestuurde identiteitsfraude en deepfake-inhoud;
42. benadrukt dat het belangrijk is journalisten te beschermen tegen onrechtmatige rechtszaken; is in dit verband ingenomen met de vaststelling van de anti-SLAPP-richtlijn en de aangekondigde actualisering van het mandaat en de samenstelling van de deskundigengroep ter bestrijding van SLAPP's; verzoekt de lidstaten ambitieus te zijn in het lopende uitvoeringsproces en verzoekt de Commissie steun te blijven verlenen om bij wijze van prioriteit te zorgen voor de volledige en tijdige uitvoering van de richtlijn; verzoekt de Commissie een uitgebreid evaluatieverslag op te stellen over de doeltreffendheid van de uitvoering; verzoekt de EU en de lidstaten voorts extra maatregelen te overwegen om de richtlijn aan te vullen ter bescherming van journalisten die onderzoekswerkzaamheden verrichten, met name in grensoverschrijdende of gevoelige contexten; wijst op de lopende besprekingen over de invoering van een Europese beschermingsstatus voor onderzoeksjournalisten, die in dit verband als een mogelijkheid te bekijken valt;
43. erkent de essentiële rol van publieke media om ervoor te zorgen dat alle burgers, ook burgers in afgelegen gebieden, minderheidsgemeenschappen en kandidaat-lidstaten, via meerdere platforms en in verscheidene vormen en talen toegang hebben tot betrouwbaar, onpartijdig en divers nieuws, om zo kaalslag in het nieuwsaanbod te helpen bestrijden; benadrukt voorts dat toegang tot hoogwaardige en betrouwbare informatie van essentieel belang is in de strijd tegen misinformatie en desinformatie; bevestigt nogmaals dat het beschermen van publieke media tegen politieke inmenging

⁶² Aanbeveling (EU) 2021/1534 van de Commissie van 16 september 2021 over het waarborgen van de bescherming, de veiligheid en de weerbaarheid van journalisten en andere mediaprofessionals in de Europese Unie (PB L 331 van 20.9.2021, blz. 8, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1534/oj>).

⁶³ Aanbeveling (EU) 2022/758 van de Commissie van 27 april 2022 over de wijze waarop journalisten en mensenrechtenverdedigers die betrokken zijn bij publieke participatie kunnen worden beschermd tegen kennelijk ongegronde of onrechtmatige gerechtelijke procedures ("strategische rechtszaken tegen publieke participatie") (PB L 138 van 17.5.2022, blz. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj>).

en toe-eigening van fundamenteel belang is voor het behoud van de democratische verantwoordingsplicht en de rechtsstaat; benadrukt dat de geloofwaardigheid van publieke media afhankelijk is van volledige redactionele en organisatorische autonomie overeenkomstig artikel 5 van de Europese verordening mediavrijheid, en verzoekt de Commissie bedreigingen voor de onafhankelijkheid van publieke media actief te monitoren en doeltreffende maatregelen te nemen tegen praktijken die de mediavrijheid in gevaar brengen; merkt in dit verband op dat pogingen om de onafhankelijkheid van publieke media te ondermijnen vroege indicatoren van democratische achteruitgang kunnen zijn;

44. benadrukt met klem dat journalisten en andere media-actoren in de hoogste mate moeten worden beschermd tegen illegale spyware, indringende surveillancetechnologieën en andere vormen van digitale bedreigingen; herinnert eraan dat de Europese verordening mediavrijheid de lidstaten streng verbiedt indringende surveillancesoftware in te zetten op materiaal, digitale apparaten, machines of instrumenten die worden gebruikt door aanbieders van mediadiensten of hun redactioneel personeel, met uitzondering van gevallen van nationale veiligheid; benadrukt voorts dat de surveillance van journalisten neerkomt op een aantasting van de rechten die worden gewaarborgd bij de artikelen 7, 8 en 11 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie; merkt op dat het gebruik van spyware het werk van journalisten ondermijnt, omdat het vertrouwen van hun bronnen in hen hierdoor wordt uitgehold, en dat het niet doeltreffend handhaven van de EU-wetgeving een ernstige bedreiging vormt voor de vrijheid van informatie;
45. wijst nogmaals op het belang van transparantie, eerlijke concurrentie en de duurzaamheid van Europese redactionele media binnen het bestaande rechtskader, waaronder de digitaledienstenverordening, de digitalemarktenverordening, de Europese verordening mediavrijheid en de verordening betreffende transparantie en gerichte politieke reclame; merkt op dat deze instrumenten manipulatie, buitenlandse inmenging en concurrentieverstorende praktijken aanpakken en tegelijkertijd redactionele verantwoordelijkheid en vrije meningsuiting waarborgen; verzoekt de Commissie na te gaan hoe deze instrumenten het best voor deze doeleinden kunnen worden gebruikt; verzoekt zeer grote onlineplatforms en zeer grote onlinezoekmachines wettige Europese redactionele media-inhoud niet op ongerechtvaardigde wijze te verwijderen, lager te rangschikken of anderszins de zichtbaarheid en eerlijke rangschikking ervan te verstoren, en te zorgen voor transparante en niet-discriminerende rangschikkingssystemen;
46. verzoekt de Commissie verdere maatregelen te onderzoeken en, in voorkomend geval, in overweging te nemen om het concurrentievermogen, de toegankelijkheid en de eerlijkheid van onlinereclame voor alle spelers in de waardeketen, met inbegrip van redactionele media, te verbeteren; merkt op dat redactioneel onafhankelijke, hoogwaardige en op feiten gebaseerde journalistiek met uitdagingen wordt geconfronteerd als gevolg van op betrokkenheid gebaseerde aanbevelingssystemen en op AI gebaseerde zoekfuncties van zeer grote onlineplatforms, die hoogwaardige inhoud minder zichtbaar maken en het verkeer naar mediawebsites beperken; stelt met bezorgdheid vast dat als gevolg van de uitrol van AI-samenvattingen van Google het aantal views is gedaald, in één gemeten geval zelfs met 70 %; pleit ervoor adverteerders aan te moedigen om betrouwbare Europese media, het gebruik van contextuele in plaats van gedragsgerichte reclame en een betere traceerbaarheid en transparantie in de toeleveringsketen van onlinereclame te ondersteunen om marktverstoringen aan te pakken en te voorkomen dat kwaadwillige actoren desinformatie te gelde maken en de

samenleving in de EU doelbewust destabiliseren; verzoekt de Commissie in dit verband mogelijke maatregelen te beoordelen om de ontwikkeling en het gebruik van Europese infrastructuur voor contextuele onlinereclame te stimuleren;

47. is ingenomen met de onlangs vastgestelde verordening buitenlandse directe investeringen⁶⁴, en met name de bepalingen waarin de mediasector is opgenomen als factor waarmee rekening moet worden gehouden bij het bepalen of een investering waarschijnlijk negatieve gevolgen zal hebben voor de veiligheid of de openbare orde; betreurt echter dat de mediasector niet is opgenomen in het verplichte toepassingsgebied in de bijlage bij de verordening; benadrukt in dit verband dat investeringen in Europese nieuwskanalen transparanter moeten worden; wijst er voorts op dat voor in de EU gevestigde audiovisuele media strengere eisen gelden dan voor buiten de EU gevestigde media die via andere distributiemiddelen beschikbaar zijn voor het publiek in de EU; benadrukt dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat media die toegankelijk zijn voor het publiek in de EU eerlijke en pluralistische informatienormen eerbiedigen;
48. verzoekt de Commissie en de lidstaten de gevolgen van de verschuiving van het steunbeleid van de Amerikaanse regering in de context van mediapluriformiteit en onafhankelijke journalistiek zorgvuldig te analyseren en, indien nodig, op te treden om de leemte op de mediamarkten zowel binnen de EU als in de aangrenzende regio's op te vullen, onder meer door gebruik te maken van Europa in de wereld; is ingenomen met de noodfinanciering van de EU voor RFE/RL; dringt erop aan een oplossing uit te werken om RFE/RL stabiele langetermijnfinanciering te bieden; verzoekt de Commissie nieuwe manieren te onderzoeken om vrije en redactioneel onafhankelijke media in de buurlanden van de EU te ondersteunen, met name in regio's die onevenredig zwaar worden getroffen door Russische desinformatie en propaganda, zoals de Westelijke Balkan;
49. onderstreept dat op de samenleving gebaseerde onafhankelijke netwerken voor factchecking een rol kunnen spelen bij het opsporen en bestrijden van desinformatiecampagnes en waardevolle inzichten kunnen verschaffen voor beoordelingen en vermindering van de risico's in het kader van de digitaaldienstenverordening; merkt op dat onafhankelijke factcheckorganisaties technische ondersteuning en stabiele omstandigheden nodig hebben om te kunnen opereren; is van mening dat het in 2025 door de Commissie aangekondigde Europees netwerk van factcheckers een waardevol instrument zou kunnen zijn om dit te bereiken; benadrukt dat factcheckorganisaties, om geloofwaardig en doeltreffend te zijn, strikte normen inzake politieke neutraliteit, onafhankelijkheid van aanbieders van onlineplatforms en methodologische objectiviteit in acht moeten nemen; benadrukt hoe belangrijk samenwerking tussen factcheckers, Osint-onderzoekers, journalisten, voorlichters en beleidsmakers is; onderstreept voorts dat het belangrijk is netwerken van factcheckers in kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten te ondersteunen;

Maatschappelijk middenveld, academische wereld, cultuur en burgerparticipatie

⁶⁴ Verordening (EU) 2019/452 van het Europees Parlement en de Raad van 19 maart 2019 tot vaststelling van een kader voor de screening van buitenlandse directe investeringen in de Unie (PB L 79I van 21.3.2019, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

50. benadrukt de cruciale rol die een actief, levendig en onafhankelijk maatschappelijk middenveld speelt als een van de belangrijkste pijlers bij de verdediging van onze democratie, niet alleen door als waakhond op te treden door kwaadwillige inmenging in democratische processen aan het licht te brengen en actief te bestrijden, maar ook door als fundamentele kracht te fungeren bij de langetermijninspanningen om sterkere en veerkrachtigere samenlevingen op te bouwen; wijst met name op de belangrijke rol van het maatschappelijk middenveld bij de handhaving van de in artikel 2 VEU verankerde waarden;
51. is ingenomen met de EU-strategie voor het maatschappelijk middenveld, die de Commissie samen met de gezamenlijke mededeling over het Europees schild voor de democratie heeft gepubliceerd; is ingenomen met de aanpak van de Commissie om deze strategie te koppelen aan haar werkzaamheden met betrekking tot het Europees schild voor de democratie, als een instrument om de maatschappelijke betrokkenheid verder te versterken; beschouwt de strategie als een belangrijke eerste stap, omdat zij de eerste alomvattende aanpak van de EU ten aanzien van het maatschappelijk middenveld vormt, en merkt op dat de volgende stappen een ambitieuzere aanpak moeten omvatten, met maatregelen om de rol van het maatschappelijk middenveld in democratische processen doeltreffend te waarborgen; benadrukt dat toekomstige initiatieven op dit gebied de inkrimping van de ruimte voor het maatschappelijk middenveld moeten aanpakken, waarbij ook moet worden erkend dat maatschappelijke organisaties en mensenrechtenverdedigers bijzonder kwetsbaar zijn, en benadrukt dat dit met name geldt voor organisaties die zich bezighouden met specifieke onderwerpen, zoals lhbtq+-personen, gendergelijkheid en racismebestrijding;
52. verzoekt de Commissie haar werkzaamheden op het gebied van de dialoog met het maatschappelijk middenveld op te voeren en daartoe nieuwe instrumenten in het leven te roepen; is in dit verband ingenomen met de toezegging van de Commissie om uiterlijk in 2026 een operationeel platform voor het maatschappelijk middenveld op te richten ter ondersteuning van een systematischer aanpak die zal worden gebruikt om de dialoog te versterken in overeenstemming met de waarden van de EU; is van mening dat de aangekondigde onlinekennishub voor de civiele ruimte kan bijdragen tot de coördinatie van de activiteiten van maatschappelijke organisaties op het gebied van bescherming van de democratie, bestrijding van hybride dreigingen, buitenlandse informatiemaniipulatie en inmenging en transnationale repressie, en verbetering van het situationeel bewustzijn; onderstreept in dit verband het belang van op de diaspora gerichte maatschappelijke betrokkenheid; herinnert er voorts aan dat delen van het maatschappelijk middenveld uitgebreide ervaring hebben met buitenlandse inmenging en in het kader van de civiele dialoog moeten worden betrokken bij de beleidsvorming om deze aan te pakken;
53. wijst op de rol en de verantwoordelijkheid die het maatschappelijk middenveld op zich heeft genomen in democratische processen in kandidaat-lidstaten; verzoekt de Commissie om, waar mogelijk, met maatschappelijke organisaties uit kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten overleg te plegen over lopende en toekomstige initiatieven in het kader van de EU-strategie voor het maatschappelijk middenveld, met name organisaties die zich consequent inzetten voor digitale harmonisatie, de betrouwbaarheid van informatie, de integriteit van verkiezingen en democratische veerkracht;
54. verzoekt de lidstaten maatschappelijke organisaties duurzame en gediversifieerde financiering, met inbegrip van stabiele operationele steun en maatregelen voor

capaciteitsopbouw, te waarborgen, hun essentiële rol bij de handhaving van democratische waarden te erkennen en hen in staat te stellen doeltreffend en onafhankelijk te functioneren; benadrukt het belang van concrete financieringsprogramma's van de EU ter aanvulling van deze inspanningen, zoals het programma "Burgers, gelijkheid, rechten en waarden" (CERV); is ingenomen met het voornemen van de Commissie om het CERV-programma te handhaven door het op te nemen in het nieuwe AgoraEU-programma voor 2028-2034; verzoekt de medewetgevers ervoor te zorgen dat er voor dit onderdeel van AgoraEU ambitieuze en voorspelbare financiering beschikbaar is die tegemoetkomt aan de behoeften van maatschappelijke organisaties en onder direct beheer van de Commissie wordt uitgevoerd;

55. benadrukt dat cultuur een strategische pijler van het Europese project vormt, aangezien culturele vrijheid, erfgoed en creativiteit democratische participatie, kritisch denken en vertrouwen in instellingen bevorderen; benadrukt dat programma's zoals AgoraEU een sleutelrol kunnen spelen bij het omzetten van deze waarden in tastbare steun; stelt met bezorgdheid vast dat aanvallen op de liberale democratie steeds vaker gericht zijn tegen culturele actoren en instellingen, met name door verschillende vormen van politieke druk; onderstreept daarom dat het beschermen van artistieke vrijheid en culturele instellingen essentieel is voor de verdediging van de democratie in de EU;
56. benadrukt dat het belangrijk is de culturele geschiedenis en het collectieve geheugen van Europa in stand te houden en de manipulatie en vervalsing van historische feiten tegen te gaan, teneinde de democratische veerkracht te versterken; onderstreept in dit verband dat er een gemeenschappelijke Europese herdenkingscultuur moet worden aangezwengeld en herhaalt zijn steun voor een pan-Europees monument voor de slachtoffers van totalitaire regimes van de 20e eeuw, alsook voor een verslag van de Commissie over Europese herdenking tegen begin 2027; veroordeelt het historische revisionisme van het Russische regime en zijn gebruik van vertekende verhalen om de soevereiniteit van eertijds onderdrukte naties te verloochenen en externe inmenging te rechtvaardigen;
57. wijst erop dat verschillende belangenvertegenwoordigers, waaronder maatschappelijke organisaties, denktanks en overkoepelende organisaties, door kwaadwillige actoren van buiten de EU kunnen worden gebruikt en zijn gebruikt als instrumenten om democratische processen in de EU en haar lidstaten op onrechtmatige wijze te beïnvloeden; benadrukt dat maatregelen inzake financiële transparantie, mits naar behoren ontworpen en met waarborgen om rekening te houden met de omvang van organisaties, het risico op toekomstige ongepaste beïnvloeding door autoritaire staten kunnen helpen beperken; benadrukt dat het Parlement als instelling een bijzondere verantwoordelijkheid heeft om de normen op het vlak van integriteit, transparantie en verantwoordingsplicht te versterken in het licht van de lessen die zijn getrokken uit eerdere gevallen van corruptie en buitenlandse inmenging; wijst er echter op dat maatregelen om dit probleem aan te pakken zodanig moeten worden opgezet dat zij niet worden misbruikt om de legitieme activiteiten van het maatschappelijk middenveld en hun doorslaggevende rol bij het versterken van onze democratieën te stigmatiseren;
58. wijst op het belang van het voorstel van de Commissie voor een richtlijn over namens derde landen uitgevoerde belangenvertegenwoordigingsactiviteiten, dat een centraal onderdeel van het pakket voor de verdediging van de democratie vormt en tot doel heeft geharmoniseerde vereisten vast te stellen voor economische activiteiten die verband houden met belangenvertegenwoordiging namens entiteiten uit derde landen; benadrukt

dat gemeenschappelijke regels in dit verband kunnen bijdragen tot verantwoordingsplicht en vertrouwen in de besluitvorming van de EU door transparantie in te voeren met betrekking tot de invloed van landen buiten de EU; verzoekt de medewetgevers het wetgevingsproces onverwijld af te ronden; onderstreept dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat de naleving van deze richtlijn niet tot een beperking van de grondrechten leidt;

59. onderstreept hoe belangrijk de betrokkenheid van burgers bij democratische processen is; dringt er bij de Commissie op aan om, in samenwerking met de lidstaten, te zorgen voor duidelijke en doeltreffende communicatie over de initiatieven die zij ontwikkelt om het gebruik van toegankelijke, gebruiksvriendelijke en meertalige instrumenten voor burgerparticipatie met een groot bereik onder burgers te bevorderen en verbeteren; is ingenomen met de versterking door de Commissie van dergelijke instrumenten, met name het Europees burgerinitiatief, de Europese burgerpanels en het platform voor burgerparticipatie, alsook met het voorstel om het netwerk van nationale autoriteiten inzake burgerparticipatie te versterken; benadrukt in dit verband dat het belangrijk is jongeren actief te betrekken bij het democratische leven, in het besef dat zij belangrijke actoren zijn bij het versterken van de maatschappelijke en politieke participatie, onder meer door participatieve digitale platforms en jeugdraden op te zetten om te zorgen voor zinvolle betrokkenheid bij besluitvormingsprocessen op lokaal, nationaal en EU-niveau;
60. benadrukt dat de academische vrijheid, met inbegrip van de vrijheid van onderzoek, onderwijs en wetenschappelijke meningsuiting, een fundamentele pijler van democratische samenlevingen is; veroordeelt aanvallen op de academische vrijheid en benadrukt dat de onafhankelijkheid van Europa op het gebied van onderzoek en de weerbaarheid tegen buitenlandse inmenging moeten worden versterkt; waarschuwt met name voor manipulatie van de geschiedenis door externe actoren; verzoekt de Commissie nogmaals om een wetgevingsvoorstel in te dienen ter bescherming van de fundamentele vrijheid van wetenschappelijk onderzoek, met inbegrip van minimumnormen voor de rechten van onderzoekers, ethisch gedrag, integriteit en institutionele onafhankelijkheid, en ondersteund door doeltreffende monitoringmechanismen;

Beschermen van kritieke infrastructuur

61. is van mening dat de bescherming van de EU en haar lidstaten tegen zowel fysieke als cybersabotage van kritieke infrastructuur van essentieel belang is om de democratische veerkracht te waarborgen; dringt aan op een proactieve strategie om dreigingen af te wenden, op de vaststelling van robuuste preventieve maatregelen, versterkte grensoverschrijdende samenwerking en een grotere capaciteit van de EU om dergelijke vijandige activiteiten op te sporen, te ontmoedigen en erop te reageren; benadrukt dat de blootstelling aan veiligheidsrisico's toeneemt en meer toezicht gerechtvaardigd is als aan vreemde mogendheden gelieerde actoren kritieke infrastructuur in handen krijgen, met name op het gebied van communicatie-infrastructuur, digitale infrastructuur, onderzeese kabels, energie-infrastructuur, vervoersknooppunten, ziekenhuizen en infrastructuur voor openbare diensten;
62. veroordeelt ten stelligste de escalerende invallen met drones en andere luchtruimschendingen die gericht zijn op kritieke infrastructuur en deze verstoren, waaronder burgerluchthavens, havens, militaire bases, industriële knooppunten, grensbeheerinfrastructuur en energiefaciliteiten in de hele EU, met name door Rusland en Belarus; verzoekt de lidstaten op gecoördineerde, uniforme en passende wijze te

reageren op elke schending van hun luchtruim, onder meer door vliegtuigen, drones en andere luchtvaartuigen die een risico vormen, af te schieten; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan te werken aan programma's voor kennisoverdracht met Oekraïne en aan de gezamenlijke opleiding en certificering van dronepiloten in het licht van de kennis die in Oekraïne over moderne oorlogsvoering is opgedaan;

63. benadrukt dat EU-agentschappen een strategische rol spelen bij het waarborgen van de bescherming van grensoverschrijdende kritieke infrastructuur in de EU en haar lidstaten, en dat de samenwerking op het gebied van zeehavens, luchthavens en landgrensovergangen moet worden versterkt, onder meer door middel van gezamenlijke kwetsbaarheidsbeoordelingen; vestigt met name de aandacht op de dreiging van verstoring en spoofing van gps-systemen door Rusland en Belarus en hun potentieel om de werking van kritieke infrastructuur te verstoren, de navigatieveiligheid in gevaar te brengen en de continuïteit en veerkracht van essentiële grensoverschrijdende diensten te ondermijnen;
64. benadrukt dat een reeks hybride activiteiten die Rusland tegen de EU heeft ondernomen, neerkomt op door de staat gesteund terrorisme, ook al is de drempel niet bereikt om van een gewapende aanval te spreken; benadrukt om die reden dat alle beschikbare rechtskaders voor terrorismebestrijding op de vijandige activiteiten van Rusland moeten worden toegepast, omdat die activiteiten de territoriale soevereiniteit van de EU-lidstaten schenden, de integriteit van hun instellingen ondermijnen en de veiligheid van de burgerbevolking rechtstreeks bedreigen; onderstreept dat de EU dringend moet overschakelen van defensie naar actieve afschrikking; dringt er bij de lidstaten op aan de juridische en operationele kaders te evalueren voor evenredige offensieve maatregelen tegen de logistieke en digitale infrastructuur achter de destabiliseringsactiviteiten van Moskou; merkt op dat Rusland kwetsbaar is voor cyberaanvallen, zoals blijkt uit de hacking van de Russische luchtvaartmaatschappij Aeroflot door Cyber Partisans; onderstreept dat Oekraïne veel ervaring heeft met het beschadigen van Russische vermogens en dat Oekraïne sneller steun moet krijgen om zijn offensieve cybercapaciteiten te versterken;
65. benadrukt dat de grensoverschrijdende coördinatie bij de bestrijding van hybride dreigingen in maritieme gebieden verder moet worden versterkt, ondersteund door specifieke en adequate EU-financiering, en dat de EU haar operationele respons moet opvoeren, met name op dreigingen in verband met de Russische schaduwvloot; verzoekt de Commissie en de lidstaten in dit verband te komen tot een gecoördineerde, EU-brede interpretatie van het VN-Verdrag inzake het recht van de zee (Unclos) teneinde te zorgen voor een samenhangend optreden tegen hybride activiteiten, sabotage, illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij en schendingen van soevereine rechten in de maritieme gebieden van de EU, met name in de Oostzee, en herinnert daarbij aan de doelstelling van Unclos om het vreedzame gebruik van de zeeën te waarborgen; is voorts ingenomen met de aanbeveling van de Commissie over veilige en weerbare onderzeese kabelinfrastructuren⁶⁵ en het EU-actieplan inzake kabelbeveiliging; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan de uitvoering van deze initiatieven te versnellen door kabelinfrastructuur in kaart te brengen, gecoördineerde risicobeoordelingen en stresstests te ontwikkelen, risicobeperkende maatregelen in te voeren en de respons- en reparatiecapaciteit voor incidenten te versterken, onder meer door modulaire

⁶⁵ Aanbeveling (EU) 2024/779 van de Commissie van 26 februari 2024 over veilige en weerbare onderzeese kabelinfrastructuren (PB L, 2024/779, 8.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/779/oj>).

reparatieapparatuur te ondersteunen en strategische voorraden van essentiële reserveonderdelen aan te houden;

66. dringt aan op de doeltreffende strafbaarstelling en afschrikking van hybride activiteiten en sabotage, met inbegrip van aanvallen op onderzeese kabels en connectoren; spoort de Commissie en de lidstaten aan om lering te trekken uit het voorbeeld van Australië, waar “kabelbeschermingszones” zijn ingesteld, wettelijke waarborgen gelden en schade aan onderzeese kabels buiten de territoriale zee grens van 12 zeemijl strafbaar is gesteld, in combinatie met actieve monitoring, bewaking en respons in samenwerking met relevante partners uit derde landen;
67. moedigt de lidstaten aan te onderzoeken of het mandaat van het veiligheidsinitiatief tegen proliferatie kan worden gebruikt om aan boord te gaan van schepen die in verband worden gebracht met schaduwvloeten, en verzoekt de Financiële-actiegroep een actievere rol te spelen bij het controleren van het beheer van vlaggenregisters in het kader van haar wederzijdse evaluaties en de opstelling van grijze lijsten;
68. dringt opnieuw aan op de oprichting van Europese maritieme veiligheidshubs in de Zwarte Zee, de Noordzee en de Oostzee, als reactie op de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, en onderstreept dat dergelijke hubs het maritiem situationeel bewustzijn moeten verbeteren, realtimebewaking van de ruimte tot de zeebodem mogelijk moeten maken en de capaciteit voor vroegtijdige waarschuwing en reacties op de toegenomen dreigingen van de Russische schaduwvloot moeten versterken, en tegelijkertijd oog moeten hebben voor het milieu en de veiligheid van commerciële routes moeten waarborgen; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan te voorkomen dat de schaduwvloot de Europese wateren binnenkomt en frequente en grondige inspecties te verrichten om ervoor te zorgen dat de schaduwvloot geen wetten overtreedt en geen gevaar vormt;
69. benadrukt met klem dat de bestaande structurele afhankelijkheden, wegens marktconcentratie en buitenlandse controle, met inbegrip van de dominantie van grote Amerikaanse technologiebedrijven, in de digitale infrastructuur van de EU en op het vlak van besturingssystemen, datacentra, de productie van halfgeleiders, AI, op gegevens gebaseerde besluitvormingsinstrumenten, betalingsinfrastructuur, cyberbeveiliging, cloudcomputing en verschillende onlineplatforms en diensten een groot risico vormen voor de democratie, de vrijheid, de veiligheid en het concurrentievermogen in de EU; betreurt de recente incidenten waarbij Microsoft, Visa en Mastercard hun diensten hebben opgeschort en transacties weigerden uit te voeren voor personeelsleden van het Internationaal Strafhof waartegen de VS sancties hadden uitgevaardigd; benadrukt in dit verband dat de EU kwetsbaar is voor soortgelijke externe besluiten die openbare diensten en economische activiteiten kunnen verstoren; verzoekt de Commissie de doelstellingen inzake vermindering van afhankelijkheden en het opbouwen van Europese industriële capaciteit systematisch op te nemen in de uitvoering van het Europees schild voor de democratie;
70. is van mening dat een veerkrachtige, concurrerende digitale infrastructuur van de EU — met inbegrip van veilige lokale datacentra, een soevereine EU-cloud, edgecomputingcapaciteiten en gigabitnetwerken — een strategische pijler van digitale veerkracht is, die openheid, concurrentie en mondiale interoperabiliteit moet waarborgen; benadrukt dat dergelijke infrastructuur de gevoelige gegevens van EU-burgers moet helpen beschermen tegen risico's in verband met opslag in het buitenland en blootstelling aan wetgeving van buiten de EU, en tevens de complexiteit rond

buitenlandse eigendom van en investeringen in essentiële infrastructuur moet aanpakken, onder meer door middel van stresstests op het gebied van digitale autonomie om de afhankelijkheid van grote commerciële technologiebedrijven voor essentiële openbare diensten in kaart te brengen; betreurt dat de Europese regeling voor cyberbeveiligingscertificering voor clouddiensten (EUCS) zes jaar na de opstelling ervan nog steeds geen certificeringszekerheidsniveau heeft dat Europese aanbieders van clouddiensten in staat stelt de hoogste bescherming van strategische gegevens tegen niet-Europese rechtsgebieden te waarborgen, en onderstreept dat robuuste cyberbeveiligingscertificering van essentieel belang is voor de integriteit en veerkracht van digitale diensten die democratische processen ondersteunen; benadrukt dat de werkzaamheden in verband met de EUCS moeten worden hervat nu er een verordening cloud- en AI-ontwikkeling en een herziene cyberbeveiligingsverordening op tafel liggen; is ingenomen met de invoering van graduele EU-zekerheidsniveaus in de voorgestelde verordening cloud- en AI-ontwikkeling, en dringt aan op het hoogste zekerheidsniveau om de meest gevoelige en strategische gegevens doeltreffend te beschermen tegen toegang in rechtsgebieden buiten de EU en tegelijkertijd onnodige belemmeringen voor innovatie en investeringen te voorkomen;

71. benadrukt dat het nodig is de risico's aan te pakken in verband met strategische en gevoelige, op het netwerk aangesloten hardware- en softwarecomponenten en diensten uit risicovolle derde landen, waaronder China, waarmee op afstand toegang kan worden verschaft, gegevensoverdracht kan plaatsvinden of systemen kunnen worden bestuurd; neemt met bezorgdheid kennis van de risico's in verband met de dominantie van Chinese omvormers van zonne-energie en andere componenten, die in bepaalde gevallen tegen kunstmatig lage prijzen in de EU in de handel worden gebracht door middel van door de staat gesteunde niet-marktconforme praktijken; is in dit verband ingenomen met het feit dat de herziene cyberbeveiligingsverordening, zoals voorgesteld, tot doel heeft een kader te bieden om op het netwerk aangesloten componenten van risicovolle leveranciers die op afstand toegankelijk zijn, zoals omvormers, te verbieden, en dat de strategische routekaart voor digitalisering en AI in de energiesector voorziet in een risicobeoordeling van zonne-energie-installaties en een herziening van het kader voor energievoorzieningszekerheid; dringt aan op de snelle vaststelling van deze maatregelen om kritieke energie-infrastructuur te beschermen tegen manipulatie op afstand, stroomuitval en risico's in de toeleveringsketen; verzoekt de Commissie en de lidstaten veilige, in de EU gevestigde en in de EU geproduceerde alternatieven te bevorderen, de huidige aanbestedingsregels te herzien om te beoordelen of zij de digitale soevereiniteit belemmeren, en een alomvattende EU-agenda voor technologische soevereiniteit na te streven met duidelijke weerbaarheidsnormen en criteria voor de ontwikkeling of aankoop van technologie of digitale infrastructuur, waarbij ervoor wordt gezorgd dat regelgevingskaders, handels- en mededingingsbeleid oneerlijke marktpraktijken doeltreffend voorkomen en de afhankelijkheid van aanbieders van buiten de EU verminderen; benadrukt dat digitaal succes in de hand wordt gewerkt door concurrentie, openheid en technologische excellentie, en dat de EU een strategie moet hebben om kritieke technologieën aan te trekken en te behouden, waarbij naar behoren rekening wordt gehouden met factoren die verband houden met buitenlandse overnames; herhaalt dat voor kritieke infrastructuur een "koop Europees"-beleid voorop moet staan, dat op evenwichtige en evenredige wijze moet worden ontworpen en uitgevoerd; is voorstander van een soevereine digitale EU-infrastructuur met privacybevorderende technologieën en een EU-ecosysteem voor applicatieprogramma-interfaces (API's), waarbij fossielvrije energie wordt benut voor datacentra en cloudinfrastructuur, onder meer door middel van marktgestuurde en

publiek-private initiatieven, zoals joint ventures of gefedereerde netwerken op gebieden als AI, gigafabrieken en clouddiensten;

72. is ingenomen met de doelstellingen van de Europese verordening kritieke grondstoffen op het vlak van de winning, verwerking, recycling en beperking van het gebruik van kritieke grondstoffen en benadrukt dat tijdens plotselinge crises de afhankelijkheid van Chinese zeldzame aardmetalen even schadelijk kan blijken te zijn als de afhankelijkheid van Russische koolstofbronnen; herhaalt dat die verordening volledig moet worden uitgevoerd, dat er voorraden van kritieke grondstoffen moeten worden aangelegd, dat ze moeten worden gerecycled en vervangen, dat de diversifiëring van kritieke grondstoffen uit China ten gunste van betrouwbaardere partners moet worden versneld, dat de eigen winning en verwerking in de EU moeten worden opgevoerd en dat er efficiënter gebruik moet worden gemaakt van hulpbronnen;
73. dringt erop aan “hack-for-hire”-activiteiten formeel te erkennen als een afzonderlijke bedreiging voor democratische instellingen en processen, die beter kunnen worden aangepakt door de strafrechtelijke definities te actualiseren; moedigt de Commissie en de lidstaten aan een gecoördineerd internationaal initiatief te lanceren om aanbieders van zogenaamde “kogelwerende webhosting” te bestrijden die willens en wetens infrastructuur verhuren aan cybercriminelen, onder meer door misbruikte autonome-systeemnummers te blokkeren en te filteren, teneinde de rechtsgebieden vanwaaruit dergelijke providers kunnen opereren, effectief te beperken; wijst op het aanhoudende risico van handel in kwetsbaarheden van bedrijven op het darknet, waardoor digitale communicatiesystemen en -apparaten worden blootgesteld aan buitenlandse inmenging;
74. benadrukt dat moet worden gezorgd voor meer integratie en strategische coördinatie tussen de uitrol van digitale infrastructuur, maatregelen ter bestrijding van FIMI en desinformatie, en het cyberbeveiligings- en defensiebeleid, teneinde de strategische autonomie van de EU te bevorderen; onderstreept dat infrastructuur voor tweërlei gebruik, zoals veerkrachtige datacentra die verspreid zijn over de hele EU, moet worden ingezet om de operationele continuïteit bij natuurrampen en hybride of oorlogsdreigingen te waarborgen; benadrukt voorts dat er meer moet worden geïnvesteerd in militaire mobiliteit en beveiligde communicatie, met inbegrip van de dringende en prioritaire inzet van gigabitnetwerken en in de ruimte gestationeerde capaciteiten zoals IRIS², om versleutelde communicatiediensten voor openbaar en defensiegebruik aan te bieden; dringt erop aan dat deze kritieke communicatiecapaciteiten ter beschikking worden gesteld van Oekraïne en Taiwan;
75. benadrukt dat er meer moet worden geïnvesteerd in veilige, interoperabele en veerkrachtige systemen voor informatie-uitwisseling en lokale datacentra, die niet onderworpen zijn aan extraterritoriale wetgeving; onderstreept dat dergelijke investeringen van essentieel belang zijn om te zorgen voor snellere en betrouwbaardere communicatie tussen bevoegde autoriteiten op nationaal en EU-niveau, de bescherming tegen cyberaanvallen en datalekken te versterken en de integriteit, beschikbaarheid en vertrouwelijkheid van gevoelige gegevens te waarborgen, onder meer aan de hand van verbeterde cyberbeveiligingsvermogens en moderne digitale infrastructuur van de EU; benadrukt dat reservecapaciteit van cruciaal belang is om de operationele veiligheid en de veiligheid van de communicatie te waarborgen, zoals beveiligde communicatiesystemen op de grond of traagheidsnavigatiesystemen;
76. benadrukt dat cyberbeveiligingskaders zoals de NIS 2-richtlijn, de verordening

cyberweerbaarheid⁶⁶ en de verordening cybersolidariteit⁶⁷ op elkaar moeten worden afgestemd om normen voor ingebouwde veiligheid te ondersteunen en versnippering van de regelgeving te voorkomen; neemt in dit verband kennis van de gerichte herziening van de NIS 2-richtlijn; is ingenomen met het voorstel van de Commissie om het operationele mandaat en de middelen van Enisa aanzienlijk te versterken en uit te breiden door middel van de herziene cyberbeveiligingsverordening; dringt erop aan dat bij de herziening FIMI-deskundigen expliciet worden opgenomen onder de belanghebbenden die vertegenwoordigd zijn in de Enisa-adviesgroep; verzoekt de Commissie binnen het MFK 2028-2034 voldoende financiering uit te trekken om ervoor te zorgen dat ondernemingen, met name in de ICT-sector, de extra investeringen als gevolg van de herziene cyberbeveiligingsverordening kunnen betalen; onderstreept voorts dat kleine en middelgrote ondernemingen bij de naleving steun nodig hebben, naast vrijstellingen die ervoor moeten zorgen dat hun veiligheid en, als gevolg daarvan, de collectieve cyberbeveiliging niet worden verzwakt;

77. wijst op de lage omzettinggraad van de NIS 2-richtlijn; betreurt dat de Commissie, na het verstrijken van de omzettingstermijn op 17 oktober 2024, maar liefst 23 lidstaten een aanmaningsbrief moest sturen omdat zij de richtlijn niet volledig hadden omgezet; verzoekt de lidstaten met klem de omzetting van de richtlijn zo spoedig mogelijk af te ronden, aangezien de richtlijn eind 2025, meer dan een jaar na de uiterste datum, nog door tien lidstaten moest worden omgezet; is in dit verband verheugd over de toezegging van de Commissie om in nauwe samenwerking met de lidstaten te zorgen voor een snelle en coherente uitvoering van het horizontale cyberbeveiligingskader zoals vastgesteld in de NIS 2-richtlijn en van de verordening cyberweerbaarheid en de verordening cybersolidariteit, zoals bepaald in de strategie voor interne veiligheid ProtectEU; verzoekt de Commissie en de lidstaten de lacunes wat betreft situationeel bewustzijn, risicobeperking en gecoördineerde actie op het vlak van cyberdreigingen en hybride en informatiebedreigingen te verhelpen;

Samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken

78. is van mening dat alle strafrechtelijke instrumenten die op het niveau van de lidstaten en de EU beschikbaar zijn, moeten worden toegepast en, in voorkomend geval, verder moeten worden ontwikkeld om illegaal gedrag dat gericht is op het ondermijnen van democratische instellingen en processen te voorkomen en tegen te gaan; benadrukt dat de bevoegde nationale autoriteiten moeten beschikken over passende instrumenten en samenwerkingskanalen om strafbare feiten in verband met buitenlandse inmenging te voorkomen, te onderzoeken, op te sporen en te vervolgen; is van mening dat de omkoping en intimidatie van gekozen functionarissen en ambtenaren door criminele netwerken moeten worden aangepakt in het kader van de respons van de EU op hybride

⁶⁶ Verordening (EU) 2024/2847 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2024 betreffende horizontale cyberbeveiligingsvereisten voor producten met digitale elementen en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 168/2013 en (EU) 2019/1020 en Richtlijn (EU) 2020/1828 (verordening cyberweerbaarheid) (PB L, 2024/2847, 20.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj>).

⁶⁷ Verordening (EU) 2025/38 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2024 tot vaststelling van maatregelen ter versterking van de solidariteit en de capaciteit in de Unie om cyberdreigingen en -incidenten op te sporen, zich erop voor te bereiden en erop te reageren en tot wijziging van Verordening (EU) 2021/694 (verordening cybersolidariteit) (PB L, 2025/38, 15.1.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/38/oj>).

dreigingen, via versterkte samenwerking tussen gespecialiseerde corruptiebestrijdingsinstanties, rechtshandhavingsautoriteiten en betrokken organen van de Unie; verzoekt de Commissie te beoordelen wat de toegevoegde waarde zou zijn van Unierechtelijke minimumregels inzake de definitie van en sancties voor het strafbare feit van het willens en wetens deelnemen aan georganiseerde inmengingsactiviteiten namens buitenlandse mogendheden; merkt op dat de komende herziening van de mandaten van een aantal EU-organen op het gebied van justitie en binnenlandse zaken een gelegenheid kunnen bieden om de operationele dimensie van het Europees schild voor de democratie te versterken; steunt met name de inzet van de Commissie voor een ambitieuze herziening van het mandaat van Europol, met als doel het om te vormen tot een echt operationeel politieagentschap dat de lidstaten beter ondersteunt;

79. is ingenomen met het feit dat in de gezamenlijke mededeling de positieve bijdrage van justitiële samenwerking in strafzaken en samenwerking op het gebied van rechtshandhaving aan de bestrijding van FIMI en desinformatieactiviteiten wordt erkend; verzoekt de medewetgevers tijdens de lopende herziening van de mandaten van Europol en Eurojust zorgvuldig de juridische lacunes en beperkingen te beoordelen die deze agentschappen momenteel beletten hun volledige bijstand te verlenen aan de lidstaten die met hybride dreigingen worden geconfronteerd, en na te gaan hoe deze beperkingen kunnen worden verholpen met inachtneming van de grondrechten en de in de Verdragen verankerde bevoegdheden; is van mening dat de toevoeging van hybride dreigingen aan bijlage I bij de Europol-verordening⁶⁸ het rechtskader zou verduidelijken en de werkzaamheden van Europol op dit gebied zou vergemakkelijken; onderstreept bovendien dat Europol en Eurojust moeten worden voorzien van toereikende financiële en personele middelen om de komende versterking van hun mandaten doeltreffend in de praktijk te brengen;
80. beschouwt grensoverschrijdende repressie als een toenemende en ernstige bedreiging voor de democratie en de interne veiligheid in de EU; onderstreept dat grensoverschrijdende repressie online kan worden gepleegd, door middel van haat- en lastercampagnes en de verspreiding van illegale inhoud, maar ook kan leiden tot fysiek geweld en moord; neemt met bezorgdheid kennis van de toenemende voorbeelden van hoe kwaadwillige actoren van buiten de EU criminaliteit als een dienst gebruiken en criminele organisaties als handlangers in de EU inzetten tegen personen en entiteiten die als politieke tegenstanders zijn bestempeld; benadrukt dat dergelijke praktijken een onaanvaardbare daad van buitenlandse inmenging vormen, met potentieel destabiliserende gevolgen voor onze samenlevingen; onderstreept in dit verband dat de resterende mazen in het Unierecht moeten worden gedicht en dat de coördinatie op EU-niveau op het gebied van strafrecht en rechtshandhaving verder moet worden versterkt door middel van een op grensoverschrijdende repressie toegespitst kader voor politieke en justitiële samenwerking als onderdeel van het Europees schild voor de democratie, waarbij personen en groepen die het doelwit zijn, worden betrokken en hun bescherming wordt gewaarborgd; wijst erop dat het misbruik van rode kennisgevingen van Interpol voor politiek gemotiveerde doeleinden dringend moet worden aangepakt;
81. veroordeelt met klem de instrumentalisering van migratie door derde landen of

⁶⁸ Verordening (EU) 2016/794 van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2016 betreffende het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving (Europol) en tot vervanging en intrekking van de Besluiten 2009/371/JBZ, 2009/934/JBZ, 2009/935/JBZ, 2009/936/JBZ en 2009/968/JBZ van de Raad (PB L 135 van 24.5.2016, blz. 53, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/794/oj>).

vijandige niet-statelijke actoren met als doel een lidstaat of de EU te destabiliseren; beschouwt dit verschijnsel als een onaanvaardbare poging om politieke druk uit te oefenen op lidstaten in de voorste linie en op de EU; onderstreept dat dergelijke praktijken ook een ernstig misbruik vormen van kwetsbare personen die mogelijk recht hebben op internationale bescherming, en benadrukt dat zij geen afbreuk mogen doen aan het recht om asiel aan te vragen; neemt kennis van de specifieke bepalingen inzake de instrumentalisering van migratie die onlangs in belangrijke onderdelen van de EU-wetgeving zijn opgenomen; is voorts ingenomen met de recente herziening van het rechtskader van de EU om hybride dreigingen op te nemen als een reden voor de inwerkingtreding van het EU-visumopschortingsmechanisme; onderstreept dat een geloofwaardige en doeltreffende reactie van de EU ook gebaseerd moet zijn op nauwe coördinatie en loyale samenwerking tussen naburige lidstaten onderling en tussen hen en de EU-instellingen, in een geest van loyaliteit en wederzijdse solidariteit, en op versterkte technologische en operationele capaciteiten op het gebied van grensbeheer, waarbij de integriteit van het Schengengebied moet worden behouden en de volledige eerbiediging van de fundamentele waarden van de EU moet worden gewaarborgd;

82. neemt kennis van de door de Commissie aangekondigde herziening van het mandaat van Frontex; benadrukt dat de herziening moet zorgen voor de nodige rechtsgrondslag, analytische capaciteiten en toereikende personele, financiële en technische middelen om de lidstaten doeltreffend te kunnen bijstaan bij het beheer en de bescherming van de buitengrenzen, met inachtneming van het desbetreffende Unierecht, met inbegrip van de grondrechten; benadrukt in dit verband dat de capaciteit van de EU om de lidstaten te ondersteunen op het gebied van binnenlandse zaken verder moet worden versterkt in het kader van het MFK 2028-2034, onder meer bij de respons op hybride dreigingen;

Externe dimensie

83. onderstreept dat het Europees schild voor de democratie een sterke externe dimensie moet hebben en is ingenomen met acties die landen buiten de EU ondersteunen, met name door middel van capaciteitsopbouw om kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten weerbaarder te maken tegen buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging, hybride inmenging en grensoverschrijdende repressie, steun voor onafhankelijke media en journalistiek, en een beter vermogen om desinformatie voor en tijdens verkiezingen op te sporen en te bestrijden; benadrukt dat er passende financiering voor onafhankelijke media in buurlanden nodig is, met inbegrip van kernfinanciering via het instrument “Europa in de wereld”; merkt op dat de capaciteiten en toezeggingen van kandidaat-lidstaten uiteenlopen, wat vraagt om een gedifferentieerde, contextgevoelige uitvoering van het Europees schild voor de democratie, met volledige inachtneming van de waarden van de EU; onderstreept dat het versterken van de democratische veerkracht van cruciaal belang is, zowel voor de geloofwaardigheid van de uitbreiding als voor de veiligheid en stabiliteit van de EU; dringt erop aan kandidaat-lidstaten systematisch te betrekken bij relevante acties, ondersteuningsmechanismen en netwerken van deskundigen in het kader van de externe dimensie;
84. dringt erop aan dat het Europees schild voor de democratie dient als een tweerichtingsmechanisme voor deskundigheid, waarbij de EU de succesvolle snellereactiemodellen, civiel-militaire samenwerkingskaders en realtime-detectietechnieken integreert, en herinnert aan de deskundigheid van partners in de frontlinie die geconfronteerd worden met Russische agressie en inmenging; benadrukt dat de EU veel te leren heeft van de veerkracht van Moldavië en Oekraïne;

85. wijst op de leidende rol van Taiwan op het gebied van hightechontwikkeling en de ruime ervaring van het land met verdediging tegen Chinese hybride aanvallen en FIMI; dringt aan op regelmatige uitwisselingen over relevante veiligheidskwesties en op nauwere samenwerking bij de bestrijding van FIMI en de sabotage van onderzeese kabels met gelijkgestemde partners in Oost-Azië, waaronder Taiwan, Japan en Zuid-Korea;
86. dringt aan op de ontwikkeling van een alomvattende strategie in prioritaire regio's, waarbij EU-delegaties en missies en operaties in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB), in nauwe coördinatie met de diplomatieke missies van de EU-lidstaten, worden gemobiliseerd om het inzicht in lokale omstandigheden die tot buitenlandse inmenging kunnen leiden te vergroten en een respons op maat te bieden; wijst erop dat EU-delegaties en ambassades van de lidstaten in gastlanden de organisatie van bewustmakingscampagnes kunnen ondersteunen; is van mening dat versterkte capaciteiten op het gebied van strategische communicatie en publieksdiplomatie binnen EU-delegaties — met de nadruk op het bevorderen van op feiten gebaseerde narratieven, maatschappelijke betrokkenheid en het opbouwen van vertrouwen, met name onder jongeren en onderwijsactoren — van vitaal belang zijn; is daarom verontrust door de berichten over de risico's van een mogelijke inkrimping van EU-delegaties en hun personeel, met name in de context van de toenemende internationale uitdagingen en geopolitieke spanningen;
87. wijst erop dat EU-delegaties en GVDB-missies en -operaties, in nauwe coördinatie met de diplomatieke missies van de EU-lidstaten, doeltreffender kunnen dienen als eerste verdedigingslinie tegen hybride aanvallen, met inbegrip van cyber- en FIMI-operaties; dringt aan op een grotere zichtbaarheid van en betere strategische communicatie over de voordelen, aanwezigheid en rol van GVDB-missies en -operaties in de hele wereld, met name in de onmiddellijke omgeving van de EU en in kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten; verzoekt de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en de Raad om teams voor de monitoring van en respons op FIMI op te nemen in GVDB-missies, opleiding over FIMI te verstrekken voor alle relevante bestaande en toekomstige missies en operaties en te zorgen voor een sterkere coördinatie tussen civiele en militaire operaties om hybride beïnvloeding tegen te gaan;
88. benadrukt dat gezamenlijke oefeningen, capaciteitsopbouw en technische bijstand belangrijk zijn voor partnerlanden die te maken hebben met aanhoudende hybride druk; verzoekt de lidstaten en de EDEO capaciteitsopbouwactiviteiten en opleidingen over hybride bedreigingen op te nemen in de mandaten van individuele missies en operaties om de paraatheid van partnerlanden te vergroten; is ingenomen met de inzet van EU-snellereactieteams bij hybride dreigingen en snellereactieteams bij cyberincidenten als nuttige instrumenten voor het opbouwen van capaciteit en veerkracht in landen die het doelwit zijn van cyberaanvallen en hybride en FIMI-aanvallen, zoals blijkt uit het recente voorbeeld van Moldavië; wijst in deze context op de aanwezigheid van Frontex in verschillende relevante derde landen en de potentiële toegevoegde waarde van de capaciteiten van Frontex in dit verband;
89. benadrukt dat herhaalde pogingen om de betrekkingen met Rusland te normaliseren, zonder aandacht te besteden aan de inherente kenmerken van de Russische staat en zijn imperiale strategische doelstellingen, hebben bijgedragen tot meer instabiliteit, de afschrikking hebben verzwakt en de Europese en mondiale veiligheid hebben ondermijnd; beklemtoont dat het toekomstige beleid van de EU en de lidstaten

gebaseerd moet zijn op een realistische beoordeling van deze historische continuïteit, waarbij afschrikking, veerkracht en de veiligheid van landen in de onmiddellijke omgeving van Rusland voorrang moeten krijgen boven economische of politieke overwegingen op korte termijn; is ingenomen met de inspanningen die de afgelopen jaren zijn geleverd om de EU-economie los te koppelen van de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen; benadrukt voorts dat de volledige en onomkeerbare uitfasering van deze afhankelijkheid een strategische prioriteit moet zijn voor de EU en haar lidstaten;

90. is ingenomen met het sterker engagement in de gezamenlijke mededeling om capaciteiten voor offensieve informatieoperaties te ontwikkelen; merkt op dat voor een dergelijk engagement specifieke middelen en langetermijnplanning nodig zijn; benadrukt dat het doel onder meer moet zijn dat de EU in haar buurlanden sterker inzet op proactieve en versterkte voorlichtingsmaatregelen om pogingen tot destabilisering en andere vijandige staats- en door staten gesteunde gecoördineerde informatiemanipulatie, cognitieve oorlogvoering en vijandige beïnvloedingscampagnes van autoritaire of kwaadwillige actoren tegen te gaan; benadrukt dat onder de bevolking van autoritaire regimes, met name Rusland en Belarus, feitelijke en betrouwbare informatie moet worden verspreid om de destructieve bestuurspraktijken van hun machthebbers aan het licht te brengen, die niet alleen in buurlanden maar vooral in hun eigen land een gevaar vormen voor vrijheid en vrede; dringt erop aan de digitale ruimte, cyberspace en het grenzeloze karakter ervan op alle mogelijke manieren te gebruiken om dit doel te bereiken;
91. stelt met grote bezorgdheid vast dat regeringsmaatregelen en strategische beslissingen in bepaalde lidstaten herhaaldelijk Russische belangen hebben gediend; herinnert aan het geval van de voormalige Fidesz-regering in Hongarije als bijzonder duidelijk voorbeeld, waaronder het verzuim om gevallen van intrusie door aan de Russische staat gelieerde cyberactoren naar behoren te melden en te onderzoeken, de sluiting van langetermijngascontracten met Rusland tegen prijzen boven het marktniveau, de systematische belemmering van de EU-bijstand aan Oekraïne en de afstemming op Russische standpunten bij belangrijke besluiten over het buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU; dringt erop aan dat activiteiten en campagnes die in verband kunnen worden gebracht met buitenlandse beïnvloeding en inmenging naar behoren worden gemeld en onderzocht; dringt aan op verhoogde waakzaamheid, verscherpt toezicht en de volledige benutting van EU-instrumenten om de EU te beschermen tegen interne vectoren van buitenlandse beïnvloeding en inmenging;
92. merkt op dat kandidaat-lidstaten, potentiële kandidaat-lidstaten en landen in de onmiddellijke omgeving van de EU, met name de landen van de Westelijke Balkan, Moldavië, Oekraïne, Armenië en Georgië, een duidelijk doelwit zijn van Russische FIMI-operaties, waarmee onder meer wordt beoogd de EU in diskrediet te brengen en de perceptie over de waarde van EU-integratie aan te tasten; verzoekt de Commissie en de EDEO de samenwerking met relevante actoren in die landen op het gebied van informatieweerbaarheid, cyberbeveiliging en hybride dreigingen te intensiveren en over te stappen van ad-hocsteun naar systematische langetermijnbijstand die gericht is op het opbouwen van institutionele, juridische en maatschappelijke veerkracht; dringt aan op EU-financiering voor regionale coördinatiehubs om bedreigingen voor de integriteit van informatie online en FIMI in relevante delen van het Europese nabuurschap tegen te gaan, en op intensivering van de steun voor onderzoeksjournalistiek en mediaregulators; beklemtoont dat er specifieke aandacht moet worden besteed aan bijstand met het oog op de integriteit van verkiezingen in kandidaat-lidstaten of

potentiële kandidaat-lidstaten, onder meer in het licht van de intrekking van USAID-financiering, hetgeen met name gevolgen heeft voor de Westelijke Balkan;

93. beklemt toont dat inspanningen van de EU om kandidaat-lidstaten te ondersteunen bij het versterken van hun weerbaarheid tegen buitenlandse inmenging gepaard moeten gaan met de aantoonbare uitvoering van relevante hervormingen en tastbare resultaten van hun kant; verzoekt de Commissie een rigoureuze aanpak te blijven hanteren wanneer zij onderzoekt of kandidaat-lidstaten voor bepaalde toetredingshoofdstukken vooruitgang hebben geboekt; benadrukt dat tekortkomingen bij het aanpakken van belangrijke kwesties zoals corruptie, het ontbreken van onafhankelijke media, schendingen van de mensenrechten en zwakke punten in democratische processen het vertrouwen van de burgers in nationale en EU-instellingen ondermijnen, waardoor anti-EU-narratieven worden gecreëerd die kunnen worden misbruikt door derde landen en actoren die actief zijn op het gebied van FIMI;
94. verzoekt de Commissie regionale EDMO-hubs op te richten die relevante kandidaat-lidstaten, potentiële kandidaat-lidstaten en buurlanden bestrijken, naar het model van de bestaande hub voor Moldavië;
95. verzoekt de Commissie om van programma's voor mediawijdsheid een permanent onderdeel van de pretoetredingssteun en het Europees nabuurschapsinstrument te maken; beklemt toont dat culturele samenwerking integraal deel van deze instrumenten moet uitmaken om maatschappelijke cohesie, gedeelde waarden en de contacten tussen mensen in kandidaat-lidstaten en buurlanden te versterken; wijst erop dat de schrapping van de thematische programma's en bijbehorende financiële toewijzingen voor mensenrechten en democratie en voor maatschappelijke organisaties, zoals voorzien in het Commissievoorstel voor het MFK 2028-2034 en het voorstel voor het nieuwe "Europa in de wereld"-programma, aanzienlijke onzekerheid laat bestaan over de wijze waarop deze op de EU-Verdragen gebaseerde verplichtingen doeltreffend zullen worden gemainstreamd, geoperationaliseerd en gemonitord; herhaalt zijn oproep aan de Commissie om de programma's die gericht zijn op het op zinvolle wijze betrekken en ondersteunen van het maatschappelijk middenveld, mensenrechtenverdedigers, journalisten en onderzoeksmedia in derde landen, te versterken; dringt erop aan dat het nieuwe MFK voorziet in voorspelbare financiering waarmee snel op bedreigingen van de fundamentele vrijheden kan worden gereageerd en lokale initiatieven worden ondersteund;
96. doet een dringende oproep aan de EU om inspanningen te leveren om partnerlanden in haar oostelijke en zuidelijke nabuurschap en prioritaire landen in Sub-Sahara-Afrika, de regio Azië-Stille Oceaan en Latijns-Amerika te ondersteunen, weerbaarheid tegen FIMI op te bouwen, democratische processen te versterken en de integriteit van verkiezingen te waarborgen, onder meer door middel van specifieke financiering in het kader van het volgende MFK; benadrukt in het bijzonder dat transformaties die zich in Noord-Afrika en de Sahelregio voltrekken rechtstreekse gevolgen hebben voor de veiligheid en de democratische veerkracht van de EU, en merkt op dat deze regio's bijzonder kwetsbaar zijn voor FIMI, met name als gevolg van politieke instabiliteit en fragiele informatie-ecosystemen; beklemt toont dat Rusland en China steeds meer samenwerken om revisionistische narratieven over de vermeende achteruitgang van het Westen en "neokolonialisme" in deze regio's te versterken, waaruit blijkt dat de EU tekortschiet wat strategische communicatie betreft, hetgeen haar geloofwaardigheid en invloed ondermijnt; beklemt toont met name dat het nodig is gerichte maatregelen ter bevordering van de weerbaarheid tegen FIMI voor deze regio's te blijven ontwikkelen,

met inbegrip van steun voor onafhankelijke media, het maatschappelijk middenveld, digitale en AI-geletterdheid, strategische communicatie in lokale talen en betere monitoring- en responsmechanismen, zoals het vlaggenschipproject EUvsDisinfo, als aanvulling op financiële steunmechanismen;

97. erkent de oprichting van EUPM Moldova als een succesvol voorbeeld van hoe de EU een beslissende rol kan spelen bij het ondersteunen van de structuren voor crisisbeheer van een partnerland en het vergroten van zijn weerbaarheid tegen cyberdreigingen, hybride dreigingen en FIMI-dreigingen; is van mening dat EUPM Moldova als model moet dienen voor het opnemen van de bestrijding van hybride dreigingen in het mandaat van bestaande missies, of voor het opzetten van soortgelijke missies in andere partnerlanden; is van mening dat dergelijke overeenkomsten prioritair moeten worden gesloten met landen waarvan de interne instabiliteit rechtstreeks van invloed is op de veiligheid van de EU; neemt kennis van de parlementsverkiezingen die op 28 september 2025 in Moldavië zijn gehouden, alsook van de presidentsverkiezingen op 3 november 2024, en van de ruime overwinning van de pro-Europese krachten, ondanks de aanzienlijke inspanningen die Rusland heeft geleverd en de middelen die het heeft ingezet om de situatie in Moldavië te destabiliseren en het land van zijn Europese en Euro-Atlantische koers af te brengen;
98. stelt met bezorgdheid vast dat in Armenië een intensivering van hybride dreigingen die in verband worden gebracht met Rusland is waargenomen, bedoeld om de uitslag van de verkiezingen van juni 2026 te beïnvloeden en de democratische processen, sociale cohesie en inspanningen op het gebied van vredesopbouw te ondermijnen, waaronder kwaadwillige cyberactiviteiten, gecoördineerde informatiemanipulatie, inmenging in de verkiezingen, economische dwang en openlijke en heimelijke bedreigingen door hooggeplaatste Russische functionarissen, alsook de activering van beïnvloedingsnetwerken; herinnert eraan dat de Armeense buitenlandse inlichtingendienst melding heeft gemaakt van het gebruik van openlijke en heimelijke informatieoperaties, verstorende narratieven en inspanningen om het publieke debat te manipuleren op manieren die de nationale belangen van Armenië schaden, en benadrukt dat bij dergelijke hybride druk zowel overheids- als niet-overheidsactoren betrokken kunnen zijn, met inbegrip van binnenlandse spreekbuizen zoals bepaalde religieuze actoren en oligarchische netwerken die banden hebben met bredere Russische beïnvloedingsstrategieën in de regio; is ingenomen met de oprichting van EUPM Armenia, gericht op strategisch advies en capaciteitsopbouw voor Armeense instellingen met betrekking tot de bestrijding van FIMI, cyberaanvallen en illegale geldstromen; spoort de EU-missie in Armenië (EUMA) ertoe aan haar contacten met lokale democratische actoren, gemeenschapsorganisaties en onafhankelijke media te versterken als onderdeel van haar bijdrage aan democratische veerkracht; herinnert eraan dat Armenië nog steeds lid is van de door Rusland geleide Organisatie voor het Verdrag inzake collectieve veiligheid en roept Armenië op deze organisatie volledig te verlaten;
99. is diep teleurgesteld over het besluit van de Amerikaanse president van 7 januari 2026 in verband met de terugtrekking uit, de opschorting van deelname aan of de stopzetting van de samenwerking met een aanzienlijk aantal internationale organisaties, waaronder talrijke VN-organen; merkt diep bezorgd op dat een dergelijke stap de financiële duurzaamheid van het VN-systeem zal ondermijnen, de multilaterale samenwerking zal verzwakken nu die net hard nodig is, en in de kaart speelt van autoritaire en revisionistische actoren, die van oudsher proberen munt te slaan uit een terugtrekking of vertrek van westerse mogendheden uit internationale organisaties; benadrukt dan ook

dat de EU krachtiger leiderschap moet tonen bij de ondersteuning en versterking van multilaterale organisaties en de democratische instellingen moet handhaven; moedigt de Amerikaanse regering aan haar besluit te overdenken en haar gehechtheid aan de VN en multilaterale samenwerking te bevestigen;

100. uit zijn diepe ongenoegen over de recente Amerikaanse nationale veiligheidsstrategie, met name de negatieve omschrijving van de EU en de uitdagingen en risico's waarmee zij wordt geconfronteerd, en de visie dat internationale betrekkingen berusten op invloedssferen; veroordeelt alle pogingen om democratische processen in de EU te beïnvloeden of te ondermijnen; benadrukt dat het belangrijk is de integriteit van de instellingen en de besluitvorming van de EU te waarborgen; merkt bezorgd op dat bepaalde elementen van de strategie aanzienlijk tekortschieten wat betreft het adequaat aanpakken van de dreiging die uitgaat van Rusland, met name voor de Europese en dus ook de Amerikaanse veiligheid; betreurt voorts de gebrekkige beoordeling van de EU als een politiek systeem en de ongegronde vijandige houding ten opzichte van de EU die in de strategie tot uiting komen; is van mening dat de strategie des te meer aantoont dat de EU vooruitgang moet boeken met haar strategische autonomie, haar afhankelijkheden moet verminderen en haar partnerschappen moet diversifiëren;
101. beklemtoont dat het belangrijk is de beginselen en doelstellingen van het Europees schild voor de democratie prioriteit te geven in de internationale samenwerking met gelijkgestemde partners, waaronder de G7, de NAVO, de VN, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa en de Raad van Europa; spoort aan tot de verdere ontwikkeling van gedeelde opensourcestandaarden, grensverleggende AI-veiligheidskaders, gegevensmodellen, methoden en taxonomieën onder gelijkgestemde partners om doeltreffendere samenwerking mogelijk te maken; bevestigt de sleutelrol van de NAVO bij de bestrijding van hybride oorlogvoering tegen democratische instellingen en herinnert aan de specifieke instrumenten en strategieën in dit verband, met name via het NAVO-kenniscentrum voor strategische communicatie; wijst erop dat sinds de toetreding van Finland en Zweden 23 van de 27 EU-lidstaten ook NAVO-bondgenoten zijn, en beklemtoont de noodzaak van een sterke synergie tussen de strategieën van de EU en de NAVO; is ingenomen met de stappen die reeds in bilaterale en multilaterale kaders zijn gezet, waaronder de VN-gedragscode inzake de integriteit van informatie op digitale platforms, de toezeggingen die zijn gedaan in de Verklaring van Reykjavik van de Raad van Europa om verkiezingssystemen te beschermen tegen buitenlandse inmenging, de aanhoudende inspanningen van het snellereactiemechanisme van de G7 en de oprichting van veiligheids- en defensiepartnerschappen, met name de partnerschappen die gericht zijn op de bestrijding van cyberaanvallen, hybride dreigingen en FIMI en op de bescherming van kritieke infrastructuur; spreekt in dit verband nogmaals zijn oprechte waardering uit voor de blijvende inzet van het Verenigd Koninkrijk voor de Europese veiligheid;

Kiesstelsels en weerbaarheid van verkiezingsprocessen

102. beklemtoont dat het een kerndoelstelling van het Europees schild voor de democratie zou moeten zijn de integriteit van verkiezingen op lokaal, regionaal, nationaal en EU-niveau en in kandidaat-lidstaten te beschermen; verzoekt de Commissie en de lidstaten om met volledige inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel en binnen het toepassingsgebied dat is vastgelegd in de Verdragen samen te werken om hervormingen door te voeren met het oog op het versterken van de weerbaarheid van verkiezingsprocessen in Europa, met bijzondere aandacht voor maatregelen om buitenlandse inmenging te voorkomen; merkt op dat aanvallen op de integriteit van

verkiezingen veel facetten kennen en geïntegreerd en langdurig van aard zijn, als onderdeel van een ecosysteem van bedreigingen die aan de hand van een samenlevingsbrede aanpak moeten worden tegengegaan; stelt voor om met het initiatief voor een Europees schild voor de democratie de coördinatie te ondersteunen van inspanningen, zowel online als offline, om de integriteit van Europese verkiezingen te bewaren, waaronder inspanningen om hybride dreigingen, cyberdreigingen, de financiering van inmenging en informatiemanipulatie aan te pakken;

103. verzoekt de lidstaten meer inspanningen te leveren om de aanbevelingen van de Commissie inzake inclusieve, robuuste en veerkrachtige verkiezingsprocessen binnen de EU uit te voeren; onderstreept met name hoe belangrijk het is nationale verkiezingsnetwerken op te zetten om nationale autoriteiten en deskundige instanties te helpen in synergie te werken; verzoekt de Commissie en de lidstaten te werken aan de systematische ontwikkeling en uitbreiding van verkiezingsgerichte stresstests op zowel nationaal als grensoverschrijdend niveau, en daarbij voort te bouwen op praktische ervaringen en lessen die zijn getrokken uit eerdere verkiezingscycli, met als doel beter te anticiperen op risico's die verband houden met informatiemanipulatie, cyberinmenging en door platforms aangestuurde versterking, en deze risico's beter te simuleren en te beperken;
104. verzoekt de lidstaten ervoor te zorgen dat verkiezingsautoriteiten of gelijkwaardige organen die verantwoordelijk zijn voor goed functionerende, vrije en eerlijke verkiezingen voldoende worden gefinancierd en worden toegerust met de juiste instrumenten om hun taken te kunnen uitvoeren, of het nu gaat om het verstrekken van opleiding aan het personeel en de nodige digitale instrumenten, of om het waarborgen van voldoende investeringen in verkiezingsorganen en verkiezingsinfrastructuur;
105. is van mening dat haatcampagnes, intimidatie en daden van geweld die kandidaten afschrikken om deel te nemen aan het publieke debat of om met kiezers te interageren, een bedreiging vormen voor de democratie; beklemtoont dat dergelijke bedreigingen kunnen worden aangewakkerd door pogingen van derde landen om de EU te destabiliseren, onder meer door middel van desinformatietactieken, zoals deepfakes waarbij echte politieke kandidaten in een vals daglicht worden gesteld en die opzettelijk zijn ontworpen om kiezers te misleiden; is in dit verband ingenomen met de toezegging van de Commissie om aanbevelingen over veiligheid in de politiek te presenteren; verzoekt de lidstaten meer inspanningen te leveren om verkiezingskandidaten en gekozen vertegenwoordigers te beschermen;
106. benadrukt dat de veiligheid en beveiliging van vrouwen in de politiek noodzakelijke voorwaarden zijn voor gelijke vertegenwoordiging en een veerkrachtige democratie; veroordeelt desinformatiecampagnes, onder meer via deepfakes en seksuele inhoud zonder instemming, die worden gebruikt om vrouwelijke kandidaten lastig te vallen, te bedreigen en te intimideren, die vaak berusten op een narratief waarbij hun bekwaamheid, geloofwaardigheid en morele integriteit in twijfel worden getrokken, waardoor vrouwen worden afgeschrikt om politiek actief te zijn en het vertrouwen in democratische instellingen wordt ondermijnd; is ingenomen met het gerichte verbod op "uitkleedapps" in de AI-verordening en herinnert eraan dat gendergerelateerd geweld en de bescherming van minderjarigen in de digitaaldienstenverordening als een systeemrisico worden aangemerkt; verzoekt de Commissie in de komende aanbevelingen over veiligheid in de politiek specifieke bepalingen op te nemen met betrekking tot het monitoren, voorkomen en bestrijden van desinformatiecampagnes die specifiek gericht zijn op vrouwelijke kandidaten;

107. veroordeelt frauduleuze advertenties waarin personen zich uitgeven voor politici, politieke kandidaten en andere publieke figuren en zich hun identiteit valselijk toe-eigenen; waarschuwt dat, hoewel het hoofddoel van dergelijke oplichting vaak financieel gewin is, het ongeoorloofde gebruik van de afbeelding en gelijkenis van een publieke figuur die zijn gefabriceerd om ten onrechte authenticiteit of steun te suggereren reputatieschade kan veroorzaken, hetgeen bijdraagt tot het vervagen van de grens tussen authentieke informatie en verzonnen inhoud, en het vertrouwen van het publiek in democratische processen en politieke actoren verder aantast; verzoekt de Commissie en de lidstaten te onderzoeken of onlineplatforms voldoen aan hun verplichtingen wat hun procedures voor het verwijderen van illegale advertenties betreft;
108. beklemtoont de sleutelrol van het ECNE bij het bevorderen van de uitwisseling van beste praktijken op het gebied van de weerbaarheid van verkiezingsprocessen in de hele EU en haar lidstaten, maar wijst op de huidige beperkingen van het ECNE en is ingenomen met de toezegging van de Commissie om het netwerk te versterken; dringt aan op een ambitieuze hervorming van het ECNE, met inbegrip van een herziening van de middelen en het personeel van het netwerk, de verdere ontwikkeling van het gezamenlijke mechanisme voor de weerbaarheid van verkiezingsprocessen en een nauwere betrokkenheid van kandidaat-lidstaten; verzoekt de Commissie om in het kader van het ECNE een permanente monitoringgroep op te richten die verantwoordelijk is voor het toezicht op de uitvoering van de aanbevelingen van de Commissie over inclusieve en veerkrachtige verkiezingsprocessen in de EU en de komende aanbevelingen over de veiligheid van politieke actoren; is van mening dat een dergelijke monitoringgroep ook de opdracht moet krijgen om voorstellen te ontwikkelen voor toekomstige actualiseringen van deze aanbevelingen; dringt er voorts op aan dat het Parlement en de Autoriteit voor Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen (APPF) als permanente partners bij alle ECNE-bijeenkomsten worden betrokken;
109. benadrukt dat de verkiezingsinfrastructuur fundamenteel onderdeel uitmaakt van de democratische veerkracht van de EU en doeltreffend moet worden beschermd tegen toenemende bedreigingen van fysieke en cybergerelateerde aard; is ingenomen met de doelstelling van de Commissie om verkiezingsgerelateerde infrastructuur beter te beschermen door middel van bestaande wetgeving en instrumenten; verzoekt de Commissie deze inspanningen aan te vullen met een gerichte herziening van de richtlijn betreffende de weerbaarheid van kritieke entiteiten, teneinde verkiezingsinfrastructuur op te nemen in de lijst van essentiële overheidsdiensten van de richtlijn; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat deze uitbreiding vervolgens wordt overgenomen in de NIS 2-richtlijn en de Enisa-richtsnoeren;
110. verzoekt de Commissie en de lidstaten de kwestie van de betrokkenheid van buitenlandse actoren bij het partijpolitieke landschap in Europa aan te pakken; neemt met bezorgdheid kennis van verschillende voorbeelden van financiering door derde landen van extremistische bewegingen binnen de EU; is van mening dat financiële transparantie een belangrijk instrument is om licht te werpen op deze kwestie en dringt in dit verband aan op meer uitwisseling tussen particuliere en openbare entiteiten; is bezorgd over de aanhoudende tekortkomingen in de bestaande registers van uiteindelijke begunstigden in de lidstaten, met inbegrip van de kwaliteit van de gegevens of het risico van te beperkte toegang voor personen met legitieme belangen, zoals journalisten of maatschappelijke organisaties; dringt er bij de lidstaten op aan de

antiwitwasrichtlijn⁶⁹, waarbij de regels inzake toegang tot registers van uiteindelijke begunstigden zijn geharmoniseerd, volledig en getrouw om te zetten; benadrukt voorts dat politieke reclame en politieke communicatie in de onlineomgeving volledig transparant moeten zijn wat de identiteit van de opdrachtgever en de financieringsbron betreft, in overeenstemming met de EU-regels inzake transparantie; dringt aan op een strikte handhaving van bestaande maatregelen om het gebruik van financiering bij volmacht in de politiek te voorkomen; beklemtoont het belang van doeltreffende EU-brede monitoring en samenwerking tussen autoriteiten om de naleving van transparantieverplichtingen te waarborgen; verzoekt de Commissie en de lidstaten in dit verband na te gaan welke mogelijkheden er zijn om de samenwerking tussen de corruptiebestrijdingsautoriteiten en de onafhankelijke kiescommissies in de lidstaten te verbeteren;

111. neemt met bezorgdheid kennis van het toenemende bewijs van buitenlandse inmenging en spionage gericht tegen politieke instellingen en processen op zowel EU- als lidstaatsniveau; is ingenomen met de onderzoeken in verschillende lidstaten die tot veroordelingen hebben geleid en met lopende zaken in verband met omkoping, spionage en buitenlandse beïnvloeding; beklemtoont de ernstige risico's van ontoereikende waarborgen bij de aanwerving van personeel en medewerkers die nauwe banden hebben met autoritaire regimes; benadrukt dat bescherming van de integriteit en de werking van de EU-instellingen krachtige maatregelen tegen spionage en infiltratie vereist; benadrukt voorts dat het noodzakelijk is een onderzoek in te stellen naar de ernstige en evoluerende beschuldigingen dat Hongaarse functionarissen in dienst van de vorige Hongaarse regering onder leiding van Fidesz, spionageactiviteiten hebben uitgevoerd tegen de EU-instellingen, waaronder berichten dat gevoelige informatie van EU-bijeenkomsten werd gedeeld met Russische tegenhangers, wat aanleiding geeft tot bezorgdheid over inbreuken op de vertrouwelijkheid, het lekken van inlichtingen en de integriteit van de besluitvormingsprocessen van de EU;
112. is ingenomen met de onlangs aangenomen verordening betreffende de herziene regels inzake het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen; neemt kennis van de bepalingen betreffende de financiering en deelname van partijen uit derde landen, met name de bepaling dat partijen van buiten de EU geen vetorecht of zeggenschap mogen hebben over Europese partijen; verzoekt de medewetgevers toe te zien op de volledige en doeltreffende uitvoering van de verordening;
113. herhaalt zijn oproep aan de Commissie om het jaarlijks verslag over de rechtsstaat aan te scherpen en democratieën te versterken tegen buitenlandse inmenging, onder meer door aandacht te besteden aan vrije en eerlijke verkiezingen, robuuste wettelijke garanties, checks-and-balances en de werking van democratische instellingen, zodat een vollediger beeld wordt gegeven van de normen op het gebied van de rechtsstaat in de hele EU;
114. merkt op dat snelle ontwikkelingen op het gebied van cryptovaluta, waaronder

⁶⁹ Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PB L 141 van 5.6.2015, blz. 73, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/oj>).

platforms of dienstverleners die buiten de EU actief zijn, een potentiële kwetsbaarheid creëren wat betreft een gebrek aan transparantie en de onmogelijkheid om de financiering van politieke partijen en bewegingen in Europa te controleren; wijst erop dat het door de pseudonieme aard en mondiale reikwijdte van cryptoactiva en de mogelijkheid om gebruik te maken van anonimiseringstechnieken en -diensten, moeilijk kan zijn de herkomst van politieke donaties te achterhalen en potentiële buitenlandse beïnvloeding van democratische processen te beperken; benadrukt dat politieke donaties waar cryptoactiva bij te pas komen onderworpen moeten zijn aan het “ken uw donateur”-beginsel, volgens dezelfde normen op het gebied van transparantie en verantwoordingsplicht als voor traditionele financiële bijdragen; is op de hoogte van de toezegging van de Commissie om nationale deskundigen bijeen te brengen in het kader van het ECNE, in nauwe samenwerking met andere EU-netwerken en belanghebbenden, om beste praktijken uit te wisselen, mogelijke richtsnoeren op te stellen en gezamenlijke acties te bevorderen; verzoekt de Commissie in dit verband om de uitvoering van het antiwitwaspakket en de verordening betreffende cryptoactivamarkten (MiCA) te blijven monitoren om een doeltreffende en consistente handhaving te waarborgen en eventuele op te vullen lacunes in de wetgeving aan te pakken; merkt in dit verband op dat het pakket marktintegratie en -toezicht een voorstel voor een herziening van de MiCA-verordening omvat;

115. verzoekt de lidstaten beste praktijken uit te wisselen met betrekking tot het toezicht op de financiering van politieke partijen; stelt bezorgd vast dat bepaalde financiële-inlichtingeneenheden niet over het vereiste mandaat beschikken om aan de bevoegde nationale en Europese autoriteiten informatie te verstrekken over inmenging in verkiezingen; verzoekt de Commissie na te gaan of het een toegevoegde waarde zou hebben de rol, het mandaat en de middelen van de APPF uit te breiden om de coördinatie van nationale en EU-autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het toezicht op de financiering van politieke partijen verder te verbeteren; beklemtoont in dit verband dat de samenwerking tussen de APPF en het ECNE moet worden versterkt;

De rol van sancties bij de bescherming van de democratie

116. beschouwt sancties tegen personen en tegen statelijke en niet-statale entiteiten die handelingen verrichten die erop gericht zijn de democratische integriteit van de EU of haar lidstaten te ondermijnen, als een essentieel onderdeel van het instrumentarium van het Europees schild voor de democratie; benadrukt voorts dat er doeltreffende sancties op basis van objectieve en consistente criteria moeten worden vastgesteld en dat deze een uitgebreide reeks maatregelen moeten omvatten, waaronder bevrozing en confiscatie van vermogensbestanddelen, duidelijke attributie en publieke openbaarmaking, kostenstijgingen en inkomstenverlagingen, invoer- en uitvoerverboden, reisverboden, de ontzegging van toegang tot markten en financiële stelsels in de EU en andere doeltreffende, robuuste en krachtige beperkende maatregelen; herhaalt zijn oproep aan de Raad om geleidelijk over te stappen op besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid van stemmen voor besluiten die verband houden met het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, zoals sancties;
117. dringt erop aan de doeltreffendheid en de impact van de EU-sancties die naar aanleiding van de Russische invasie van Oekraïne zijn vastgesteld te vergroten, zodat het vermogen van Rusland om zijn wrede aanvalsoorlog voort te zetten en de veiligheid van andere landen in de onmiddellijke omgeving te bedreigen voorgoed wordt verzwakt; verzoekt de Commissie en de lidstaten regelmatig en nauwgezet te beoordelen of de

opgelegde sancties optimaal worden ingezet en eventueel moeten worden uitgebreid, met inbegrip van sancties tegen personen en entiteiten die meewerken aan de actieve omzeiling van de EU-sancties tegen Rusland; is van mening dat de EU, met name op het gebied van Russische hybride dreigingen en destabiliserende activiteiten, haar sanctieregeling verder moet uitbreiden door deze te richten op de financiële en technische hulpmiddelen die desinformatie, cyberaanvallen en inmenging in verkiezingen mogelijk blijven maken, zoals cryptobeurzen, advertentienetwerken en aanbieders van hostingdiensten, en dat zij tegelijkertijd de Russische proxynetwerken in niet-EU-landen, met name in Afrika, het Midden-Oosten en Latijns-Amerika, moet verstoren door sancties op te leggen aan mediakanalen, logistieke hubs en aan Wagner gelieerde groeperingen die anti-EU-narratieven verspreiden; is van mening dat de EU, om de kostprijs van hybride agressie verder te verhogen, de sancties tegen personen en entiteiten van buiten de EU (en vooral uit China) die verantwoordelijk zijn voor het actief omzeilen van sancties en het faciliteren van Russische operaties moet uitbreiden en dat zij Russische cyberhuurlingen moet verbieden gebruik te maken van in de EU gevestigde diensten, zoals hosting-, domein- en clouddiensten, en EU-politici of -lobbyisten die heimelijk door Moskou worden gefinancierd publiekelijk moet ontmaskeren en sancties moet opleggen;

118. is van mening dat het identificeren en benoemen van landen van herkomst, in aanvulling op het toeschrijven van verantwoordelijkheid aan personen of bedrijven, een belangrijke stap voorwaarts kan zijn voor de erkenning van het probleem van duidelijke systematische, veelgelaagde en vaak door de staat gesteunde inmenging waarmee landen als Rusland of Iran zich in heel Europa inlaten; is ingenomen met het besluit van de Commissie om Rusland overeenkomstig het EU-kader ter bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering op de lijst van derde landen met een hoog risico te plaatsen, teneinde de integriteit van het financiële stelsel van de EU te behouden; verzoekt de Commissie te beoordelen of het passend zou zijn ook Belarus op de lijst te plaatsen, gezien het risicoprofiel van het land en zijn banden met de Russische politieke en economische structuren; wijst erop dat de nieuwe antiwitwasverordening meer mogelijkheden zal bieden om derde landen met een hoog risico te identificeren en op de lijst te plaatsen; verzoekt de Commissie om met de hulp van de antiwitwasautoriteit ten volle gebruik te maken van haar bevoegdheden om de uitvoering van gerichte financiële sancties te waarborgen;
119. onderstreept dat de doeltreffendheid en de geloofwaardigheid van EU-sancties afhankelijk zijn van een strikte en consistente handhaving; verzoekt de lidstaten daarom een mechanisme voor doeltreffend toezicht op handhavingsactiviteiten in te stellen, onder meer in samenwerking met het maatschappelijk middenveld en de academische wereld, om de coördinatie te verbeteren en samen te werken bij het dichten van de mazen in de wetgeving en het harmoniseren van procedures; stelt tevreden vast dat de aangekondigde herziening van het mandaat van het Europees Openbaar Ministerie (EOM) een kans biedt om de rol ervan te versterken door onderzoek naar en de vervolging van schendingen van sancties in het takenpakket op te nemen; benadrukt dat de hervorming gepaard moet gaan met passende financiering, zodat het EOM zijn uitgebreide taken doeltreffend kan uitvoeren;
120. wijst erop dat het antidwanginstrument van de EU, dat sinds 2023 van kracht is, voorziet in een breed scala aan EU-maatregelen om pogingen van derde landen tot economische dwang tegen de EU of een lidstaat tegen te gaan; benadrukt dat het antidwanginstrument deel moet uitmaken van een proactieve escalatiestrategie om te reageren op dreigingen die gericht zijn tegen de Europese territoriale integriteit en

digitale, regelgevende, financiële of economische soevereiniteit; herinnert eraan dat toegang tot de interne markt voor exploitanten uit derde landen afhankelijk is van naleving van het EU-recht;

121. veroordeelt het politiek gemotiveerde gebruik door buitenlandse regeringen, en vooral Rusland, van zwarte lijsten, visumverboden en andere beperkende of vergeldingsmaatregelen tegen EU-burgers en vertegenwoordigers van overheidsinstanties en commerciële organisaties, journalisten, actoren uit het maatschappelijk middenveld, humanitaire organisaties en politieke functionarissen uit de EU, met inbegrip van democratisch gekozen leden van het Europees Parlement; vreest dat dergelijke praktijken, die gericht zijn op het uitoefenen van ongepaste politieke druk op de regelgevingsautonomie van de EU en haar kader voor de grondrechten, de diplomatieke normen en het beginsel van wederzijds respect tussen rechtsgebieden ondermijnen; dringt aan op een beter gecoördineerde en meer vastberaden respons van de EU op deze willekeurige maatregelen, naast verdere diplomatieke inspanningen, om de bescherming en veiligheid van degenen op de zwarte lijst te waarborgen en hun solidariteit te betonen en de nodige bijstand te bieden; betuigt zijn volledige steun aan alle getroffen personen; benadrukt dat er een systeem moet worden opgezet voor het voortdurend beoordelen en informeren van personen tegen wie deze maatregelen gericht zijn, met name met betrekking tot de Russische zwarte lijst, met inbegrip van leden van het Europees Parlement en hun medewerkers, en EU-ambtenaren, om transparantie en bescherming te waarborgen;

Paraatheid van de EU

122. is ingenomen met de EU-strategie voor een paraatheidsunie en beklemtoont dat de doelstellingen van de strategie nauw verbonden zijn met die van het Europees schild voor de democratie; benadrukt voorts dat democratische veerkracht vereist dat samenlevingen in uitzonderlijke of ontwrichtende omstandigheden kunnen functioneren, en dat hervormingen ter versterking van de paraatheid daarom integraal deel moeten uitmaken van het Europees schild voor de democratie; is ingenomen met initiatieven van de lidstaten, zoals die in Zweden en Finland, om de maatschappelijke paraatheid, samenwerking en duidelijke communicatie over de verantwoordelijkheden van burgers te versterken; beklemtoont dat een doeltreffend paraatheidsbeleid gebaseerd moet zijn op de inclusie van alle leeftijden, gemeenschappen en sociale en economische groepen; wijst in dit verband op de rol van bedrijven, verenigingen en geschoolde personen bij de ondersteuning van essentiële diensten en zorg; benadrukt dat het voor een doeltreffende civiele veerkracht noodzakelijk is burgers in te zetten en hen voor te lichten over hoe en wanneer zij een bijdrage kunnen leveren;
123. dringt aan op de opstelling van een jaarlijks, openbaar toegankelijk EU-activiteitenverslag over de algemene stand van de paraatheid in de hele EU, met een uitgebreid gestructureerd overzicht voor elke lidstaat; benadrukt dat in een dergelijk verslag elementen aan bod kunnen komen als de institutionele paraatheid, de stand van de civiel-militaire samenwerking, strategische capaciteiten, preventieve maatregelen, responsmechanismen, kwetsbaarheden en belangrijke trends, rekening houdend met overwegingen op het gebied van nationale veiligheid; beklemtoont dat een dergelijk verslag kan bijdragen tot de uitwisseling van beste praktijken en kan dienen als leidraad en adviesinstrument voor de uitvoering van de paraatheidsstrategieën van de lidstaten; merkt op dat moet worden overwogen of het Europees Centrum voor democratische veerkracht een coördinerende rol kan spelen bij de opstelling van een dergelijk verslag;

124. dringt aan op de snelle ontwikkeling en uitrol van een EU-brede, interoperabele applicatie voor crisiswaarschuwing, die bewoners in noodsituaties onvertraagd betrouwbare en meertalige informatie biedt; beveelt aan deze app te integreren in nationale en EU-systemen voor vroegtijdige waarschuwing, ervoor te zorgen dat deze toegankelijk is voor alle personen, met bijzondere aandacht voor de beschikbaarheid voor kwetsbare groepen, en de app regelmatig te actualiseren op basis van de technologische vooruitgang en volgens beste praktijken op het gebied van crisisbeheersing;
125. is ingenomen met de initiatieven in verschillende lidstaten om een boekje over paraatheid van huishoudens te verspreiden, met duidelijke, praktische richtsnoeren die zijn afgestemd op de uiteenlopende sociale en geografische omstandigheden in Europa, om burgers te helpen zich voor te bereiden op noodsituaties; verzoekt de Commissie een boekje op EU-niveau op te stellen waarin de grensoverschrijdende en multinationale context tot uiting komt, waaronder aanbevolen noodvoorraden, instructies voor praktische zelfvoorziening gedurende ten minste 72 uur, basisadvies voor eerste hulp en specifieke begeleiding voor kwetsbare groepen, waaronder ouderen, mensen met een handicap en gezinnen met kinderen;
126. dringt aan op de organisatie van regelmatige grootschalige, door de EU gecoördineerde paraatheidsoefeningen waarbij EU-instellingen, EU-agentschappen, lidstaten, regionale en lokale autoriteiten, de particuliere sector en het maatschappelijk middenveld worden betrokken; is van mening dat de voorbereiding op scenario's gaande van overstromingen, bosbranden, aardbevingen en medische noodsituaties tot chemische, biologische, radiologische en nucleaire incidenten ook kan bijdragen tot de versterking van het vermogen van Europa om dreigingen te voorkomen, te weerstaan en erop te reageren, zoals de dreigingen die zijn waargenomen in het kader van de Russische agressie tegen Oekraïne en hybride aanvallen op Europa als geheel; beveelt aan dat bij deze oefeningen complexe en realistische scenario's worden gesimuleerd, waaronder cyberaanvallen, verstoringen van kritieke infrastructuur, gecoördineerde desinformatiecampagnes en hybride crises, om de responscapaciteiten te beoordelen, de interoperabiliteit op alle bestuursniveaus te verbeteren, beste praktijken uit te wisselen en een cultuur van paraatheid op alle niveaus te bevorderen; beklemtoont in dit verband dat EU-initiatieven op het gebied van militaire mobiliteit ook bijzonder relevant zijn voor civiele paraatheid en het vermogen om in noodsituaties hulpgoederen te vervoeren; dringt voorts aan op de instelling van een Europese paraatheidsdag; is van mening dat dit evenement moet plaatsvinden op 24 februari, de datum van de niet-uitgelokte grootschalige militaire invasie van Oekraïne door Rusland in 2022, als symbool van de solidariteit van de EU met Oekraïne en als krachtig signaal om niet te vergeten dat er op civiel en defensiegebied een grotere paraatheid nodig is tegen toenemende dreigingen van autoritaire regimes;
127. verzoekt de Commissie de mogelijkheid te onderzoeken om Erasmus+ of soortgelijke programma's uit te breiden tot grensoverschrijdende initiatieven op het gebied van paraatheidstraining voor werknemers in kritieke sectoren, zoals brandweerlieden, gezondheidswerkers, vrijwilligers van de civiele bescherming, ambtenaren en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en het grote publiek; beveelt aan dat deze programma's grensoverschrijdende en sectoroverschrijdende kennisuitwisseling, gezamenlijke oefeningen en opleiding op het gebied van hybride dreigingen en noodsituaties bevorderen en de lokale paraatheidscapaciteiten in alle lidstaten versterken, met bijzondere aandacht voor kwetsbare regio's;

128. dringt aan op de versnelde invoering van beveiligde communicatiesystemen zoals IRIS² en het Europees systeem voor kritieke communicatie en om daarbij voort te bouwen op reeds bestaande systemen op het niveau van de lidstaten; benadrukt dat deze initiatieven de veerkracht van de telecommunicatie, de continuïteit van essentiële diensten tijdens crises, minder externe afhankelijkheid in strategische sectoren en een sterkere cyberbeveiliging van deze infrastructuur waarborgen door middel van geharmoniseerde spectrumvergunningen, cyberbeveiligingscertificaten en maatregelen voor de beveiliging van de ICT-toeleveringsketen, in overeenstemming met de voorstellen van de Commissie voor een verordening digitale netwerken en een herziening van de cyberbeveiligingsverordening;
129. dringt aan op betere coördinatie tussen de instellingen, organen en instanties van de EU, de lidstaten en gelijkgestemde internationale partners door middel van gedeelde platforms voor situationeel bewustzijn, gemeenschappelijke methoden en snelle, veilige mechanismen voor informatie-uitwisseling; benadrukt dat deze instrumenten een coherente, flexibele en gecoördineerde respons op hybride dreigingen mogelijk maken, de anticipatie op risico's verbeteren en de collectieve paraatheid en veerkracht van de EU versterken; beklemtoont in dit verband dat paraatheid en veerkracht een collectieve verantwoordelijkheid zijn waar de maatschappij bij betrokken moet worden;
130. benadrukt dat paraatheid in het MFK 2028-2034 moet worden geïntegreerd om geloofwaardige veerkracht op te bouwen en een toereikend niveau van paraatheid op civiel en defensiegebied te bereiken; dringt er bij de Commissie op aan gerichte financiële instrumenten te ontwikkelen die relevante instrumenten op het gebied van defensie en civiele veiligheid combineren, zoals de Defending Europe Facility en de Securing Europe Facility, teneinde voldoende en stabiele financiering te verstrekken voor projecten ter versterking van de weerbaarheid, technologische innovatie en vermogens voor tweërlei gebruik, initiatieven op het gebied van civiele paraatheid, de bescherming van kritieke infrastructuur en inspanningen om de industriële en technologische soevereiniteit van de EU te versterken; merkt op dat specifieke financieringsstromen ook prioritair gericht moeten zijn op lokale inspanningen op het gebied van paraatheid, met name in gebieden die het meest zijn blootgesteld aan kwetsbaarheden en hybride dreigingen, met name informatieoorlogen;
131. beveelt de besluitvormende instellingen van de EU aan de strategieën en noodplannen die zouden worden ingezet in geval van een openlijk militair conflict tegen een of meer lidstaten en soortgelijke crisisscenario's, onder meer in geval van activering van artikel 42, lid 7, VEU, te evalueren en te optimaliseren; benadrukt voorts dat in alle instellingen, organen en instanties van de EU het hoogste niveau van veiligheid en beveiliging moet worden gewaarborgd, ook op het gebied van cyberbeveiliging en de beveiliging en integriteit van informatie, en dat in dit verband de nodige voorwaarden moeten worden gecreëerd, onder meer door te zorgen voor geaccrediteerde beveiligde communicatiekanalen en adequate vergaderzalen voor vergaderingen met gesloten deuren; onderstreept dat de regels inzake inbreuken op de beveiliging en vertrouwelijkheid van informatie strikt moeten worden gehandhaafd, onder meer door doeltreffend onderzoek en doeltreffende vervolging van dergelijke schendingen, met name in de context van een verhoogd risico op spionage en sabotage; dringt in dit verband aan op regelmatige controles van kwetsbaarheden en afhankelijkheden, met name in de digitale ruimte, in alle instellingen, organen en instanties van de EU; benadrukt dat hybride dreigingen ook buiten een openlijk militair conflict nog steeds een alsmaar groter risico vormen voor de dagelijkse werking van de EU;

132. is ingenomen met de inspanningen van de Commissie om de fysieke en informatiebeveiliging binnen de EU-instellingen te versterken, zoals uiteengezet in de nota van de bestuursraad van oktober 2025, met inbegrip van plannen voor beveiligde vergaderzalen, verbeterde veiligheidsmachtigingsprocedures voor personeel dat gerubriceerde informatie verwerkt, en de oprichting van het veiligheidscollege om te zorgen voor regelmatige updates over dreigingsontwikkelingen; merkt op dat deze maatregelen een antwoord bieden op de verhoogde risico's die de besluitvormingsprocessen van de EU lopen op spionage, buitenlandse inmenging en hybride dreigingen; benadrukt echter dat verbeteringen van de fysieke beveiliging moeten worden aangevuld met robuuste cyberbeveiligingsprotocollen en contraspionagecapaciteiten om het volledige spectrum van infiltratierisico's aan te pakken; dringt aan op de snelle goedkeuring van het voorstel van de Commissie voor een verordening betreffende informatiebeveiliging in de instellingen, organen en instanties van de Unie⁷⁰; herinnert eraan dat in de cyberbeveiligingsverordening voor de instellingen, organen en instanties van de EU een cyberbeveiligingsbegroting van 10 % van de totale begroting voor informatie- en communicatietechnologie voor EU-entiteiten wordt aanbevolen; is ingenomen met de activiteiten van de cyberbeveiligingsdienst voor de instellingen, organen en instanties van de Unie (CERT-EU) en benadrukt dat de dienst over een toereikende begroting en voldoende personeel moet beschikken;
133. beveelt verdere maatregelen aan om de beveiliging van het Parlement, zijn weerbaarheid tegen buitenlandse inmenging en zijn vermogen om in crisissituaties doeltreffend te functioneren te versterken, met inbegrip van versterkte steun voor leden en personeel van het Europees Parlement door middel van IT- en veiligheidscontroles, gerichte opleiding, briefings voorafgaand aan dienstreizen en interdisciplinaire activiteiten om de weerbaarheid te vergroten, waarbij zowel fysieke beveiliging als informatiebeveiliging en cyberbeveiliging aan bod komen; benadrukt dat zijn cyberbeveiligingskader verder moet worden verbeterd in overeenstemming met de cyberbeveiligingsverordening, dat de operationele maturiteit moet worden verbeterd en dat de capaciteiten voor het opsporen van dreigingen in een evoluerend technologisch en dreigingslandschap moeten worden versterkt, en dat tegelijkertijd moet worden voorzien in gerichtere opleidingen voor personeel om informatiemanipulatie tegen te gaan en de toepassing van strengere veiligheidsmachtigingen voor gevoelige vergaderingen en dienstreizen; merkt op dat het gebruik van particuliere mobiele apparaten en laptops voor parlementaire werkzaamheden een potentiële kwetsbaarheid vormt, en beklemtoont dat de leden en het personeel van het Europees Parlement moeten worden toegerust met beveiligde institutionele apparaten; is ingenomen met de bestaande vrijwillige spywarescreening en dringt erop aan deze systematisch uit te breiden tot alle apparaten die voor parlementaire werkzaamheden worden gebruikt; verzoekt de Commissie en de EDEO voorts het Parlement stelselmatig te betrekken bij zijn paraatheidsactiviteiten en -oefeningen, zoals "EU Integrated Resolve";

o

o o

⁷⁰ Voorstel van de Commissie van 23 maart 2022 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende informatiebeveiliging in de instellingen, organen en instanties van de Unie (COM(2022)0119).

134. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, alsook aan de regeringen en parlementen van de lidstaten.